

DIG, MIG & INTEGRATION

EN SPECIALEAFHANDLING OM KRITERIERNE FOR SUCCESFULD INTEGRATION

Titelblad

Dig, mig & integration

En specialeafhandling om kriterierne for succesfuld integration

Aalborg Universitet

24. maj 2017

10. semester

Oplevelsesdesign

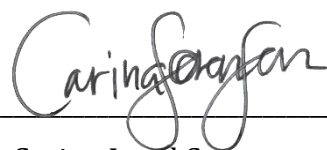
Vejleder: Christian Jantzen

Anslag: 314.682

Normalsider: 131,12

Sider i alt: 159

Bilag: 25

Carina Lund Sørensen

Mathilde Leth Lokjær Hansen

Michael Bruhn Stender

Abstract

The purpose of this Master's thesis is to create an experience design that can consider the integration of young refugees in Aalborg. The objective of the thesis is to lay down the framework for young refugees and young Danes to be motivated to create relations. This thesis is framed through a theoretical discourse, in which the integration concept is investigated with a focus on the value of experience.

Understanding the needs of the young refugees and deciding which group to target was based on a visit to Tranum Asylcenter. As an addendum to understand the integration process, Jobcenter Integration Aalborg, and Dansk Flygtningehjælp was interviewed. The predominant understanding of the integration concept is that it is a societal responsibility. In this thesis, the integration concept is explored with the perspective that young Danes act as main operators to create a successful integration of young refugees. To obtain knowledge of the wishes of young Danes and young refugees to create relations, ten young Danes and three young refugees, aged 18-24, have been interviewed.

The theoretical discourse has been framed based on literature, which focuses on obtaining an understanding of how the individual acts in the world, again based on trust and recognition. This includes literature about experience and motivation theory to better understand, how the individuals through good experiences can be motivated to create new relations. Furthermore, an understanding of the integration concept is based on whether an actual integration is desired. To attain an understanding of the relations between young Danes and young refugees, the concepts of symmetry and asymmetry have been derived and applied based on the theoretical discourse. It is from this, the theoretically based design criteria have been created.

Subsequently, design criteria have been derived from the empirical basis to gain insight in actual expectations and desires for an integration process. In this thesis, the theoretical and analytical design criteria are compared to deduce integrational possibilities and barriers that, along with deduced host and guest concepts justify the development of the final concept.

The concept consists of an intro course at an educational institution, wherefrom the young Danes and young refugees will interact with one another to reach a common language.

By creating a fixed boundaries experience design, young Danes and young refugees can be motivated to create social relations and integration on an inter humanly level through scheduled physical interaction.

Forord

Dette projekt udgør vores afsluttende 10. semesters speciale i Oplevelsesdesign på Aalborg Universitet. Projektet behandler emnet integration, samt hvilke faktorer der har betydning for, hvorvidt integration kan skabes. Projektet er opbygget med et teoretisk fundament, hvorudfra vi har tilgået vores afsøgning af emnet med fokus på individets betydning.

Vi ønsker at rette en tak til både beboere og ansatte på Tranum Asylcenter samt til Gurli Fuglsang Joensen fra Jobcenter Integration Aalborg for at give os indblik i, hvad det indebærer at komme til Danmark som flygtning. Gennem projektet har vi hentet yderligere forståelse for vores problemfelt gennem interviews med danske unge og unge flygtninge, som vi ønsker at takke for deres tid og ærlighed og for at give vores løsningsforslag et stærkt fundament. Desuden skal der lyde en stor tak til vores vejleder Christian Jantzen for et både behageligt og konstruktivt vejledningsforløb.

Go' læselyst!

Carina, Mathilde og Michael

Indhold

1	INDLEDENDE FASE	8
1.1	DEFINITION AF EN FLYGTNING	11
1.2	PROBLEMINDKREDSNING	13
1.3	PROBLEMFELT	18
2	TEORETISK FORSTÅELSESRAMME	22
2.1	OPLEVELSEN	22
2.2	MOTIVATION	32
2.3	TILLID OG ANERKENDELSE	39
2.4	INTEGRATIONSBEGREBET	61
2.5	SYMMETRI OG ASYMMETRI	66
2.6	TEORETISKE DESIGNKRITERIER	67
2.7	FÆNOMENOLOGI	70
3	METODISK TILGANG	72
3.1	INTERVIEWS MED UNGE DANSKERE	72
3.2	INTERVIEW MED UNGE FLYGTNINGE	74
3.3	TRANSSKRIFTION AF INTERVIEWS	77
3.4	KRITIK AF METODE	78
3.5	BEHANDLING AF INTERVIEWS	79
4	ANALYSE	87
4.1	MANGFOLDIGHED	88
4.2	OPLEVELSER	94
4.3	VIDEN OG MANGEL PÅ SAMME	102
4.4	LIVSVERDENEN	106
4.5	BEHOV	107

4.6	TILPASNING	110
4.7	ALLE HAR NOGET TILFÆLLES	116
4.8	ADFÆRD	116
4.9	DET FYSISKE MØDE	120
4.10	DET DIGITALE MØDE	122
4.11	TID OG RUM	122
4.12	ANALYTISKE DESIGNKRITERIER	127
4.13	VÆRT OG GÆST	129
4.14	RELATIONSPROCESSEN	130
5	<u>DESIGN</u>	<u>132</u>
5.1	DESIGNPERSPEKTIV	132
5.2	DESIGNMETODE	133
5.3	KONCEPTUDVIKLING	135
5.4	KONCEPTET	143
6	<u>DISKUSSION</u>	<u>147</u>
6.1	SPROGBARRIEREN	147
6.2	METODISK TILGANG	148
6.3	INTEGRATION	149
7	<u>KONKLUSION</u>	<u>151</u>
8	<u>LITTERATURLISTE</u>	<u>153</u>

Bilagsliste

1. Carinas forforståelse af et asylcenter
2. Mathildes forforståelse af et asylcenter
3. Michaels forforståelse af et asylcenter
4. Carinas autoetnografi
5. Mathildes autoetnografi
6. Michaels autoetnografi
7. Telefonmøde med Hanne Rasmussen
8. Interviewguide til Tranum Asylcenter
9. Noter fra Tranum
10. Møde med Gurli Fuglsang Joensen fra Jobcenter Integration Aalborg
11. Interviewguide til danske informanter
12. Interviewguide til flygtningeinformanter
13. Præsentation af informanter
14. Transskription af interview med Anja
15. Transskription af interview med Carla
16. Transskription af interview med Caroline
17. Transskription af interview med Rosa
18. Transskription af interview med Sisse
19. Transskription af interview med Jonas
20. Transskription af interview med Nikolaj
21. Transskription af interview med Thomas
22. Transskription af interview med Palle
23. Transskription af interview med Philip
24. Transskription af interview med flygtninge fra VUC
25. Plancher med informanter

1 Indledende fase

Hvad vil det sige at være flygtning i Danmark, hvem er de, og hvad er deres behov? Hvad tænker de om danskere, og hvad tænker danskere om dem? Der er ingen tvivl om, at flygtninge i Danmark er et emne der findes mange forskellige og delte meninger om. Meninger som hyppigt bliver diskuteret både i medierne, skolerne, på jobbet og hen over middagsbordet. Men hvor meget viden ligger der i virkeligheden bag, når der deltages i flygtninge- og integrationsdebatten? Og hvor har vi fået vores viden og holdninger til hinanden fra? Hvor stor forskel er der egentlig på os og dem? Og har vi måske i virkeligheden en del tilfælles, som vi ikke opdager, når ikke vi har kontakt med hinanden?

Dette er blot et udsnit af de spørgsmål, vi stillede os selv i det indledende forløb til denne specialeafhandling. Vi kunne konstatere selv at være uvidende i forhold til integration af flygtninge i Danmark. Samtidig var vi drevet af ønsket om, at udforme et oplevelsesdesign der kunne hjælpe unge flygtninge til at blive integreret i Danmark.

Vi måtte udvide vores forståelseshorisont, og få indblik i hvad der præger unge flygtninge, når de kommer til Danmark. Vi søgte derfor, at opnå en forståelse for hvad en relation til jævnaldrende danskere kunne medføre unge flygtninge, i forhold til at blive integreret i Danmark. Vi drog derfor til Tranum Asylcenter for at besøge nogle unge asylansøgere. Vi ønskede at fremstå imødekommende og behandle dem som ligesindede, men det skulle hurtigt vise sig, at det var lettere at forestille sig end at udføre i praksis. Under rundvisningen på Tranum Asylcenter fik vi indblik i, hvilke forhold asylansøgere typisk lever under i Danmark. De mennesker vi mødte, både danskere og asylansøgere, hilste høfligt på os (bilag 4-6). Efterfølgende interviewede vi tre unge asylansøgere, i den lejlighed de delte på asylcenteret. Vi var gæster i de unge asylansøgeres hjem, og vi havde i sinde at opføre os som gæster. Vi blev overraskede over kun at se to stole i deres stue. Det var tiltænkt, at vi skulle sidde på nogle madrasser på gulvet, der var placeret rundt om et gulvtæppe, som en sofa. Vi nåede at gå ind med sko på, før vi kom i tanke om, at spørge om vi skulle tage dem af. De selv havde bare tæer, og fortalte at vi bare kunne beholde skoene på. Vi følte, at de opførte sig som gode værter for os, men at vi ikke var gode gæster. "Sit down" sagde de, hvorefter vi tog plads på madrasserne. Dette brød med

vores forventninger, og vi blev bevidste om, at vi var gæster hos fremmede, der var anderledes, end hvad vi under normale omstændigheder forventer af en vært (bilag 4-6).

Interviewet medførte, at vi blev bevidste om, at de unge asylansøgere har behov for socialt samvær, samt at der sker noget i hverdagen. Særligt det sociale samvær er noget, de mangler, da de føler sig isolerede på asylcenteret. De unge asylansøgere havde forestillet sig, at vi skulle blive til spisning, og igen blev vi overvældede af deres gæstfrihed. Vi havde andre ærinder og var nødt til at tage hjem som planlagt. Dette medførte dårlig samvittighed, da vi var bevidste om, at vi var der i et akademisk øjemed, men at de opfattede os som gæster i socialt henseende. Dette blev især tydeligt, da de unge asylansøgere gav udtryk for, at vi var meget velkomne igen en anden dag, og at de ligeledes gerne ville besøge os i Aalborg.

Ikke desto mindre var vi blevet rigere af turen til Tranum Asylcenter. Rigere på indtryk og erfaringer. Vi erfarede, at de unge asylansøgere har behov for socialt samvær, behov for at deltage i samfundet og behov for at opnå viden om det danske samfund. På trods af, at de unge asylansøgere fik vores sympati, måtte vi fastlægge, at for at skabe et oplevelsesdesign der kan tilgodese integration af unge flygtninge i Danmark, skulle vi fokusere på de unge flygtninge, der har fået opholdstilladelse. At skabe et design for asylansøgere, der muligvis ikke får opholdstilladelse, ville derfor ikke stemme overens med vores ønske om, at skabe rammerne for at en succesfuld integration kan finde sted. På trods af at to af de tre unge asylansøgere ønskede at integrere sig i Danmark, ville et design der kunne bidrage til dette ikke være aktuelt, hvis de gennem lovgivningsprocesser ikke får opholdstilladelse. Vores udgangspunkt, for at skabe et oplevelsesdesign der kan hjælpe unge flygtninge til at blive integreret i Danmark, fokuserer derfor på de unge flygtninge, der har modtaget en opholdstilladelse.

Da integration kræver, at to kulturer i første omgang mødes, har vi også forsøgt at opnå viden om unge danskeres holdninger til integration. Besøget på asylcenteret brød med vores forventninger, og vi blev bevidste om, at vores viden ikke var tilstrækkelig. Vi forestiller os ikke, at det vil være anderledes for andre unge danskere at opleve et forventningsbrud, hvorfor vi også har inddraget denne målgruppe for at få vores antagelse bekræftet. Vores erfaringer er opnået på baggrund af, at vi i forvejen ønskede at tilgodese de unge flygtninge, men vi er bevidste om, at det ikke nødvendigvis forholder

sig sådan for alle unge danskere. Integration er ikke kun et spørgsmål om, at unge flygtninge lærer at begå sig i Danmark, men derimod også et spørgsmål om hvorvidt danskere ønsker dette, og lærer at omgås flygtninge. Denne specialeafhandling tager derfor udgangspunkt i at opnå forståelse for integrationsbegrebet fra forskellige perspektiver.

1.1 Definition af en flygtning

For at opnå forståelse for integrationsbegrebet redegør vi først for, hvad det vil sige at være flygtning. Dette gør vi for at tydeliggøre forståelsen af begrebet gennem specialeafhandlingen.

Flygtninge er mennesker, der er flygtet fra deres hjemland grundet frygt for at blive dræbt, tortureret eller på anden måde få krænket deres menneskerettigheder ved at opholde sig i landet. FNs flygtningekonvention definerer flygtninge således:

“som følge af velbegrundet frygt for forfølgelse på grund af sin race, religion, nationalitet, sit tilhørsforhold til en særlig social gruppe eller sine politiske anskuelser befinder sig udenfor det land, i hvilket han har statsborgerret, og som ikke er i stand til - eller på grund af sådan frygt, ikke ønsker - at søge dette lands beskyttelse” (Retsinformation, u.å., ¶ FNs Flygtningekonvention, Kapitel 1, artikel 1, stk. 2).

Hvorvidt disse mennesker kan tildeles officiel flygtningestatus afgøres gennem asylansøgningsprocessen. En asylansøger er en person, der søger om at blive anerkendt som flygtning og derved søger om opholdstilladelse i Danmark, eller et andet land, samt beskyttelse af den pågældende stats regler (Udlændingestyrelsen, 2017). Når der gives asyl i Danmark, og dermed opholdstilladelse, er det en indikation af, at asylansøgeren har opnået status som flygtning, ud fra de regelsæt FNs flygtningekonvention forudsætter. Danmark tildeler på nuværende tidspunkt ikke asyl til fattigdomsflygtninge (mennesker der er flygtet på baggrund af naturkatastrofer, sult eller fattigdom) og kvoteflygtninge, men derimod kun krigsflygtninge, også betegnet som spontane asylansøgere (Dansk Flygtningehjælp, 2016, s. 8).

Når et menneske ankommer til Danmark og ønsker at søge asyl, sker dette enten ved den danske grænse eller umiddelbart lige efter. Herefter er processen opdelt i tre dele, hvorunder det afgøres, om ansøgeren skal hjemsendes eller tildeles asyl.

I fase 1, *den indledende fase* afgøres det af de danske myndigheder, hvorvidt asylansøgningen skal behandles i Danmark, eller om ansøgeren skal sendes til et andet land for at få vurderet sin sag. Vurderes det, at ansøgningen skal behandles af et andet land end Danmark, vil det ligeledes være i det pågældende land, der fremadrettet søges

asyl. Hvis en person ikke godkendes til at få sin sag behandlet i Danmark, vil sagen enten blive overført til et samarbejdsland i Dublin-forordningen¹, eller afvist med henvisning til et sikkert tredjeland. Officielt er en indrejsende udlænding først registreret som asylansøger, når Udlændingestyrelsen har godkendt sagen til at skulle behandles i Danmark. Accepteres sagen, tildeles asylansøgeren et midlertidigt opholdssted i Danmark, mens sagen behandles. Når sagsbehandlingen påbegyndes, indtræder asylprocessens fase 2, *realitetsbehandlingen*, hvorunder det afgøres, om ansøgeren kan godkendes til asyl. Bliver ansøgningen godkendt, overdrages asylansøgeren, der herefter er anerkendt som værende flygtning, til en kommune der overtager sagen, og dennes proces indtræder ikke videre i fase 3. Fase 3, er *udsendelsesfasen*, der indtræder i de tilfælde, hvor ansøgeren får afslag og ikke tildeles asyl. Ansøgeren får dermed ikke opholdstilladelse, men bliver tildelt en udrejsefrist, hvor denne senest skal forlade landet. Forlades landet ikke af egen fri vilje, kan myndighederne tvangsudsende personen (Institut for Menneskerettigheder, 2016, s. 9-11).

Aalborg har fra 2003 og indtil 2013 været kendetegnet som nul-kommune, hvilket betyder at kommunen i dette tidsrum ikke har modtaget nye flygtninge. Efter 2013 er Aalborg igen åbnet for modtagelse af flygtninge, hvoraf den aktuelle kvote for 2017 lyder på 572 enkeltpersoner, herunder både ledsagede og uledsagede. Hovedsagelig er der tale om flygtninge fra Syrien (55 %) og Eritrea (29 %), hvor de øvrigt stærkest repræsenterede lande er Iran, Irak, Afghanistan, Somalia og Sudan. På nuværende tidspunkt er under halvdelen af de nyankomne flygtninge mellem 18 og 30 år og er desuden kendetegnet ved at være i overvægt af mænd (Aalborg Kommune, 2007).

¹¹ Dublin-forordningen er en ordning mellem en række EU-lande, der styrker asylansøgerens retssikkerhed til at få behandlet sin sag og samtidig sikrer, at sagen udelukkende behandles af ét land. Det land hvori en asylansøger første gang er registreret som asylansøger anses som værende det ansvarlige medlemsland. Alle medlemslande tiltrådt under ordningen, forpligter sig til at hjælpe hinanden, i så fald det ansvarlige medlemsland, eller landet hvori der senere ansøges om asyl, ikke har mulighed for at behandle den pågældende sag (Institut for Menneskerettigheder, 2016, s. 15-19).

1.2 Problemindkredsning

For en yderligere forståelse af integrationsbegrebet redegør vi her for den generelle integrationsforståelse, hvilke initiativer der er gjort for at mindske problemet med integrationen, samt hvordan vores specialeafhandling bidrager til dette felt. Dette er gjort for at indkredse vores problemfelt. Litteraturen til dette afsnit vil kun blive anvendt her og er derfor ikke gennemgående for specialeafhandlingens udformning. De anvendte kilder er udvalgt med henblik på at skabe en forståelse for, hvordan integration ansues på nuværende tidspunkt. Vi har derfor fokuseret på at udlede, hvad der karakteriserer nutidens dominerende integrationsforståelse, samt hvilke faktorer der herunder påvirker integration af flygtninge.

Olukubola Oduntan (2017) skriver, at integration ofte betragtes som en måde at tilpasse sig samfundet, og den kultur der eksisterer heri (Oduntan, 2017). Kulturbegrebet er defineret på flere måder, hvor Daphna Oyserman (2017) blandt andet definerer det i henhold til individualisme, kollektivism og anerkendelse, hvor individet selv må lære, hvordan det tilpasser sig. Oyserman (2017) definerer også kulturbegrebet som et sæt normer, der beskriver hvordan hverdagen udfolder sig. Her må individet tilpasse sig i samfundet, hvorfor individet ikke behøver en systematisk proces for at komme gennem hverdagen (Oyserman, 2017). Kulturen er en vigtig del af integrationen, hvortil Cathrine Tyson (2017) skriver, at flygtninge betragter kulturbevarelse og kulturel synlighed som en del af integrationen (Tyson, 2017).

Oduntan (2017) beskriver integration som bestående af en række systemer og processer, og betragter det som en selvfølge at værtslandet tilrettelægger integration. Oduntan (2017) har udledt, at der er to sider af integration: det individuelle perspektiv og samfundets perspektiv. Samfundets perspektiv indeholder juridiske vedtægter, social værdi samt økonomisk og politisk praksis, hvorimod det individuelle perspektiv indeholder identitet, tilhørsforhold, anerkendelse og selvrespekt. Oduntan (2017) tager udgangspunkt i, at integration består af individets oplevelse af samfundet, men skriver, at rammerne for integration i praksis, bliver politisk bestemt (Oduntan, 2017). Hector Rivera, Julia Lynch, Jui-Teng Li og Feyi Obamehinti (2016) skriver, at integration og funktionalitet i et samfund ikke kan foregå uden sociokulturelle praksisser, hvori

flygtninge opnår kendskab til meningsfulde undervisningsforløb og aktiviteter. Dette skal medføre en sund og succesfuld udvikling af flygtningenes liv i det nye samfund. Rivera et al. (2016) tager udgangspunkt i flygtninges perspektiv på, hvilke udfordringer der er i forbindelse med at integrere sig i værtslandet. Rivera et al. (2016) har identificeret overlevelsesmekanismer blandt flygtninge, hvilket har medført beskyttelsesfaktorer i forhold til social integration. Disse beskyttelsesfaktorer beskriver Rivera et al. (2016) som blandt andet mentorer og netværk i samfundet. Særligt voksne efterlades i deres udvikling, hvis ikke de opnår tilstrækkelige sproglige færdigheder og viden om det nye samfunds systemer. Hertil udledes det, at sproglige kompetencer og uddannelse udviser bedre integrationsudfald (Esses, Hamilton & Gaucher, 2017). Rivera et al. (2016) har udledt, at flygtninges børn bliver til et medie, hvorudfra deres forældre kan opnå viden om samfundet, hvilket kan have en negativ effekt for både familien og samfundet (Rivera et al., 2016).

Victoria Esses, Leah K. Hamilton og Danielle Gaucher (2017) skriver, at samfundet, og dermed værtslandet, også har en rolle i integrationen. Værtslandet er nødsaget til at være villig til at hjælpe flygtninge, for at der kan ske en effektiv integration. Esses et al. (2017) tager udgangspunkt i, at genbosætning af flygtninge i værtslandet er en af de vigtigste løsninger på flygtningekrisen². Hertil hører et supplerende løsningsforslag om, at de indledende kurser som flygtninge skal indgå i skal tage højde for flygtninges behov for anerkendelse i fællesskabet og for flygtninges forventninger til kulturtilpasningen. Yderligere skriver Esses et al. (2017), at integration, fra værtslandets perspektiv, handler om at få indblik i flygtninges liv, for at udlede hvordan de kan bidrage til samfundet.

Ovenstående kilder har fokus på, hvordan flygtninge kan integreres i samfundet, således samfundet får mest ud af at modtage flygtninge. Tyson (2017) har undersøgt integrationsbegrebet i Chicago, USA i forhold til bhutanesisk-nepalesiske og irakiske flygtninge. Værtslandets syn på integration viste sig her at have fokus på fælles sprog som relevant for at hjælpe flygtninge med at få et job og blive økonomisk uafhængige. Fra samfundets side betragtes integration derfor som en måde hurtigt at gøre flygtninge uafhængige, således de ikke har behov for hjælp samfundet (Tyson, 2017). Esses et al.

² Her er tale om flygtningekrisen der fandt sted i 2016.

(2017) skriver i relation hertil, at kulturtilpasning historisk set er blevet betragtet som en måde, hvormed flygtninge tilpasser sig værtskulturen. Dette perspektiv taler således for, at flygtninge skal fralægge sig deres oprindelige kultur og tilpasse sig den eksisterende kultur i værtslandet. Tysons (2017) undersøgelse giver dog også udtryk for, at flygtninge betragter integration anderledes. Her tages der udgangspunkt i et fælles sprog som hjælp til at skabe kulturel synlighed og bevarelse, fællesskab og at navigere i samfundet. Den kulturelle bevarelse er en måde, hvorpå flygtninge kan etablere og styrke forholdet til andre flygtninge. Der er derfor, ifølge Tyson (2017), ikke overensstemmelse mellem samfundets og flygtnings forståelse af den succesfulde integration (Tyson, 2017). Tyson (2017) foreslår, at der skal bygges bro mellem de forskellige integrationsforståelser, og tages højde for de faktorer der får flygtninge til at føle sig integrerede. Esses et al. (2017) skriver om flygtnings gode oplevelser i forhold til kulturtilpasning, og at de kan ske gennem direkte kontakt med medlemmer af værtslandet. Gode oplevelser er et udfald af at have positiv kontakt med medlemmer af værtslandet eller høre positive nyheder om værtslandet i medierne. Ifølge Esses et al. (2017) styrker gode oplevelser lysten til integration, hvorfor flygtninge kan have større lyst til at integrere sig, hvis de får den hjælp, de har behov for (Esses et al., 2017).

Hverken Esses et al. (2017) eller Tyson (2017) udleder dog, hvordan der kan tages højde for dette i praksis. Mikaela Burgos, Mohamed Al-Adeimi og Jason Brown (2017) har forsøgt at opsætte en model for, hvorledes unge flygtninge mellem 15-18 år kan anvende erfaringer og viden fra hjemlandet til at integrere sig. Denne kalder de *5-cluster map* (Burgos et al., 2017). Heri er følelsen af tryghed essentiel samt glæden ved frihed, regler og autonomi. Samarbejde, kommunikation og det at have muligheder spiller også en væsentlig rolle. Burgos et al. (2017) har heraf udledt, at tryghedsfølelsen er vigtig for integrationen, men tager, som Esses et al. (2017) og Tyson (2017), heller ikke højde for at udføre dette i praksis.

Malin E. Wimelius, Malin Eriksson, Joakim Isaksson og Mehdi Ghazinour (2017) beskriver, hvordan Sverige har modtaget uledsagede unge flygtninge, og hvordan Sverige forsøger at hjælpe dem til at blive integreret i det svenske samfund. Wimelius et al. (2017) skriver, at målet med integration er at skabe ligestilling, pligter, klargøre hvordan de kan bidrage til samfundet og skabe muligheder for alle uanset etnisk og kulturel baggrund. Hertil

skriver Wimelius et al. (2017), at integration er et kommunalt anliggende, men at det endnu ikke er lykkedes kommunerne at skabe bedre integration. Idet kommunerne har ansvar for integrationen, og dermed også kommunikationen mellem institutionerne og de unge flygtninge, påvirker kommunerne de unge flygtnings udvikling i samfundet. Wimelius et al.s (2017) undersøgelser påviser, hvordan de kommunale instanser har fejlet, i forhold til kommunikationen mellem de institutioner der skal tilgodese uledsagede unge flygtnings udvikling (Wimelius et al., 2017).

I kontrast har Georg Simmel (1910) forholdt sig til, hvordan interaktion mellem individer gør det muligt, at definere et samfund. Dette sker på baggrund af, at individer i interaktion med hinanden definerer, hvilke betydninger deres perceptioner medfører (Simmel, 1910). Simmel (1910) skriver, at individet kan udvikle sig ved at indgå i et samfund, men dog altid vil være sin egen unikke enhed. Peter L. Berger og Thomas Luckmann (2008) arbejder med grundtanken om, at de vigtigste erfaringer og viden om andre mennesker opstår gennem social interaktion. Sproget er derfor en forudsætning for at udlede mening af hverdagen og for at kunne bygge bro mellem individer (Berger & Luckmann, 2008). De beskriver samfundet som et menneskeligt produkt, der er skabt gennem sproget, mens mennesket er et socialt produkt, der er skabt gennem social interaktion. Den sociale interaktion er afgørende for individets væren, idet Berger og Luckmann (2008) skriver, at viden skabes socialt. Esses et al.s (2017) tanke om at tage højde for det enkelte individs behov har derfor stor betydning for integrationen, hvis individet skal føle den sociale interaktion. Berger og Luckmann (2008) skriver, at en vellykket socialisering kan finde sted, når der er overensstemmelse mellem objektiv og subjektiv virkelighed samt mellem objektiv og subjektiv identitet (Berger & Luckmann, 2008).

Vi forstår den dominerende tankegang som værende, at integration er samfundsbestemt, idet samfundet har fokus på at integrere flygtninge, så de kan bidrage hertil (Oduntan, 2017 ; Rivera, 2016 ; Esses, 2017 ; Tyson, 2017 ; Burgos, 2017 ; Wimelius 2017). Med Simmel (1910) og Berger og Luckmanns (2008) perspektiver, bliver det dog tydeligt, at den sociale interaktion er vigtig for alle involverede individer. Social interaktion forstås som den måde, hvorpå individer forbinder sig med hinanden og som følge heraf kan føle sig forpligtede overfor hinanden.

Derfor har vi udarbejdet en teoretisk forståelsesramme, hvorfra vi har undersøgt integrationsbegrebet nærmere. Denne forståelsesramme er funderet i Axel Honneth (2003, 2006), Jürgen Habermas (1981), Knud Ejler Løgstrup (2012), Niklas Luhmann (1999) og Anders Bordum (2001). Disse er anvendt med udgangspunkt i Habermas' (1981) teori om den kommunikative handlen for at udlede hvorledes individet handler i verden. Honneth (2003, 2006) anvendes til at udlede hvorledes denne handlen sker på baggrund af anerkendelse mellem individerne. Løgstrup (2012), Luhmann (1999) og Bordum (2001) anvendes dertil for at udlede individets handlen på baggrund af tillid. Med disse opsætter vi en teoretisk forståelsesramme til at beskrive individets handlen på baggrund af anerkendelse og tillid.

Hertil har vi inddraget oplevelsesbegrebet med udgangspunkt i Christian Jantzen, Mikael Vetner og Julie Bouchet (2010) samt Jodi Forlizzi og Katja Battarbee (2004). Forlizzi og Battarbee (2004) inddeler oplevelser i tre kategorier; *experience*, *an-experience* og *co-experience*. Under *an-experience* anvender vi Jantzen, Vetner og Bouchets (2011) udgangspunkt i oplevelser som forventningsbrydende.

Vi har yderligere suppleret med motivationsteori med udgangspunkt i Richard M. Ryan og Edward L. Deci (2000a, 2000b), Daniel Pink (2009) samt Daniel Kahneman (1999) til at udlede, hvordan vi motiverer de unge til at skabe vedvarende relationer.

Med udgangspunkt heri har vi fokuseret på integration på individ og mellem menneskeligt niveau for at identificere muligheder og barrierer, der her gør sig gældende, hvorudfra vi har forsøgt at løse integrationsproblemet. Dette er gjort ved at udnytte muligheder til at overvinde barrierer gennem den sociale interaktion.

1.3 Problemfelt

For at indkredse problemfeltet yderligere, har vi valgt at fokusere på den sociale interaktion mellem unge flygtninge og unge danskere i alderen 18-24 år, der er bosat i Aalborg. Denne specialeafhandling er således indledt med interesse for at undersøge den dominerende tankegang om flygtninge. Derudover har vi interesse i at forbedre integrationen mellem unge danskere og unge flygtninge. På baggrund af vores problemindkredsning ser vi det som et problem for integrationen, at den dominerende tankegang er, at integration er samfundsbestemt. Formålet med denne specialeafhandling har derfor været at udlede, hvorledes integration kan bringes ned på mellem menneskeligt niveau.

1.3.1 Forundersøgelse

Ved specialeafhandlingens begyndelse var vi alle uvidende på flygtningeområdet og fandt det derfor relevant at undersøge området. Vi har derfor foretaget forundersøgelser for at opnå mere viden herom. Disse indledende undersøgelser bestod af et besøg på Trantum Asylcenter, et møde med Gurli Fuglsang Joensen fra Jobcenter Integration Aalborg og et telefonmøde med Hanne Rasmussen der er frivillig ved Dansk Flygtningehjælp.

Før vi indledte vores undersøgelser, nedskrev vi vores forforståelser til et asylcenter (bilag 1-3). Efter besøget på Trantum Asylcenter nedskrev vi vores subjektive oplevelser af besøget som autoetnografier (bilag 4-6). Charlotte Baarts (2010) skriver, at den eneste mulige måde at studere et felt på er gennem subjektiviteten (Baarts, 2010, s. 153). Dertil skriver hun, at det er muligt at drage på tidligere erfaringer gennem autoetnografien, som kan påvirke igangværende oplevelser. Vores intention med at nedskrive disse forforståelser forud for besøget var derfor, at kunne benytte disse til at gøre opmærksom på tidligere erfaringer.

For at undersøge problemfeltet, har vi først indhentet information om asylprocessen, og det at være flygtning. Vi har her opnået en forståelse for forskellen på flygtninge og indvandrere, samt en forståelse for, at ikke alle kender denne forskel. Dernæst afholdte vi telefonmødet med Hanne Rasmussen, hvor formålet var at høre hendes erfaringer med flygtninge. Dels for at opnå viden om der var noget særligt, vi skulle tage højde for i mødet med flygtningene, samt andre erfaringer hun har med flygtningeområdet (bilag 7).

Efterfølgende besøgte vi asylcenteret i Tranum, hvor vi mødtes med vores kontaktperson Maria Bartholdy, der gav os en rundvisning på centeret. Hun introducerede os for personalet og tre mindreårige asylansøgere, hvilke alle var drenge, som vi havde fået lov at interviewe. Efter at have talt med Maria mødte vi de tre drenge, alle på 17 år, som vi skulle interviewe. Interviewet omhandlede deres baggrund, hvorfor de var flygtet, og hvad de syntes om Danmark. Formålet med interviewet var at få indblik i unge asylansøgers livsverden, så vi kunne udlede deres behov. Til interviewet havde vi udarbejdet en interviewguide, som blev taget udgangspunkt i undervejs (bilag 8 ; bilag 9)

Vi mødtes yderligere med Gurli Fuglsang Joensen fra Jobcenter Integration Aalborg. Gurli Fuglsang Joensen fortalte om de forskellige tilbud, der udbydes til flygtninge, som har fået opholdstilladelse, samt hvilke procedurer der sker i forbindelse med modtagelse af flygtninge i Aalborg Kommune. Jobcenteret hjælper flygtningene med blandt andet at finde boliger, institution og skole til børn samt danskkurser. Danskkurserne udbydes på Sprogcenteret, der er tilknyttet Jobcenter Integration Aalborg (bilag 10).

1.3.1.1 Resultater

Før vores forundersøgelser, havde vi en idé om at designe en digital platform, der kunne fordre et fællesskab mellem danske unge og unge flygtninge i håb om, at de unge flygtninge kunne integreres bedre i Danmark. Vi havde en forventning om, at fællesskab er med til at integrere flygtningene, når de kommer i kontakt med danskere, og både danskere og flygtninge kan opleve, at have noget til fælles på tværs af kulturer. Denne idé blev formidlet til alle vores kontaktpersoner, for at udlede hvorvidt platformen kunne anvendes som løsningsforslag. Resultaterne fra vores forundersøgelse behandles i henhold til denne idé.

Først har vi udledt, at de fleste flygtninge ønsker at komme i kontakt med danskere. Hanne Rasmussen sagde: "Altså jeg tænker i hvert fald dem jeg ser de vil jo gerne i kontakt altså, så så ideen om at skabe en eller anden form for kontakt.. øhh er jo sådan set fin nok" (bilag 7, tid 10:47-11:01). De unge drenge på asylcenteret sagde, at de meget gerne vil i kontakt med danskere og lære dansk (bilag 9). Idéen om at skabe et fællesskab mellem danske unge og unge flygtninge er derfor ideel, da det kan betragtes som et behov fra de unge flygtninges side. Hertil understregede Hanne Rasmussen, at de flygtninge hun er i kontakt

med, gerne vil sprogtræne med danskere, da de bliver udfordret mere sprogligt ved at tale med danskere frem for at øve simple sætninger (bilag 7, tid 17:03).

Det mest hyppige problem Gurli Fuglsang Joensen møder, i forbindelse med integration af unge flygtninge, er at de ofte keder sig om eftermiddagen. De unge drenge på asylcenteret nævnte også, at de keder sig om eftermiddagen og mangler beskæftigelse (bilag 9). Det vil derfor være relevant, at designe en løsning, som kan imødekomme dette. Gurli Fuglsang Joensen fortalte, at Jobcenteret primært har at gøre med 18-25 årige og nogle gange også 16-17 årige, hvortil hun sagde, at der er behov for at skabe en kontakt mellem unge danskere og unge flygtninge (bilag 10, tid 20:31-21:33).

Der er dermed et behov for at skabe kontakt til unge danskere for at integrere dem gennem interaktionen. Som nævnt er lysten til interaktionen til stede blandt de unge flygtninge, spørgsmålet er derfor, om lysten er til stede hos de unge danskere. De unge flygtninge på asylcenteret nævnte, at have stiftet mange bekendtskaber med danskere når de har været i byen, og at de har mulighed for at holde kontakt over Facebook. Vores idé, med en digitalt platform der fordrer fællesskab, vil derfor kunne opleves som overflødig, da de allerede benytter Facebook til samme formål. Som følge af spørgsmålet om lysten fra de danske unge, har næste led i processen derfor været at afholde interviews med danske unge for at afklare deres holdninger og kendskab til flygtninge. Derfra har vi udledt, om lysten til interaktion er til stede, og hvorledes interaktionen kan foregå.

1.3.2 Problemformulering

Denne forundersøgelse har klargjort, at en digital løsning ikke er den bedste løsning, idet de unge flygtninge har behov for personlig fysisk kontakt til danskerne, for at blive integreret. Dette understreger vores udgangspunkt om at betragte integration på mellemmenneskeligt niveau. Vi vurderer dog, at en enkelt interaktion mellem unge danskere og unge flygtninge ikke er nok til at integrere unge flygtninge, hvorfor vi søger at designe en løsning, der kan skabe vedvarende relationer mellem unge danskere og unge flygtninge. Vores problemformulering lyder derfor således:

Hvordan kan et oplevelsesdesign motivere danske unge og unge flygtninge til at skabe relationer?

Denne specialeafhandling har fokus på, at udlede den reelle problemstilling førend vi begynder at skabe et design, der kan løse problemstillingen. Vi vælger derfor at inddrage perspektiver fra unge danskere og unge flygtninge for at udlede deres reelle behov.

2 Teoretisk forståelsesramme

Denne specialeafhandling er skrevet ud fra et teoretisk perspektiv, hvorfor vi har opsat en teoretisk forståelsesramme for at opnå forståelse for mellem menneskelige relationer.

2.1 Oplevelsen

Først inddrager vi oplevelsesbegrebet som udgangspunkt for, at disse relationer kan opstå. Dette afsnit redegør således for vores anvendelse af oplevelsesbegrebet med udgangspunkt i teori af Jantzen, Vetner og Bouchet (2011) med supplerende af Christian Jantzen og Tove Arendt Rasmussen (2014). Dertil anvendes teori af Michael J. Apter (2007) til at beskrive individets sindsstemning, samt hvorledes denne ændres, når vi oplever. Afsnittet er struktureret på baggrund af teori af Forlizzi og Battarbee (2004) der skelner mellem tre typer oplevelser; *experience*³, *an-experience*⁴ og *co-experience*⁵ (Forlizzi & Battarbee, 2004, s. 263). Vi inddrager hertil John Deweys (1934) teori om at opleve for at understøtte definitionen af en oplevelse.

2.1.1 Definition af en oplevelse

Oplevelser opstår hos individet, og er derfor individuelle. Ligeledes er oplevelser brugerdrevne, idet de er afhængige af det individ, som oplever. Oplevelser har således ikke værdi, før individet tillægger oplevelsen værdi (Jantzen et al., 2011, s. 40). Værdien der tillægges er individuel og varierer derfor fra individ til individ. Dog kan individet både opleve alene og sammen med andre. Jantzen et al. (2011) skelner ikke mellem forskellige oplevelser, men beskriver oplevelsens kilde som individets lyster, ønsker og forventninger. Derfor kan to individer ikke få den samme oplevelse på trods af at have oplevet sammen, hvorfor en oplevelse er unik. Hvert individ tiltræder oplevelsen med forskellige forventninger, lyster og ønsker, der påvirker, hvordan individet oplever. Selve oplevelsen har derfor ikke samme værdi for begge individer. Jantzen et al. (2011) er af overbevisningen, at oplevelser er brugerskabte: ”De er skabt af os, de sanses og føles af os, og de betyder noget helt specifikt for os. De er på alle måder brugerskabte og brugerafhængige.” (Jantzen et al., 2011, s. 37). Forlizzi og Battarbee (2004) beskriver

³ Vil fremover refereres til som hverdagsoplevelsen.

⁴ Vil fremover refereres til som den særlige oplevelse.

⁵ Vil fremover refereres til som den sociale oplevelse.

interaktionen som værende bærende i en oplevelse, og fokuserer på interaktionen der sker mellem individet og produktet, samt hvilken oplevelse det resulterer i (Forlizzi & Battarbee, 2004, s. 262). Idet interaktionen er bærende for oplevelsen, og ikke kan finde sted uden individet, må oplevelsen være brugerskabt. Jantzen et al. (2011) fokuserer også på, hvad der psykologisk sker med individet, når det oplever. Forlizzi og Battarbee (2004) fokuserer derimod på oplevelser, der sker i en social kontekst, og hvordan den sociale interaktion påvirker de erfaringer, individet står tilbage med (Forlizzi & Battarbee, 2004, s. 267). Jantzen og Rasmussen (2014) betragter oplevelser som værende hverdagsfænomener (Jantzen & Rasmussen, 2014, s. 9). Oplevelser skaber individet og er erfaringsdannende. Ligeledes er erfaringer oplevelsesbaserede og erfaringer skaber forventninger, hvorfor der sker en vekselvirkning. Vi betragter dette som tre temporale stadier; erfaringen (bagudskuende), forventningen (fremadskuende) og sansningen (sker i nuet). På baggrund af erfaringer, danner individet forventninger, som påvirker sansningen, der sker i oplevelsen. Mennesket betragtes som et sansende individ, og eftersom sansningen er en del af oplevelsen, optræder oplevelser overalt. Efter oplevelsen står individet tilbage med nye erfaringer, der ligger til grund for nye forventninger. På den måde sker en cirkulær bevægelse, hvor individets handlinger konstant har betydning for de næste handlinger. "Der kan være forventninger til, hvordan fortovet vil føles ved næste skridt, til hvad hun vil sige til mig lige om lidt, eller til hvad der vil ske i aften." (Jantzen & Rasmussen, 2014, s. 10). Forventningerne skaber og opretholder hverdagen på baggrund af tidligere erfaringer.

"Oplevelser skaber nemlig mennesket. De er erfaringsdannende. Mine kropslige rutiner, mine antagelser om verden og dens indretning, min forståelse af og for andre mennesker, mine forestillinger om, hvad der er muligt for mig at opnå i denne verden, mit selvbillede og min selvforståelse – alt dette er i vid udstrækning bundet til erfaring, som er udvundet af, hvad jeg tidligere har oplevet." (Jantzen & Rasmussen, 2014, s. 10).

Forlizzi og Battarbee (2004) skelner, som tidligere nævnt, mellem tre forskellige typer oplevelser, hvilket hverken Jantzen et al. (2011) eller Jantzen og Rasmussen (2014) gør. Vi finder denne skelnen mellem oplevelser særligt relevant for vores projekt, da vi ønsker at skabe større opmærksomhed på flygtninges behov og derigennem integrere dem bedre i Danmark. Vi vurderer, at den sociale oplevelse ligger til grund for at skabe relationer

mellem de unge, hvor der herunder er fokus på at skabe en særlig oplevelse, som over tid skal transformeres til en hverdagsoplevelse. Vi vælger derfor at tage udgangspunkt i de tre typer oplevelser, og mener hertil Jantzen et al. (2011) og Jantzen og Rasmussens (2014) definitioner primært stemmer overens med den særlige oplevelse, hvilket vil blive uddybet i de følgende afsnit.

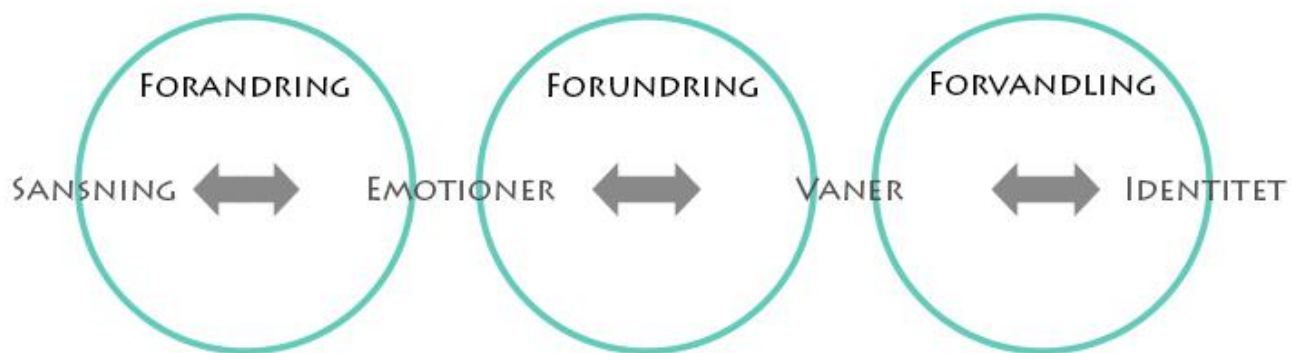
2.1.2 Hverdagsoplevelsen

Oplevelser optræder hos alle, dog er individet ikke altid bevidst herom. "Experience is how we constantly assess our goals relative to the people, products, and environments that surround us at any given time" (Forlizzi & Battarbee, 2004, s. 263). Hverdagsoplevelsen kan derfor betragtes som måden, hvorpå individet opnår sine mål. Målet kan være at gå en tur, hvorfor selve gåturen er oplevelsen. Jantzen og Rasmussen (2014) skriver, at oplevelser er hverdagsfænomener, og at individet selv er skaber af oplevelsen (Jantzen & Rasmussen, 2014, s. 9). Dette kan sidestilles med Jantzen et al.s (2011) definition af oplevelser som værende brugerskabte. Kroppen tilpasser sig konstant omgivelserne, og denne tilpasning sker oftest uden bevidsthed herom (Jantzen & Rasmussen, 2014, s. 11). Denne tilpasning vil Forlizzi og Battarbee (2004) kalde hverdagsoplevelser, da opnåelse af sine mål kan kræve en tilpasning til omgivelserne, uden individet er bevidst om tilpasningen. Tilpasningen kan også beskrives som små ændringer, individet gør sig, når det eksempelvis går en tur i parken. Individet har måske en forestilling om, hvordan græsset vil føles, men kan være nødt til at ændre denne forestilling, hvis græsset er vådt. Denne handling sker ubevidst, og Jantzen og Rasmussen (2014) vil derfor ikke betegne dette som en oplevelse, hvorimod Forlizzi og Battarbee (2004) vil kalde det en hverdagsoplevelse. Dette kan skyldes, at Jantzen og Rasmussen (2014) ikke skelner mellem oplevelser og derfor kun beskriver én type oplevelse, hvilken vi vil definere, som det Forlizzi og Battarbee (2004) beskriver som den særlige oplevelse. Hverdagsoplevelsen er derimod ikke særlig, da den ikke skiller sig ud fra hverdagens gøremål, hvorfor individet ikke bemærker, at det oplever. Forlizzi og Battarbees (2004) skelnen mellem hverdagsoplevelsen og den særlige oplevelse (2004) kan understøttes af Deweys (1934) begreber *experience* og *an experience*. Experience er ifølge Dewey (1934) den konstante påvirkning individet udsættes for, når det interagerer med verden, hvilken individet ikke altid bemærker. Dermed kan *experience* sidestilles med

hverdagsoplevelsen, i det omfang individet ikke reagerer bevidst på, at det udsættes for påvirkning. Experience ændrer karakter til an experience, når individet bliver bevidst om, at det påvirkes og tillægger denne påvirkning en betydning (Dewey, 1934, s. 205-206).

2.1.3 Den særlige oplevelse

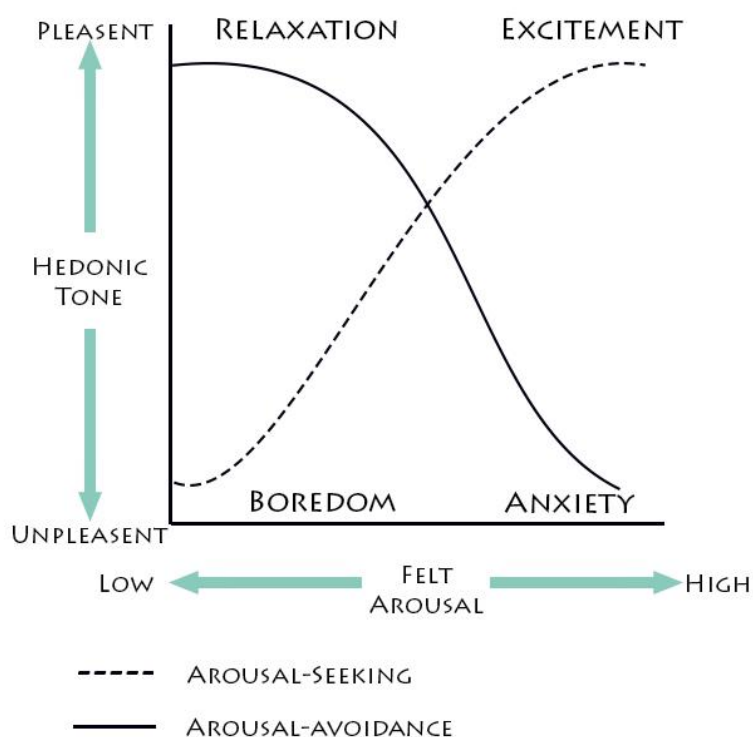
Den særlige oplevelse beskriver Forlizzi og Battarbee (2004) således: "This type of experience may be characterized by number of product interactions and emotions, but is schematized with a particular character in one's memory and a sense of completion." (Forlizzi & Battarbee, 2004, s. 263). Særlige oplevelser har en begyndelse og en slutning og efterlader individet med følelsesmæssige eller adfærdsmæssige ændringer. Denne type oplevelse vil individet huske tilbage på, da de bryder med hidtidige forventninger. Den særlige oplevelse betegnes af Dewey (1934) som an experience, og kendetegnes ved at være de påvirkninger der huskes af individet, og efterfølgende kan deles som én samlet oplevelse bundet til tid, sted og de følelser påvirkningerne fremkaldte (Dewey, 1934, s. 205-207). Når Dewey (1934) skriver, at en oplevelse kan deles, sidestilles den med Forlizzi og Battarbees (2004) sociale oplevelse, hvorfor Deweys (1934) an experience er todelt. Jantzen et al. (2011) skriver: "Oplevelser er ændringer i organismens tilstand og adfærd, som kan bryde med hidtidige forestillinger og opfattelser, hvilket kan føre til en udvidelse af selvforståelsen, en mere nuanceret indsigt og/eller et større erfaringsgrundlag, **som i sidste ende kan** (men behøver ikke, at) **danne nye rutiner**" (Jantzen et al., 2011, s. 154). Idet oplevelsen bryder med forventningerne, kan individet blive nysgerrigt, hvorfor den særlige oplevelse kan sidestilles med Jantzen et al.s (2011) model over oplevelsens psykologiske struktur:

Figur 1: Oplevelsens psykologiske struktur (Jantzen et al., 2011, s. 47).

Jantzen et al. (2011) har fokus på, hvad der psykologisk sker, når individet oplever og har derfor delt oplevelsen op i tre led; forandringen, forundringen og forvandlingen. "At oplevelser *forandrer*, vil sige, at de ændrer vores puls og åndedræt." (Jantzen et al., 2011, s. 41). Forandringen skyldes derfor en kropslig forandring, der er påvirket af sanselige stimuli. Oplevelser begynder med en sansning, hvor en eller flere sanser stimuleres og gør individet nysgerrigt. På baggrund af individets erfaringer og forventninger, udledes det her, hvorvidt individet stopper op og finder den sanselige stimulering spændende eller ej. Individet er motiveret mod bestemte oplevelser, da det søger bestemte stimuli (Jantzen et al., 2011, s. 46). Denne motivation skyldes forventninger, som er dannet på baggrund af tidligere oplevelser. "Oplevelser fremkalder følelser, som får os til at handle anderledes, end vi lige havde regnet med." (Jantzen et al., 2011, s. 42). På baggrund af den sanselige stimulering, ændres individets følelser og afviger fra hverdagen. Følelserne kan eksempelvis ændres fra stressende til afslappende. "Emotion affects how we plan to interact with products, how we actually interact with products, and the perceptions and outcomes that surround those interactions." (Forlizzi & Battarbee, 2004, s. 264). Følelsen der skabes er således afgørende for, hvordan individet tilgår oplevelsen, og hvilken oplevelse individet får. Det er derfor vigtigt at skabe de bedste rammer for oplevelsen, så individet får den ønskede oplevelse. Her er motivationen igen relevant, da motivationen for at tilgå oplevelsen har at gøre med, hvilken sindsstemning individet er i før, under og efter oplevelsen. Apter (2007) skriver om begrebet *arousal*, der omhandler "[...] the

degree to which one feels oneself to be “worked up” or emotionally intense about what one is doing.” (Apter, 2007, s. 10). Arousal beskriver således den spændingskurve, individet bevæger sig inden for, når det føler sig opstemt eller følelsesmæssig intens. Dertil findes *hedonic tone*, der beskriver følelsen af behag eller ubehag (Apter, 2007, s. 11). Der er en forbindelse mellem arousal og hedonic tone, da det er nødvendigt at vide, hvorvidt arousalniveauet er behageligt eller ubehageligt. Apter (2007) har opsat en model over denne forbindelse og kalder teorien *Reversal theory*.

Figur 2: Reversal Theory (Apter, 2011, s. 19).

Som det fremgår af modellen, opsættes reversal theory på baggrund af fire sindsstemninger; relaxation, excitement, boredom og anxiety. Idet individet skifter fra en følelse til en anden, sker et reversal – altså et skift.

“The idea is that in everyday life we are fluctuating from one to the other, sometimes becoming delayed in one for a time, but sooner or later switching to the other for a more or less extended period before switching back again.” (Apter, 2007, s. 18).

Individet kan således blive motiveret for bestemte oplevelser, idet den følelsesmæssige forandring, der kan ske, er positiv i forhold til individets sindsstemning før oplevelsen.

"[...] det er vores indstilling, der afgør, om vi vitterlig oplever noget mindeværdigt og om vi i situationen finder glæde og mening i oplevelsen [...]" (Jantzen et al., 2011, s. 41). Vi ønsker at skabe rammerne for en afslappende følelse i forholdet mellem unge danskere og unge flygtninge. Idet der sker et følelsesmæssigt skift, påvirkes kroppen, og individet bliver afledt fra det det var i færd med (Jantzen et al., 2011, s. 42).

Dette leder til forundringen, hvor individet stopper og undrer sig over, hvad der sker. Den følelsesmæssige ændring pirrer individets nysgerrighed, da der skete noget, det ikke havde regnet med, hvorfor individet overraskes. Eftersom individet overraskes, sker et forventningsbrud, hvor individet bliver opmærksomt på, at dets erfaringer ikke er tilstrækkelige. "Oplevelser opstår, når jeg, du eller vi relaterer os til disse produkter og når dette samspil realiserer eller udfordrer vores drømme, forventninger eller – måske – bange anelser." (Jantzen et al., 2011, s. 41). Der sker her en erfaringsdannelse, som leder til et brud på vanerne, og der tillægges nye vaner, hvilket leder til forvandlingen (Jantzen et al., 2011, s. 47). For at erfaringsgrundlaget skal i spil, og dermed forundringsaspektet, skal oplevelsen have en bevidsthedsmæssig effekt, som eventuelt transformerer individet (Jantzen & Rasmussen, 2014, s. 11).

"Oplevelser bevæger. De får vores kroppe til at røre sig. Og idet de bevæger os fysisk, kan de komme til at røre ved vores følelser, vores selvforståelse og vores rutiner. Unikke oplevelser er derudover kendetegnet ved, at de ikke kun afleder os fra hverdagens gang. De opsluger os. I situationen fortaber vi os selv: unikke oplevelser fører til selvforglemmelse: de sætter sig igennem imod vores vilje og får os for en stund til at glemme, hvad vi var i gang med." (Jantzen et al., 2011, s. 151).

I forvandlingen sker en ændring, hvis størrelse afhænger af oplevelsen. Jantzen et al. (2011) skriver, at oplevelser er skyld i en uddybet forståelse, nye forventninger, et klarere selvbillede eller et mere nuanceret verdensbillede (Jantzen et al., 2011, 42). Forventningsbruddet udfordrer individet, som går derfra med nye erfaringer, der ligger til grund for nye forventninger. Oplevelser hjælper til at danne individet, da de nye forventninger påvirker individets handlinger, hvorfor oplevelser har et læringspotentiale (Jantzen et al., 2011, s. 42). Denne læringsform kan betragtes som en cirkelbevægelse:

”Når oplevelser dermed udvider erfaringsgrundlaget er tale om oplevelsesbaseret læring. Denne læringsform er en cirkelbevægelse, hvor individets handlinger udspringer af bearbejdningen af tidligere oplevelser, og hvor samme handlinger kan føre til nye oplevelser, der kalder på justeringer og udvidelser af individets motoriske, kognitive eller sociale kompetencer.” (Jantzen et al., 2011, s. 42).

Jantzen og Rasmussen (2014) skriver, at der er sammenhæng mellem erfaring og oplevelse, idet oplevelser er erfaringsdannende, og oplevelser er baseret på tidligere erfaringer. Individets erfaringer udvides således, når det oplever, eftersom oplevelsen bryder med hidtidige forventninger. Dermed tilegner individet sig nye erfaringer, der kan anvendes næste gang, det oplever. Jantzen et al. (2011) skriver dog, at læringspotentialet afhænger af bestemte faktorer, hvilke er:

- ”Graden af forandring, forundring og forvandling, som oplevelsen indebærer.
- De kompetencer, som individet forlods har for at håndtere forandringen og forundringen.
- Den villighed, som individet har i situationen til at forundres og forvandles.” (Jantzen et al., 2011, s. 42)

Jo større grad af forandring, forundring og forvandling, des større indtryk gør oplevelsen på individet, og oplevelsen bliver mere mindeværdig. Jo mere mindeværdig oplevelse des større sandsynlighed er der for, at individet lærer af oplevelsen, idet individet husker tilbage herpå. Kompetencerne individet forlods havde har at gøre med erfaringerne. Individet lærer og tilegner sig kompetencer, på baggrund af den erfaring individet tilegner sig, når det oplever. Kompetencerne har således indflydelse på, hvordan individet oplever, og kan påvirke den oplevelse individet får. Villigheden kan også ses som motivationsfaktoren for at lære. Ifølge Apter (2007) har individets sindsstemning betydning for, hvordan individet reagerer på oplevelsen. Individet kan således være mere villigt til at opleve, og dermed lære, hvis oplevelsen leder sindsstemningen til et eftertragtet stadie.

2.1.4 Den sociale oplevelse

“Co-experience is about user experience in social context.” (Forlizzi & Battarbee, 2004, s. 263). Sociale oplevelser udspringer af individuelle oplevelser, som individet mener er

værd at dele med andre. Sociale oplevelser kan enten skabes eller deles med andre. Oplevelser, der skabes med andre, er oplevelser, hvor flere individer oplever sammen. De påvirker hinanden mens de oplever, hvorfor oplevelsen formes af interaktionen med andre individer. Det enkelte individ får stadig en individuel oplevelse, men denne er anderledes, end hvis individet havde oplevet alene, idet andre individer kan påføre flere perspektiver, som det enkelte individ måske ikke selv havde overvejet. Når oplevelser deles, fortælles de til andre, hvilket sker, efter oplevelsen har fundet sted. Individet deler sin oplevelse med andre for at skabe opmærksomhed om oplevelsen, idet individet finder oplevelsen værd at dele (Forlizzi & Battarbee, 2004, s. 263). Dette kan eksempelvis være en særlig oplevelse, der har gjort indtryk på individet, hvorfor individet ønsker at dele sin oplevelse med andre. Når oplevelsen deles, bliver den en social oplevelse, hvorfor der er mulighed for fortolkning af oplevelsen. Andre individer har måske et andet syn på oplevelsen, baseret på deres erfaringer, hvorfor det enkelte individs syn på oplevelsen udfordres og udvides. "Therefore, expressing meaning is invited by, and the meaning are elaborated in, co-experience through social interaction." (Forlizzi & Battarbee, 2004, s. 263). Den sociale interaktion påvirker således den individuelle oplevelse, hvorfor oplevelsen bliver social. Dertil skriver Jantzen et al. (2011): "Vi oplever sammen eller hver for sig. Det vil sige, at oplevelsen opstår hos og mellem individer, og at det er hos individer, blandt individer og for individer, at oplevelser har værdi." (Jantzen, et al., 2011, s. 40). Den følelsesmæssige oplevelse, ændres ofte i selskab med andre. I forhold til de individuelle oplevelser, har de sociale oplevelser til formål at skabe opmærksomhed om oplevelserne, så de bliver en del af en social fortolkningsproces, der kan påvirke, hvad oplevelser betyder for individet og for andre (Forlizzi & Battarbee, 2004, s. 264). Både Forlizzi og Battarbee (2004) samt Jantzen et al. (2004) beskriver, at følelserne er centrale for alle oplevelser, hvorfor den følelsesmæssige oplevelse ændres, idet den bliver en del af en social fortolkningsproces. Ifølge Apter (2007), står individet tilbage med en bestemt sindsstemning efter oplevelsen og husker derfor tilbage herpå. Hvis oplevelsen deles med et individ, som måske ikke føler samme sindsstemning efter sådanne oplevelser, kan individet påvirkes til at overveje, hvorvidt sindsstemningen var passende og derfor genoverveje hele oplevelsen set fra det andet individs perspektiv. Dette kan lede til en ny forståelse af oplevelsen, hvorfor individet også har fået en ny oplevelse som resultat af denne genovervejelse. Individet har fået erfaringer fra oplevelsen, som har ledt til

forventninger til lignende oplevelser. Idet individet genovervejer oplevelsen, ændres disse forventninger gennem et brud. Således er oplevelsen blevet fortolket og dermed en del af en social interaktion. De sociale oplevelser er derfor influeret af andres nærvær. På trods af de sociale oplevelser vil individet altid stå tilbage med en individuel oplevelse, som dog er blevet påvirket af den sociale interaktion.

2.2 Motivation

Dette afsnit redegør for vores anvendte motivationsteori, med udgangspunkt i hvorledes de unge kan motiveres til at skabe vedvarende relationer. Vi inddrager Ryan og Deci (2000a, 2000b) teori om *extrinsic* og *intrinsic motivation*, samt Kahneman (1999) der beskriver, hvorvidt individet fortsætter eller afbryder oplevelsen på baggrund af forskellige niveauer.

Disse niveauer defineres som tilstande af nydelse og kaldes *instant utility*, *remembered utility*, *satisfaction* og *well-being* (Kahneman, 1999, s. 3). **Instant utility** kendetegner fornøjelse eller misfornøjelse af en sindsstemning, hvorudfra individet bliver i stand til at vurdere, hvorvidt en oplevelse skal fortsætte eller afbrydes (Kahneman, 1999, s. 3). Oplevelser medfører erfaring, hvilket Kahneman (1999) betegner som **remembered utility**, som forekommer, når individet knytter følelsesmæssige værdier til mindet om en oplevelse. Dette har betydning for, hvorvidt individet ønsker at indgå i en lignende oplevelse igen. **Satisfaction** er kendetegnet af den situationelle vurdering af en oplevelse, hvortil konteksten har betydning for opfattelsen af oplevelsen (Kahneman, 1999, s. 4). Såfremt en oplevelse forekommer i en kontekst, der medfører, at individet oplever at være misfornøjet, kan oplevelsen afbrydes. Sidst er **well-being**, der kendetegner en tilstand af fornøjelse. Denne har afsæt i individets vurdering af sin tilværelse i verden. Når et individ udtrykker at være tilfreds med sin tilværelse, er det med udgangspunkt i de erfaringer, der bevidstgøres i øjeblikket (Kahneman, 1999, s. 4). Disse niveauer bidrager til at motivere individet til enten at fortsætte eller afslutte oplevelsen.

Kahneman (1999) fokuserer på den indre motivation, ud fra principper der beskriver, hvordan individet handler på baggrund af lyst og derudfra afgør, hvorvidt det vil indgå i eller fortsætte en oplevelse. Ryan og Deci (2000a, 2000b) behandler ligeledes den indre motivation, men opsætter niveauer for indre og ydre motivation, med udgangspunkt i at begge kan være til stede på samme tid.

Ryan og Deci (2000a) beskriver motivation som drivkraft, der opstår emotionelt hos individet og påvirker det til at udføre en handling eller aktivitet. "To be motivated means *to be moved* to do something. A person who feels no impetus or inspiration to act is thus characterized as unmotivated, whereas someone who is energized or activated toward an

end is considered motivated.” (Ryan & Deci, 2000a, s. 54). Herunder skelnes der mellem to typer af motivation, *intrinsic* og *extrinsic* motivation, hvilke Pink (2009) betegner som henholdsvis *indre* og *ydre motivation*. Ved indre, *intrinsic*, motivation finder individet glæde i udførelse af aktiviteten, hvormed aktiviteten bliver en belønning i sig selv. Ved ydre, *extrinsic*, motivation drives individet derimod af udefrakommende motivationsfaktorer, i form af enten belønning eller straf, der gives af andre på baggrund af individets præstation (Pink, 2009, s. 35 ; Ryan & Deci, 2000a, s. 54-55).

”Den motivation, der er stærkest og har størst gennemslagskraft, handler om glædesbaseret indre motivation, nemlig hvor kreativ en person føler sig, når han/hun arbejder på et projekt.” (Pink, 2009, s. 35). Pink (2009) skelner mellem arbejde og leg som indikation for, hvornår individet drives af indre eller ydre motivation. ”Arbejde er det man er tvunget til at gøre, mens leg er det man ikke behøver at gøre.” (Pink, 2009, s. 49). Drives individet af den indre motivation, har aktiviteten karakter af leg, og udføres fordi der findes glæde i selve aktiviteten. Ydre motivation i form af belønning er derfor ikke er nødvendigt. Gives der dog en belønning for at udføre den pågældende aktivitet, eksempelvis i form af betaling, kan aktiviteten ændre karakter fra leg til arbejde, når motivationen ændres fra at være *intrinsic* til *extrinsic*. Dette kan ske, når belønningen flytter fokus fra glæden ved aktiviteten til anstrengelse for at opnå belønningen, hvorfor vejen derhen bliver mindre vigtig (Pink, 2009, s. 49-60 ; Ryan & Deci, 2000a, 57-58). Lignende perspektiver på arbejde over for leg beskrives af Apter (2007), der ligeledes tager udgangspunkt i aktivitet. Apter (2007) betegner leg som en *paratelistisk* sindsstemning, der kendetegnes af, at individets primære drivkraft er udførelsen af en aktivitet og sekundært målet om at gennemføre. Den paratelistiske sindsstemning tillader individet at være spontant og udforskende, hvilket ligeledes kendetegner adfærden hos et individ, der drives af *intrinsic* motivation. Når aktiviteten for individet har karakter af leg, er det derfor den selvstyrende adfærd, der driver individet, hvortil målet for aktiviteten kan være med til at rammesætte adfærden. Arbejde betegner Apter (2007) som en *telisk* sindsstemning, hvor afslutningen af en aktivitet er det primære mål, hvilket stemmer overens med de forudsætninger, der kendetegner *extrinsic* motivation. Den teliske sindstilstand, og *intrinsic* motivation, er derfor metamotiverende, idet individet drives af et andet mål end selve aktiviteten (Apter, 2007, s. 34-44). På baggrund heraf kan ydre

motivationsfaktorer derfor bidrage til at gøre den indre motivation lavere, ved at ændre det der før var en sjov aktivitet til et arbejde. Sker dette brydes der med individets paratelske tilstand, hvorfor der er sandsynlighed for, at både kreativitet, præstation og i nogle tilfælde individets gode adfærd falder, idet motivet for udførelse af aktiviteten ændrer sig fra lyst til tvang (Pink, 2009, s. 49-60). Omvendt kan extrinsic motivation ændres til intrinsic, hvis belønningen fratages, og individet alligevel vælger at fortsætte aktiviteten. Jo længere individet fortsætter aktiviteten af egen fri vilje, des mere vil graden af intrinsic motivation stige i de fleste tilfælde (Pink, 2009, s. 49-60 ; Ryan & Deci, 2000a, 57-58). Hertil understreger Apter (2007), at hverken telisk eller paratelsk sindsstemning er den bedste drivkraft, men at konteksten derimod har betydning for, hvilken adfærd der er passende. Disse sindsstemninger kan desuden skifte undervejs i en aktivitet, alt efter individets bevidsthed om aktivitetens primære mål (Apter, 2007, s. 43-44). Når Apter (2007) sammenholdes med Ryan og Deci (2000a, 2000b) og Pink (2009), kan det fastsættes, at ydre motivationsfaktorer fungerer i nogle, men ikke i alle tilfælde. Det afhænger altid af konteksten.

2.2.1 Når motivation fungerer og ikke fungerer

Når ydre motivationsfaktorer ikke fungerer, kan det skyldes, at den ydre belønning synes som eneste værdifulde formål, hvormed individet kan drives til at vælge 'smutveje' og lette løsninger for at nå dertil. En lovning om belønning kan derfor medføre, at der handles irrationelt og tages uetiske beslutninger, når fokus ligger på belønningen og ikke vejen derhen (Pink, 2009, s. 40, 65). Dette kan desuden medføre fald i individets præstationsevne, hvilket sker når individet går på kompromis med sine beslutninger for at opnå belønningen (Pink, 2009, s. 48-52, 69). Ydre motivation i form af straf kan ligeledes medføre ringe adfærd, idet den gode opførsel kan synes mindre vigtig, over for det individ der uddeler straffen (Pink, 2009, s. 67).

Ved rutineopgaver, hvor det ikke er nødvendigt, at individet tænker hverken kreativt eller forsøger at finde den bedste løsning, kan belønning virke opmuntrende, idet der allerede er fastsat én løsningsmetode. "Belønninger underminerer ikke folks indre motivation til at udføre kedelige opgaver, fordi der findes meget lidt eller ingen indre motivation at underminere." (Pink, 2009, s. 76). Dette er ligeledes tilfældet ved straf som ydre motivationsfaktor, hvor straf, ved ringe udførelse af rutinearbejde, kan få individet til at

gøre en ekstra indsats for at undgå at blive straffet igen (Pink, 2009, s. 76). Ydre motivationsfaktorer kan derfor fungere til at gøre individet mere flittig i på kort sigt men resultere i et tab af interesse for aktiviteten på længere sigt. Dette sker, i takt med den indre motivation falder, når ydre motivationsfaktorer bruges forkert. Forkert anvendelse kan derfor resultere, i 'mere af det der ikke ønskes'. Dette er grunden til, at ydre belønning som motivationsfaktor, som udgangspunkt "kan være effektiv for algoritmiske opgaver – sådan nogle, der handler om at følge en eksisterende opskrift til dens logiske slutning" (Pink, 2009, s. 59-60). Når belønning som ydre motivationsfaktor medfører fald i individets interesse for at udføre en aktivitet, kan det skyldes at individets glæde og tilfredshed ved at modtage belønningen falder, efter den er modtaget første gang. Den betingede belønning giver en kortsigtet glæde i øjeblikket den modtages, hvilken kan falde yderligere, hvis belønningen bliver forventet. Ifølge Kahneman (1999) medfører belønningen stimuli, hvorfor nydelsen bliver mindre, såfremt belønningen er den samme. Hvis belønning bliver rutine, vil belønningen ikke give samme glæde fremadrettet (Kahneman, 1999, s. 13-14). Dette skyldes, at individet afgiver noget af sin selvbestemmelse og ikke længere kun udfører aktiviteten for sin egen glædes skyld, men også fordi det forventes af andre. Individet glemmer med tiden, hvorfor det i første omgang nød at udføre aktiviteten. Drives udførelsen af aktiviteten derimod af indre motivation, kan det give individet en vedvarende glæde (Pink, 2009, s. 49-51).

Ifølge Ryan og Decis (2000b) *Self-Determination Theory* (SDT) er mennesket som udgangspunkt et nysgerrigt, beslutsomt og selv motiveret væsen, der søger at optimere sig og tillære sig færdigheder, det fremadrettet kan anvende. På trods af disse iboende egenskaber afhænger det dog af konteksten, hvorvidt individet ønsker at være aktivt, passivt, konstruktivt eller ugideligt, hvormed individet i den enkelte situation også kan være afvisende for at optimere sig og for at tage ansvar. Dette gør sig særligt gældende i sociale kontekster, hvorfor vores design skal appellere til, at de unge ønsker at indgå aktivt og konstruktivt i interaktion med hinanden. Dette kan gøres gennem passende variation af elementer, der kan fordre henholdsvis intrinsic og extrinsic motivation. Når dette sker, bliver det muligt at udvikle sociale relationer fremadrettet (Ryan & Deci, 2000b, s. 68).

Ifølge Ryan og Deci (2000a, 2000b), findes der forskellige niveauer af extrinsic motivation, hvortil graden af intrinsic motivation, der samtidig er til stede, kan variere, alt efter for hvem aktiviteten udføres, og hvilken ydre påvirkning der opsættes (Ryan & Deci, 2000a, s. 56-63). Graden, eller niveauet, af selvbestemmelse betegnes som *Amotivation*, *Externally regulation*, *Introjected Regulation*, *Regulation through identification* og *Integrated regulation*. Disse rangeres i forhold til hinanden ud fra, hvor meget selvbestemmelse der er til stede og hvad der er den primære drivkraft af individets motivation (Ryan & Deci, 2000b, s. 72-73).

Amotivation betegner manglende lyst til at udføre handlinger i aktiviteter, og er derfor uden for rangeringen, idet der ingen regulering finder sted. Amotivation opstår, når individet ikke forventer nogle fordele ved aktiviteten, eller vurderer at det ikke har kompetencerne til at udføre de handlinger, aktiviteten kræver. Deltager individet i aktiviteten med amotivation, udføres handlinger herunder uden reelle intentioner eller slet ikke. Udføres aktiviteten for at indfri udefrakommende forventninger, eller opnå en mulig belønning, drives individet af **externally regulation**. Dette betegnes som niveauet, der indeholder mindst autonomi. Dernæst placeres **introjected regulation**, der er kendetegnet ved, at individet regulerer sin adfærd i forhold til aktivitetens forløb. Adfærden ændres ligeledes med henblik på at indfri udefrakommende forventninger, men også med individets personlige hensigt om at undgå følelse af skyld, angst eller tab af stolthed. Ved **regulation through identification** er individet yderligere selvbestemmende, idet individet, med udgangspunkt i personlig værdi, under aktiviteten vurderer, hvilke handlinger der kan accepteres for at nå målet. Den mest autonome form for extrinsic motivation er **integrated regulation**, der kendetegnes af, at individet tilpasser udførelse af aktiviteten efter personlige overbevisninger. Individets mulighed for at optimere sig kan derved forbedres. Adfærden i aktiviteten bliver dermed drevet af individet selv med indfrielse af forventninger udefra som sekundært mål (Ryan & Deci, 2000b, s. 72-73).

Intrinsic motivation er subjektiv og eksisterer i vekselvirkningen mellem individet og en aktivitet, hvorfor det er forskelligt, hvilke aktiviteter der kan udløse indre motivation og i hvilken grad (Ryan & Deci, 2000a, s. 56-63). For at underbygge forståelsen af hvad der driver indre motivation, ønsker vi at inddrage Kahnemans (1999) perspektiv på en

hedonistisk livsstil. Tilfredsstillelsen i en aktivitet driver individet, hvorudfra individet opnår stimuli. Stimulien kendetegner en positiv øjeblikkelig nytteværdi, hvorudfra individet vurderer, at det ønsker at fortsætte aktiviteten. Tilfredsstillelse, eller satisfaction, er præget af konteksten for aktiviteten. En tilfredsstillelse i en aktivitet vil medføre, at individet kan føle en positiv påvirkning i forhold til ønsket om en ideel tilværelse, ud fra en subjektiv vurdering (Kahneman, 1999, s. 4-5). Såfremt individet søger at tilpasse sig givne omstændigheder, for at opnå et stadie af følelsesmæssig neutralitet, vil forbedringer aldrig medføre, at individer opnår fordelagtig gevinst ved sit ønske om en ideel tilværelse. Nydelse opnås gennem oplevelser, der kendetegnes ved at være gode, hvoraf den følelsesmæssige neutralitet vil kendetegne en mentalitet, der ikke er bygget på en iboende lyst til at opnå nydelse (Kahneman, 1999, s. 13). Nydelsen afspejler således tilfredsstillelsen i aktiviteten, der, ifølge Pink (2009), driver den indre motivation. Denne indre motivation kan desuden inddeles i tre elementer: *Autonomi, formål og mestring*.

Autonomi, også kaldet selvstyre, omhandler drivkraften i selv at kunne bestemme, hvor, hvornår og hvordan en aktivitet udføres. Det essentielle ved autonomi er individets selvstændige frihed til at være kreativ og finde sine egne metoder og rutiner. Når der er høj grad af autonomi, kan en aktivitet derfor fremstilles til have karakter af leg frem for arbejde (Pink, 2009, s. 99-104 ; Ryan & Deci, 2000a, s. 58-60).

Individet kan selv sætte et mål, der fungerer som indre motivation, fordi det drives af lysten til at blive bedre til at udføre en aktivitet (Pink, 2009, s. 64). Individet kan desuden være motiveret af et **formål**, der er større end personlige mål, og som oftest har til hensigt at hjælpe eller skabe glæde hos andre. Tilfredshed findes, idet der bidrages til, hvad der af individet anses som et godt formål. Herunder kan individet desuden motiveres ved at være en del af et fællesskab, hvori denne føler at høre til og derfor motiveres af den gensidige respekt mellem de andre deltagere. Individet kan derved motiveres til at udføre aktiviteter inden for fællesskabet, eller som bidrager hertil, på baggrund af sit tilhørsforhold til en gruppe og relationen til de enkelte individer heri (Pink, 2009, s. 149-159). Ryan og Deci (2000a) betegner dette som *relatedness* (Ryan & Deci, 2000a, s. 64-65).

Mestring kendetegnes ved lysten til at blive bedre til noget, der har betydning for individet. Dette kan sidestilles med Ryan og Decis (2000a) begreb *Competence*, hvormed

individet vælger at påtage sig opgaven om at blive bedre til en aktivitet, fordi individet tror på at besidde evnerne til at gøre det muligt (Ryan & Deci, 2000a, s. 63 ; Pink, 2009, s. 126-134). Mestring har sammenhæng med autonomi, når aktiviteten har karakter af leg frem for arbejde (Pink, 2009, s. 126-134). Lyst til at mestre noget kan have afsæt i individets ønske om at optimere sig og derved opnå tilfredsstillelse. Det er naturligt, at individet sammenligner sig med andre individer i relation til ønsket om en ideel tilværelse. Dette har sit udgangspunkt i, at individet besidder sin subjektive virkelighedsopfattelse, og i mødet med et andet individ kan blive bevidst om alternative virkelighedsopfattelser (Kahneman, 1999, s. 12-13).

Det er nødvendigt, at vi overvejer vores metode til at motivere de unge til at interagere med hinanden, således vi ikke modvirker indre motivation til sociale relationer på længere sigt. Ifølge Ryan og Deci (2000b) kan trusler, deadlines, retningslinjer for adfærd, pålagte mål og mangel på anerkendelse hæmme individets intrinsic motivation (Ryan & Deci, 2000b, s. 72-73). Gennem gode sociale oplevelse skaber vi rammerne for indre motivation. Det er derfor nødvendigt, at aktiviteten i vores design har karakter af leg frem for arbejde og fordrer adfærd af integrated regulation. Dette skyldes, at vi er bevidste om, at motivationstypen der fungerer bedst på kort og længere sigt afhænger af både kontekst og aktivitetens formål.

2.3 Tillid og anerkendelse

I dette afsnit opsætter vi et udgangspunkt for individets handlen i samfundet på baggrund af tillid og anerkendelse. Tilliden betragter vi som en væsentlig faktor i relation til, hvorvidt de unge flygtninge og danskere har lyst, eller ikke har lyst, til at omgås hinanden. For at få en forståelse for hvad begrebet tillid indebærer, inddrager vi Løgstrups (2012)⁶ tanker om tillid som fænomen mellem mennesker, hvilke supplerer med Luhmanns (1999) og Bordums (2001) perspektiver på tillidsbegrebet. Vi undersøgt, hvad det vil sige at føle sig anerkendt i et fællesskab, da vi betragter fællesskabet som vigtigt i forbindelse med at skabe fundamentet for bedre integrationsmuligheder. Vi har dertil fundet det nødvendigt at skabe forståelse for, hvilken rolle de unge danskere har i denne sammenhæng, for at denne anerkendelse kan finde sted. Vi har opnået en grundlæggende forståelse af, hvad anerkendelse bidrager med for det enkelte individ, og hvordan anerkendelsen fungerer som katalysator for motivation til at indgå i relation med andre mennesker generelt. Til at skabe denne forståelse har vi taget udgangspunkt i Honneth (2003, 2006) og hans udredelse af anerkendelsesforhold og anerkendelsessfærer. Sidst er Habermas (1981) teori om *den kommunikative handlen* relevant at inddrage, for at forstå hvorledes individet indgår i interpersonelle relationer med andre. Habermas (1981) skriver om, hvorledes individet agerer og interagerer med andre individer i verden. Al individets handlen er baseret på viden fra personens livsverden, hvilken betragtes som individets erfaringer og forventninger.

2.3.1 Tillid

Ifølge Løgstrup (2012) medfører dét at være menneske, at have en naturlig tillid til hinanden. Tillid skal dermed forstås som udgangspunktet, når individet møder et fremmed menneske, hvorimod mistillid først opstår senere som følge af situationer, hvor individet erfarer sin oprindelige tillid blive brudt. Individer "begynder først at tvivle, når vi får særlige grunde dertil. På forhånd tror vi aldrig, et menneske lyver. Det gør vi først efter at have grebet ham i en løgn." (Løgstrup, 2012, s. 17). Hvordan tillid kan ændres til mistillid, i højere eller mindre grad, uddyber Løgstrup (2012) ved mistillid som

⁶ Løgstrup (2012) er den førende danske tænker inden for livsfilosofi, og skrev i 1956 'Den Etske Fordring', hvilken vi anvender en fjerde udgave af som er udgivet i 2012.

reaktionen på at individets fundamentale tillid bliver afvist, og forventningerne til det andet individ derfor ikke bliver indfriet. "[...] at vise tillid betyder at udlevere sig selv. Derfor reagerer vi så voldsomt, når vor tillid misbruges, som det hedder - selvom det ikke har været meget, der har stået på spil." (Løgstrup, 2012, s. 18). Når et menneske møder et andet, udleverer han eller hun sig selv emotionelt, hvorfor dommen af det andet menneske begrundes ud fra, hvorvidt individet imødekommes. Er der først skabt mistillid, kan det være svært at gendanne tilliden (Løgstrup, 2012, s. 19-20). På baggrund heraf antager vi, at mistillid kan være grundlæggende for ikke at ville indgå i interaktionen. Vi inddrager Bordum (2001), idet han stiller sig kritisk over for Løgstrups (2012) beskrivelse af tillid som udgangspunkt for mødet med et nyt menneske. Tillid og mistillid kan, ifølge Bordum (2001), ikke opsættes som direkte modsætninger, idet der ikke nødvendigvis er mistillid, fordi der ikke er tillid. Mangel på tillid er derfor ikke ensbetydende med mistillid, på trods af at de udelukker hinanden, og derfor ikke kan være til stede i samme relation (Bordum, 2001, s. 46-47). Der kan derfor, ifølge Bordum (2001), skelnes mellem tillid, mistillid og *mangel på tillid*. Mangel på tillid fungerer som indikator for et 'neutralt standpunkt', idet manglende tillid ikke nødvendigvis er opstået, af forhold der er stærke nok til at begrunde mistillid (Bordum, 2001, s. 76-77). Dette er i modstrid med Løgstrup (2012), der beskriver, at individet enten har tillid eller mistillid. Denne mangel på tillid betragter vi som en øjeblikshændelse, individet ikke selv er bevidst om, hvori individet overvejer, hvorvidt det nærer tillid eller mistillid.

Tillid er ifølge Bordum (2001) ikke nødvendigvis fundamental, som Løgstrup (2012) beskriver, men opbygges og revurderes over tid, gennem indsamling af viden og de erfaringer individet løbende gør sig gennem livet. Denne tillid kan dog opløses af en enkelt skuffelse, i form af et brud på de forventninger der knytter sig til en bestemt situation eller handling fra andre individer. Skuffelsen kan også betragte som resultatet af en dårlig oplevelse. Der er, ifølge Bordum (2001), uoverensstemmelse mellem tillid og mistillid som begreber, hvilket skyldes, at der kun skal ét forhold til at begrunde mistillid, men flere til at begrunde tillid. Den ulige mængde af forhold for dannelse og opløsning af tillid rummer et tidsperspektiv, der understøtter tanken om uoverensstemmelse mellem tillid og mistillid som begreber (Bordum, 2001, s. 38, 46-47). Luhmann (1999) beskriver ligeledes, at forståelse af tillidsbegrebet forudsætter behandling af begrebet tid. Luhmann

(1999) anser tillid som værende bundet til nutiden, da tillid kun kan vindes og opretholdes i det nuværende øjeblik og ikke i hverken fortid eller fremtid (Luhmann, 1999, s. 39-43). Luhmann beskriver: "Enhver nutid har sin egen fremtid som åben horisont for sine fremtidige muligheder." (Luhmann, 1999, s. 44). Hvordan fremtiden udformer sig er derfor knyttet til, hvorvidt der i momentet kan findes tillid til, at forventninger om det fremtidige ikke bliver skuffede, idet tillid er rettet mod fremtiden. Begrundelsen for disse forventninger kan ofte hentes i fortidige erfaringer (Luhmann, 1999, s. 54).

Bordum (2001) anser mistillid og manglende tillid som lettere at skabe forventninger til end tillid grundet sin overbevisning om uoverensstemmelse mellem begreberne. Dette kan medføre, at mulige sociale konstruktioner ikke finder sted, idet sociale relationer oftest er forankret i en grad af tillid – enten blind eller begrundet af viden eller erfaring (Bordum, 2001, s. 43-46). Luhmann (1999) behandler til forskel fra Bordum (2001) i højere grad tillid og mistillid som modsætninger med *funktionel ækvivalens*⁷ og anvender denne overbevisning som argument for, hvorfor begge ikke kan eksistere i samme relation. Betydningen af tillid for den sociale interaktion beskriver Luhmann således, at "Hvor der findes tillid, findes der flere muligheder for oplevelse og handlen." (Luhmann, 1999, s. 38). Til sammenligning med Bordum (2001), vidner dette om opfattelse af tillid som nødvendig for fremtidig social interaktion. Af Luhmann (1999) er dette beskrevet som 'muligheden for, at det sociale systems kompleksitet kan vokse' i modsætning til funktionen af mistillid (Luhmann, 1999, s. 36-39). Vi forstår herved, at der er overensstemmelse mellem de forskellige perspektiver på tillidsbegrebet, i det omfang at tillid i alle tilfælde anses som værende af væsentlig betydning for, at fremtidige sociale relationer kan finde sted.

"Mistillid giver grund til at afbryde eller ændre interaktionen, mens tillid oftest fungerer som begrundelse for fortsat og uforandret interaktion." (Bordum, 2001 s. 46). I relation til vores problemfelt er det derfor nødvendigt, at de danske unge og de unge flygtninge tør udvise tillid til hinanden, således den sociale kontakt ikke bremses. Vi forsøger derfor

⁷ Ækvivalens betyder *at være af samme værdi*, hvormed to udsagn, eller i dette tilfælde begreber, er ækvivalente hvis begge er sande eller begge er falske. Her forstået som værende at fuldstændig tillid kan sættes i modsætning til fuldstændig mistillid (Koch, u.å. ¶ Ækvivalens).

at fastslå over for de unge, at de ved interaktion med vores design kun skal forholde sig til enkelte individer de endnu ikke har mødt. De kan derfor med rette tilsidesætte eventuelle generaliseringer fra tidligere møder med henholdsvis unge flygtninge og unge danskere. "Vi kan kun naivt håbe på, at det og de som endnu ikke har skuffet vore forventninger, heller ikke vil gøre det i fremtiden." (Bordum, 2001 s. 47). Lykkes det, at vi med vores design kan få de unge til at udvise hinanden tillid i situationen, ser vi potentiale for en fremtidig positiv relation, idet 'tillid kan generere tillid'. Kan vores design dermed motivere de unge til at udvise hinanden tillid i den første interaktion, er det sandsynligt, at denne tillid vil fortsætte til efterfølgende interaktioner (Bordum, 2001, s. 39).

Som følge af vores forståelse af tillid finder vi forståelse for anerkendelse nødvendig. Tilliden betragter vi som fundamental for et gensidigt anerkendelsesforhold mellem individer, og inddrager derfor Honneths (2003, 2006) tre anerkendelsessfærer i forhold til Habermas' (1981) tre formale verdener.

2.3.2 De tre anerkendelsessfærer og formale verdener

Honneth (2003) skelner mellem tre forskellige sfærer, hvori anerkendelse kan finde sted: *Privatsfæren, den retslige sfære og den solidariske sfære*. At opnå anerkendelse inden for hver af disse sfærer er essentielt for, at individet kan opnå individualitet. Habermas (1981) skriver ligeledes om tre formale verdener, der tilsammen udgør et referencesystem. Dette system⁸ fastlægger, hvad der er muligt at opnå indbyrdes forståelse⁹ om og opsætter reglerne for, hvorledes denne indbyrdes forståelse opnås (Habermas, 1981, s. 121). Verdenerne fremstår, når der er behov for at skabe enighed om individernes forståelse af situationen¹⁰ (Habermas, 1981, s. 291-292). De tre formale verdener kalder Habermas (1981) *den objektive, sociale og subjektive verden*. Disse kan sidestilles med Honneths (2003) sfærer, hvilket bliver uddybet i følgende afsnit.

⁸ Med systemer, tages udgangspunkt i Habermas' (1981) betragtning af sammenkoblingen af de formale verdener som et system (Habermas, 1981, s. 275).

⁹ Forståelse betragter Habermas som individers måde at blive enige om en gyldighed. Når individerne er enige, er der dermed skabt indbyrdes forståelse (Habermas, 1981, s. 285).

¹⁰ Når der refereres til situationer gennem dette afsnit, menes der interaktioner, hvor individet gør brug af sin livsverden for at udlede, hvilken handling der er passende (Habermas, 1981, s. 287-288).

Til hver af de formale verdener har Habermas (1981) tilknyttet en bestemt handlen¹¹ og en gyldighedsfordring. De forskellige handlener behandles i de følgende afsnit i forbindelse med den tilknyttede verden. Gyldighedsfordringerne består ligeledes af tre; *propositionel sandhed*, *normativ rigtighed* og *subjektiv sandfærdighed*. Habermas (1981) beskriver dem således:

- "at det fremstillede udsagn er sandt (for eksempel af eksistensforudsætningerne for en blot omtalt propositionel forekomst faktisk er opfyldt)
- at talehandlingen med reference til en gældende normativ kontekst er rigtig (for eksempel at den normative kontekst, som den skal tilfredsstille, selv er legitim); og
- at den manifesterede intention er ment sådan, som den ytres." (Habermas, 1981, s. 142).

På baggrund af gyldighedsfordringerne kan det afgøres, hvordan individet relaterer sig til noget i verden. Når individet relaterer til noget, anvendes en eller flere gyldighedsfordringer, som de andre individer i interaktionen skal acceptere, før de betragtes som gyldige. Hvis de accepteres, kan individet opnå anerkendelse. Anerkendelse i hver af Honneths (2003) sfærer leder til tre forskellige praktiske forhold til individets selv. Kærligheden, der udløser grundlæggende *selvtillid* for individet. Den almene agtelse, individet opnår som borger af et samfund, udløser *selvagtelse*, og slutteligt udløses en *selvværdsættelse* hos individet, idet det føler sig som en del af socialt solidarisk fællesskab. Disse praktiske forhold knytter sig til hver sin sfære, på samme måde som Habermas (1981) knytter en handlen og en gyldighedsfordring til hver verden.

Habermas (1981) beskæftiger sig med den ideelle samtalsituation "hvor tvangsmekanismer ikke forekommer, og hvor der er lighed og frihed for alle deltagere." (Habermas, 1981, s. 9). Vi udleder derfor, at en indbyrdes forståelse af gyldighedskriterierne kan resultere i den ideelle samtalsituation, idet alle er indforståede med normerne for den gyldige handlen. Vi betragter, at Habermas (1981), som Løgstrup (2012), finder den naturlige tillid fundamental for individets væren i

¹¹ En handlen beskriver systemet, som individet handler inden for. Handlenen definerer, hvorledes individerne handler i den bestemte verden.

verden, eftersom individerne er nødsagede til at nære tillid til hinanden for, at den ideelle samtalsituation kan finde sted.

Anerkendelse i en enkelt af disse sfærer kan ikke danne grundlag for et fuldt realiseret liv. Det er nødvendigt for individet at erfare alle tre grundlæggende selvforhold, hvis individet vil opnå følelsen af det gode liv (Honneth, 2003, s. 14). Det gode liv er et ideal for en tilværelse, vi forstår som en tilfredsstillende tilstand for individet, modsat et mindre godt liv, der indeholder problematikker og kontroverser. Såfremt hver af de praktiske selvforhold ikke er realiseret vil en uligevægt mellem de tre anerkendelsessfærer være repræsenteret og medføre det mindre gode liv (Honneth, 2003, s. 14-15).

2.3.2.1 Privatsfæren og den subjektive verden

Privatsfæren kendetegnes af et intersubjektivt kærlighedsforhold, der følelsesmæssigt skaber en erfaring hos individet. Denne erfaring er rodfæstet i et gensidigt afhængighedsforhold præget af emotionel anerkendelse. Relationen til et andet individ er i denne henseende en fortrolighed, hvor individet, i metaforisk forstand, kan placere sine tanker, holdninger og værdier hos det andet individ og modtage anerkendelse heraf (Honneth, 2003, s. 14-15). Privatsfæren kan sidestilles med Habermas' (1981) subjektive verden. Habermas skriver, at kun i den subjektive verden reflekterer individet over sin handlen. Individet reflekterer over sine handlinger for at kunne påtage sig den rette rolle og handle på baggrund af denne rolles præmisser. Individet forholder sig derfor til sin subjektive verden, ved at udlede hvorledes denne rolle skal agere i en bestemt kontekst (Habermas, 1981, s. 130). Den subjektive verden er styret af sandfærdige udsagn, idet individet fremstiller sig, som det ønsker andre skal opfatte det. Det sandfærdige sker derfor i henhold til individets ønsker om andres opfattelse. Individet kan derfor handle egocentrisk, idet individet kan have skjulte agendaer med sin selvfremstilling (Honneth, 2006, s. 28). Habermas (1981) forudsætter dog det gode i alle mennesker, idet han beskæftiger sig med den ideelle samtalsituation hvor alle er lige. Han arbejder derfor ikke med egocentriske handlinger som Honneth (2006). For at sætte de egocentriske handlinger i forhold til den subjektive verden, vurderer vi, at andre individer ikke altid er bevidste om den mulige egocentriske handling. Selvfremstillingen kan derfor opfattes som sandfærdig, fordi andre individer ikke har konstant adgang til det enkelte individs

subjektive verden. Andre individer må derfor have tillid til sandfærdigheden i individets udsagn (Habermas, 1981, s. 123). Hvis andre individer opfatter den mulige egocentriske handling, kan de få mistillid til individet og derfor ikke anerkende sandfærdigheden. Det sandfærdige udsagn sker i kraft af, at individet ytrer sine subjektive oplevelser, hvortil der ikke kan argumenteres imod, da det er individets individuelle oplevelse, der refereres til. Udsagnet betragtes dog kun som sandfærdigt, hvis andre individer anerkender ytringen. Der bliver således skabt fortrolighed mellem individerne, idet en oplevelse deles. Habermas (1981) beskriver hertil, at de sandfærdige udsagn betragtes som en selvstændig del af den objektive verden (Habermas, 1981, s. 132). Hvis der opnås indbyrdes forståelse om individets oplevelse, kan individets sandfærdige udsagn betragtes som et sandt udsagn i den objektive verden. "Ekspressive ytringer fremfører subjektiviteten i afgrænsning til ydreverdenen [...]" (Habermas, 1981, s. 134). Individet forholder sine ytringer til oplevelser fra den subjektive verden, men disse oplevelser er dog begrænset af de sande udsagn fra den objektive verden. De sande udsagn er altid gældende, hvorimod de sandfærdige udsagn, knyttet til den subjektive verden, kun betragtes som gyldige, hvis andre individer anerkender anvendelsen af denne sandfærdighed. Altså at de er indforståede. De andre individer tager stilling til individets ytring, baseret på normerne i den sociale kontekst de befinder sig i (Habermas, 1981, s. 134).

Fortroligheden af at kunne placere sine tanker, holdninger og værdier hos et anden individ forekommer allerede i et individs allertidligste år, hvor moderen drager omsorg og holder spædbarnet i live. Her etableres et intersubjektivt forhold, der danner fundamentet for individets fremadrettede tilgang til sin eksistens. Dette tidlige forhold kaldes en symbiose, da moderen og barnet synes uadskillelige (Honneth, 2006, s. 133-134). Såfremt symbiosen er vellykket, er individet i stand til at indgå i følelsesmæssige relationer til andre mennesker (Honneth, 2006, s. 142-143). Dette danner ramme for en grundlæggende tillid til andre individer ud fra et emotionelt tilhørsforhold. Kærlighedsrelationer og venskab er en udvidelse af dette anerkendelsesforhold, hvorudfra individet er i stand til at udtrykke sig og indgå i fællesskaber og samfundsmæssige forhold (Honneth, 2003, s. 15-16). Relationerne bliver skabt på

baggrund af, hvorledes individet handler i en given situation. Hvordan individet handler er givet af, hvorledes individet fremstiller sig selv.

Habermas (1981) beskriver den subjektive verden således: "[...] som helheden af den subjektive oplevelse, til hvilken den handlende – set i forhold til andre – har privilegeret adgang." (Habermas, 1981, s. 131). Til den subjektive verden har Habermas (1981) knyttet den *dramaturgiske handlen*, der handler om selvfremstilling, og hvordan individerne i interaktionen udgør publikum for hinanden. Individet skaber et bestemt billede af sig selv på baggrund af sin handlen, som afspejler subjektiviteten. Derfor bestemmer individet selv, hvornår andre skal have adgang til dennes subjektive verden. "Enhver handlende kan kontrollere den offentlige tilgang til sfæren, der omfatter hans egne hensigter, tanker, indstillinger, ønsker, følelser osv., til hvilken kun han selv har privilegeret adgang." (Habermas, 1981, s. 123). Spørgsmålet lyder dog, om publikum betragter individets rolle, som individet ønsker, og dermed anerkender den, eller om der skabes mistillid. En nægtelse af anerkendelse er det Honneth (2006) kalder ringeagt. Dette begreb skal forstås således, at et eller flere andre individer krænker den positive selvforståelse, subjektet allerede på nuværende tidspunkt besidder. Da individet er afhængig af andre individers opbakning, kan en udførelse af ringeagt, i værste tilfælde, være årsag til at et ringeagtet individs identitet bryder sammen (Honneth, 2006, s. 175-176).

"En aktør har ønsker eller følelser i den forstand, at han efter behag kan ytre disse oplevelser for et publikum på en sådan måde, at dette publikum tilregner de ytrede ønsker eller følelser til den handlende, hvis publikum har tillid til hans ekspressive ytringer." (Habermas, 1981, s. 132).

Hvis publikum er indforståede med individets anvendelse af sandfærdighed, skabes der tillid til individets ytring, og individet kan føle anerkendelse heraf. Dette kan også beskrives som vederhæftighed, da individet nærer tillid til ytringen. Anerkendelsen sker i form af det praktiske forhold, som Honneth (2003) beskriver som selvtillid i privatsfæren. Det praktiske forhold betragtes også som kærlighed, der kan sidestilles med en emotionel anerkendelse (Honneth, 2003, s. 17). Hvis individet opnår anerkendelse, udløses selvtilliden, som kan give individet lyst til at ytre mere. I den dramaturgiske

handlen er målet også at skabe relation mellem individet og publikum på baggrund af individets subjektive verden, hvorfor tilliden er vigtig (Habermas, 1981, s. 144).

2.3.2.2 Den retslige sfære og den objektive verden

Den retslige sfære danner ramme for anerkendelse af individet som autonomt handlende retssubjekt. Gennem universelle rettigheder, der tilbydes alle implicerede i et samfund, er det muligt for individet at opnå selvagtelse og selvrespekt, gennem samme forudsætninger som andre individer (Honneth, 2003, s. 16). Habermas skriver, at den objektive verden forstås som henvisning til helheden af sande udsagn. Den indbyrdes forståelse er vigtig i denne verden, da sande udsagn skabes på baggrund af indbyrdes forståelse. Når alle individerne er enige, har de opnået indbyrdes forståelse, hvorfor et udsagn kan betragtes som sandt. Individerne i den objektive verden betragter de sande udsagn som værende objektive, idet alle individer kan tage udgangspunkt i disse udsagn for at beskrive verden. Hvis udsagnene betragtes som værende sande, kan de pågældende individer også anvende denne sandhed i andre interaktioner i andre verdener. Her skal de dog også opnå indbyrdes forståelse, hvis de interagerer med nye individer (Habermas, 1981, s. 121). De universelle rettigheder kan derfor betragtes som sande udsagn, der udgør en objektiv sandhed. Den objektive sandhed er gældende for alle i verdenen og er derfor universel i den pågældende verden. Anerkendelsen forekommer gennem rettigheder og velfærdsgoder. En anerkendelse heraf medfører, at individet kan bevidstgøre sig som et autonomt moralsk menneske, der kan indgå i diskussioner og debatter (Honneth, 2003, s. 16). Habermas (1981) skriver, at individet vælger sine argumenter for udsagnet baseret på succes heraf. Individets mål er at dets udsagn vælges som værende sande, således de definerer sandheden i den objektive verden. Individet forsøger at få 'modspilleren' til at indtage sine meninger eller hensigter, for at skabe sande udsagn (Habermas, 1981, s. 136). Den objektive sandhed skabes således af subjektive udsagn, der gennem indbyrdes forståelse kan skabe objektive sande udsagn. Hvis individets subjektive udsagn betragtes sande i den objektive verden, kan individet opnå anerkendelse, idet andre individer accepterer udsagnet. Disse sande udsagn kan anvendes i interaktion med andre individer, for at afgøre sandheden om den situation individerne befinder sig i. Hermed kan der ske en ideel samtalsituation, idet individerne alle kender den objektive sandhed og derfor er ligestillede.

I den retslige sfære bliver det muligt for individet at realisere sin autonomi (Honneth, 2003, s. 16). Individet bliver bevidst om sine menneskelige rettigheder, der muliggør, at det kan opnå selvagt og selvrespekt, hvilket er det praktiske forhold i denne sfære. Dette fungerer som en universel ligestilling, hvorudfra en anerkendelse af individet som universelt ligestillet, bidrager til at individet bliver bevidst om sin selvbestemmende moralske filosofi.

I den objektive verden har Habermas (1981) knyttet den *teleologiske handlen*, hvorigennem verdenen defineres som helheden af sagsforhold, der kan frembringes gennem målrettet intervention. Med sagsforhold menes sandhederne, der er skabt indbyrdes forståelse om. Individet kan danne meninger om sagsforholdene eller udvikle hensigter for at frembringe nye sagsforhold (Habermas, 1981, s. 125). Habermas (1981) skriver om to rationelle relationer, der er tilgængelige for en objektiv vurdering, på baggrund af de ovenstående meninger og hensigter:

”I den ene retning stiller det spørgsmål sig, om det lykkes for aktøren at bringe sine hensigter og meninger i overensstemmelse med det, som er tilfældet i verden; i den anden retning stiller det spørgsmål sig, om det lykkes for aktøren at bringe det, som forekommer i verden i overensstemmelse med ønsker og hensigter.” (Habermas, 1981, s. 125-126).

Når individet foretager en objektiv vurdering, gøres dette i henhold til gyldighedsfordringen om sandhed. I den ene retning forsøger individet at tilpasse sine egne hensigter og meninger til den objektive sandhed, der er til stede i verdenen. I den anden retning forsøger individet at tilpasse den objektive sandhed til sine hensigter og meninger. Det handler derfor om perspektivet på den objektive sandhed, hvor ytringerne opstilles som sande eller falske, i forhold til den effekt de har på verden. ”Verden udgøres af helheden af, hvad der er tilfældet; og hvad der er tilfældet, kan fastslås i form af sande udsagn.” (Habermas, 1981, s. 113). Hertil betragter Honneth (2003) det praktiske forhold som fornuftbaseret, da sfæren er baseret på erkendelsesmæssige regelsystemer og rettigheder (Honneth, 2003, s. 17). Individet måler derfor sine hensigter og meninger mod, hvad der er tilfældet i den objektive verden og den retslige sfære for at blive anerkendt. I forhold til den teleologiske handlen, betragtes de målrettede handlinger i verden som gensidige indgreb i hinanden, for at skabe sande udsagn (Habermas, 1981, s. 144).

Habermas (1981) skriver, at den teleologiske handlen udvides til den strategiske handlen, idet der indgår forventninger til, hvorledes individet handler i givne situationer (Habermas, 1981, s. 122). Den teleologiske handlen forudsætter kun én verden, hvor den objektive sandhed udgør verden. Den strategiske handlen forudsætter også kun én verden, men derimod også to individer "som virkeliggør deres mål ved at orientere sig imod og opnå indflydelse på andre aktørers afgørelser." (Habermas, 1981, s. 126). I denne handlen er også andre individer, som er orienterede mod egen succes, hvorfor der kan ske en egocentrisk handling. Inden for den strategiske handlen skal individet være kognitivt udrustet til at kunne håndtere, at ikke kun individer kan træffe afgørelser (Habermas, 1981, s. 127). Individerne skal desuden kunne håndtere, at handlinger bliver truffet i systemer, der er styret af bestemte normer, hvilket leder til den sociale verden.

2.3.2.3 Den solidariske sfære og den sociale verden

Den solidariske sfære giver individet anerkendelse i form af relation til grupperinger, fællesskaber og samfund, hvori individet deltager med positivt engagement. Denne anerkendelse medfører, at individet bliver bevidst om sit eget unikke væsen og bidrag til fællesskabet. Specielle karakteristika, evner og kvaliteter anerkendes som del af at kunne bidrage til at nyskabe samfundet. Habermas (1981) skriver, at individet handler ud fra bestemte roller i den sociale verden, hvor individet påtager sig bestemte roller, alt efter hvilken kontekst det befinder sig i, og hvilke normer der er opsat i den gældende kontekst. Den sociale verden er styret af den *normregulerede handlen*. I den sociale verden omhandler interaktionen ikke kun et enkelt individ, men derimod hvordan det forventes, at individet handler i en given kontekst i henhold den normative rigtighed. Individet handler i en social gruppe "der orienterer deres handlen efter fælles værdier." (Habermas, 1981, s. 123). Når de fælles værdier er etablerede, skabes normer for adfærden i gruppen, hvorfor individet handler efter disse normer. Normer er forventningsdannende, idet individerne kan forvente, at andre i den sociale verden handler på baggrund af normerne. Jantzen et al. (2010) skriver dog, at oplevelser sker, idet forventningerne brydes. Der kan derfor argumenteres for, at oplevelser ikke sker i den sociale verden, da individet altid får en individuel oplevelse, på trods af at det oplever med andre. Vi vurderer derfor, at individet indtræder i den subjektive verden, hver gang det oplever, og derefter handler på baggrund af normerne i den sociale verden efter individet har oplevet. Den sociale

verden er styret af normer, der afgør hvilken handling der er passende. Den rolle individet påtager i henhold til normerne, er således også styret af hvilke karakteristika, evner og kvaliteter individet besidder, der kan bidrage til den sociale verden. På trods af individets egocentriske væsen, er det dog en forudsætning, at individet overvinder egne interesser, for at kunne indgå i et socialt fællesskab (Honneth, 2006, s. 36-37). Individet skal tilpasse sig normerne i den sociale verden, og påtage sig en rolle på baggrund af karakteristikaene der er passende i verden. Med dette kan vi fastslå, at individet har en interesse i at indgå i et fællesskab, såfremt det ønsker at realisere sig i det sociale fællesskab. Interessen for at indgå i et fællesskab kan dog være med udgangspunkt i forskellige intentioner. Vi kan derfor understrege, at indgåelse i fællesskaber ikke nødvendigvis er af fælles mål for de enkelte individer. Fællesskabet er med udgangspunkt i dette, derimod et middel til at opnå individuelle mål, der kan bidrage til søgen efter en ideel tilværelse. Individet har brug for anerkendelse af de andre i verdenen for at opnå personlige mål. Dog skal individet opfylde de gældende normer, for at denne anerkendelse kan finde sted. På baggrund heraf antog vi, at de unge flygtninge gerne ville skabe et netværk og få danske venner, hvilke er praktiske og identitetsskabende relationer. Vi antog ligeledes, at de danske unge ønskede at påtage sig en rolle, der ville fremstille dem, som 'de der kan tage sig af flygtninge'. Individet kan derfor blive nødt til at justere sine individuelle hensigter, idet det indgår i et fællesskab. Hvis ikke individet formår at gøre dette, kan det medføre, at det ikke bliver anerkendt som en del af et fællesskab, hvoraf de egocentriske behov negligeres. Kompromiser er derfor en naturlig del af at indgå i et fællesskab (Honneth, 2006, s. 40-41).

"Som meningen med den objektive verden kan forklares med reference til eksistensen af sagsforhold, således kan meningen med den sociale verden forklares med reference til opretholdelsen af normer." (Habermas, 1981, s. 127). I den sociale verden kan der således også tages udgangspunkt i sande udsagn fra den objektive verden, så længe de falder inden for den normative kontekst. Hvis individerne i den sociale verden ikke har opnået indbyrdes forståelse af en ytring, må der først opnås indbyrdes forståelse for denne ytring for, at den kan være gældende i den sociale verden. En forudsætning for at anerkendes i et fællesskab er, at individet bidrager til fællesskabets eksistens på positiv vis. Anerkendelsen sker, på baggrund af de erfaringer individet deler fra sin subjektive

verden. Det er denne anerkendelsesform, der giver det tredje praktiske forhold til individets selv, kaldet selvværdsættelse eller selvværd (Honneth, 2003, s. 16-17). Anerkendelsen kan kun finde sted, hvis individet vælger at dele sine erfaringer med andre. For at et individs behov kan blive en normativ rigtighed, skal værdierne tilknyttet behovet derfor deles med andre og gøres bindende i henhold til normerne i den sociale gruppe. Ifølge Luhmann (1999) sker den sociale interaktion kun, hvis individerne har tillid til hinanden. Vi tolker at Habermas (1981) også finder tilliden fundamental for sociale interaktioner, da individerne må nære tillid til, at den anden part handler inden for gyldighedskriterierne. Denne tillid har afsæt i den normative rigtighed. Individet skal dog kunne skelne mellem de sande udsagn, og de der er fastlagt i den normative kontekst – altså skelnen mellem betingelser og midler i forhold til værdier (Habermas, 1981, s. 129). Der kan derfor argumenteres for, at individet baserer sin viden ud fra den objektive verden, hvor sandheden om en ytring er fastlagt. Med udgangspunkt i dette kan individet handle på baggrund af sin viden i den sociale verden og begå sig inden for de opsatte normer.

Den solidariske sfære er præget af både emotioner og fornuft, da den kendetegner identifikation og samhørighed i fællesskaber (Honneth, 2003, s. 17). Habermas (1981) skriver, at individet kan begå sig i forskellige sociale verdener, dog ikke på samme tid. De forskellige sociale verdener kommer til syne, når individet bevæger sig i forskellige kontekster. Det vil sige, at individet har forskellige adfærdsmønstre, alt efter om konteksten er en familiefødselsdag eller en jobsamtale, idet normerne ikke er ens. Emotionerne og fornuften fra den solidariske sfære ligger til grund for, hvilket fællesskab der skabes, hvorfor de forskellige sociale verdener opstår. I den enkelte sociale verden opsættes normer for passende adfærd alt efter konteksten.

Hvis der forekommer problemer når individet interagerer med andre, er alle implicerede tvunget til at reflektere over deres reaktion på dette, idet deres forståelse af normerne ikke er gældende. Individet kan derfor enten tilpasse sine handlinger til normerne, eller få de andre individer til at tilpasse sig, hvormed den sociale adfærd kan betragtes som en succes. En forudsætning for dette er, at individet i forvejen har forestillinger om, hvilke reaktioner dets ytringer og handlinger kan medføre. Individets tænkning om en fremtidig

handlen er forudsat, at det allerede forinden har forsøgt at spejle en forventelig reaktion hos et andet individ i forhold til sin selvbevidsthed (Honneth, 2006, s. 104-105).

”I lyset af kulturelle værdier forekommer et individs behov også plausible for andre individer, der har del i samme overlevering. Indlysende fortolkede behov bliver imidlertid først transformeret til legitime handlingsmotive derved, at de tilsvarende værdier gøres normativt bindende for en kreds af berørte i henseende til reguleringen af bestemte problemstillinger.” (Habermas, 1981, s. 128).

Habermas (1981) skriver, at på baggrund af den normregulerende handlen, kan individet forvente, og måske forudsige, hvordan andre individer i gruppen vil handle. Dette fordi ”Alle en gruppes medlemmer, for hvilken en bestemt norm gælder, bør forvente af hinanden, at de i bestemte situationer henholdsvis udfører eller undlader at udføre de givne påbudte handlinger.” (Habermas, 1981, s. 123). De opsatte normer i den sociale verden kan således få individerne til at forvente bestemte handlinger, idet begge parter kender normerne for passende adfærd. Ud fra dette betragter vi, at individet ikke er i stand til at realisere sin selvforståelse, førend det indgår i interaktion med andre, og gennem denne interaktion bliver bevidst om sin faktiske fremtræden. Iagttagelsen af interaktionspartnerens adfærd medfører en selvevaluering af handlinger, hvorudfra individet opnår selverkendelse. Her er det vigtigt at nævne, at Løgstrup (2012) dog skriver, at det aldrig vil være muligt at forudse individets handlen (Løgstrup, 2012, s. 18-19, 36-39). Vi tolker derfor, at normerne kan lede til, at individet kan have forventninger til andre individers fremtidige handlen, men ikke forudse den. Ligeledes kan normerne instruere individet i, hvad andre forventer af det.

Normerne i den sociale verden betragtes som gyldige, idet individet handler på en bestemt måde, ud fra den rolle det har påtaget sig. Gyldigheden er ikke den samme i alle sociale kontekster, dette på samme måde som normerne i den sociale verden ændrer sig, alt efter hvilken social gruppe individet befinder sig i. Gyldigheden betragtes derfor kun af individerne i den sociale gruppe. ”Og vi siger, at en norm består eller nyder *social gyldighed*, hvis den *anerkendes som gyldig* eller retfærdig af adressaterne til den.” (Habermas, 1981, s. 127). Normerne er således kun gældende for individerne i den pågældende sociale gruppe. Individerne i den sociale gruppe har ret til at forvente en

bestemt adfærd, da denne er givet på forhånd gennem den normative rigtighed. Idet der er normer, skabes roller (Habermas, 1981, s. 123).

Vi kan dermed udlede, at fællesskabet er en nødvendighed for, at et individ kan realisere sig, såfremt det ønsker at være en del af et samfund. Dertil forstår vi samfundet, på baggrund af kombinationen af de tre formale verdener, som en social verden, hvori den normregulerede handlen er styret af de sande udsagn fra den objektive verden. Samtidig er vi blevet bevidste om, at individet har behov for andre individer, førend det kan realisere sig selv, idet de kræver anerkendelse af deres anvendelse af gyldighedsfordringer. Samtidig betragter og handler individet i en vekselvirkende proces, hvoraf det lærer at spejle den forventede reaktion i sin egen selvforståelse. Individet er klar over dets unikke eksistens og individuelle opfattelse af verden omkring sig. Problematikker er en essentiel del af individets udvikling, idet det oplever et forventningsbrud, hvorudfra det opnår erfaringer. I interaktioner bliver individet bevidst om, hvordan det skal forholde sig, med henblik på at kunne kontrollere de andre individers reaktion, hvilket fører til en erfaring.

2.3.3 Den kommunikative handlen

Den kommunikative handlen forudsætter sproget som medium for indbyrdes forståelsesprocesser. Individet derved forholde sig til verden på baggrund af forståelsesrammen, der er dannet af gyldighedsfordringerne (Habermas, 1981, s. 142). Alle gyldighedsfordringer er således anvendelige i den kommunikative handlen, hvilket adskiller den kommunikative handlen fra de andre handlener. Målet i den kommunikative handlen er at betragte indbyrdes forståelse som en tydningsproces, der sker i fællesskab med andre individer (Habermas, 1981, s. 144). Den indbyrdes forståelse skabes ved at anvende verdenskoncepterne i forbindelse med handlingsmodellerne, som danner et system, der forudsætter en fortolkningsramme. Den indbyrdes forståelse bliver således skabt af fortolkningsrammen, der er dannet på baggrund af de formale verdener (Habermas, 1981, s. 141). Den indbyrdes forståelse er essentiel for alle de formale verdener. I den kommunikative handlen findes begrebet om den *tredobbelte verdensreference*. Her forhandler individerne sig frem til fælles situationsdefinitioner ved at forholde sig til noget i den objektive, sociale og subjektive verden og på samme tid forholde sig til livsverdenen (Habermas, 1981, s. 136).

Den kommunikative handlen beskriver, hvorledes de formale verdener kan kombineres for at opfylde gyldighedsfordringerne. Når individet ytrer sig, forholder det sig til en eller flere verdener og skaber således en bestemt relation til et andet individ med afsæt i de kulturelt indøvede forforståelser, hvilke også kan betragtes som livsverdenen (Habermas, 1981, s. 142). Livsverdenen er altid til stede i alle verdenerne, og danner grund for hvordan individet ytrer sig, og hvilken rolle individet tager i en given situation. Den kommunikative handlen kan ikke fungere uden livsverdenen, og samtidig er den kommunikative handlen fundamental for livsverdenen. For at opnå indbyrdes forståelse, må individet tage udgangspunkt i viden fra sin livsverden, og derefter tilpasse sin viden til den indbyrdes forståelse der opnås. Samtidig må individet forholde sig til de formale verdener for at skabe viden til livsverdenen, hvorfor der sker en vekselvirkning.

2.3.4 Anerkendelse af livsverdenen

Honneth (2003, 2006) skriver, at individets væren i sociale relationer er blevet betragtet som en kamp om at være i stand til at opretholde sit selv, idet individet skal opfylde de gældende normer for den sociale relation. Denne egoistiske tilgang har medført, at interaktioner har været strategiske med henblik på at opnå magt og succes i politiske og samfundsmæssige sammenhænge. I forhold til den objektive verden kan anerkendelsen af individet udeblive, hvis dets meninger og hensigter ikke betragtes som sande. De strategiske interaktioner har sideløbende medført, at der kan opstå mistillid i forhold til at indgå i interaktion med andre (Honneth, 2006, s. 27-28). Den naturlige tillid, som Løgstrup (2012) beskriver, mistænkeliggøres her, da de politiske og samfundsmæssige forhold bidrager til at hæmme den naturlige tillid, hvis individet ikke anerkendes for dets ytringer. Når individet ytrer sig, tager dette udgangspunkt i viden fra sin livsverden.

Habermas (1981) beskriver livsverdenen som "[...] den horisont, inden for hvilken de kommunikativt handlende "altid allerede" bevæger sig, på sin side begrænses og forandres i og med ændringer i samfundsstrukturen." (Habermas, 1981, s. 283). Individet baserer alle sine handlinger på viden fra livsverdenen. Individet er dog ikke altid bevidst om dette og handler derfor ofte på instinkter og selvfølgeligheder. Instinkterne er biologiske og er derfor implicite i alle individer. Selvfølgeligheder er kulturelle og dermed skabt af normer i den pågældende sociale verden. Både instinkterne og selvfølgelighederne er baseret på tidligere erfaringer, hvilke skaber forventninger, og

dermed normer, til hvorledes individet skal handle i en given situation. Som Luhmann (1999) skriver, er tilliden rettet mod fremtiden, hvorfor individet kan tilgå situationen med en forventet tillid, baseret på tidligere erfaringer (Luhmann, 1999, s. 54). Viden i livsverdenen skabes på baggrund af disse erfaringer, hvorfor der kan argumenteres for, at livsverdenen kan udvides, når individet oplever noget nyt, som eksempelvis ved en særlig oplevelse. Ifølge Forlizzi og Battarbee (2004), optræder oplevelser overalt, hvorfor der konstant skabes ny viden til livsverdenen (Forlizzi & Battarbee, 2004, s. 263).

Ifølge Honneth (2006) er individet i sin tilværelse i konstant søgen for at få bekræftet sin identitet i forhold til samfundet. Derfor må individet konstant skabe ny viden om samfundet, og hvilke krav det opstiller, for at individet kan blive bekræftet. Individet ønsker således, at anerkendes for den rolle det påtager sig i verden. Dog er mennesket præget af en egocentrisk tilgang til sin egen identitet, der kan medføre, at interaktioner kan have skjulte agendaer, med henblik på at opnå magt. Med henblik på at skabe et fællesskab blandt unge flygtninge og unge danskere, blev vi bevidste om, at et ønske om at indgå i et fællesskab kan være for egen vindings skyld. Vi havde en forestilling om, at danskerne ønsker at styrke deres egen identitet som værende et mangfoldigt individ, der kan rumme flygtninge. Deraf bliver intentionerne om et fællesskab, til et parallelt relationelt forløb, der ikke nødvendigvis sigter mod samme mål. Vi er dog bevidste om, at unge flygtninge ligeledes kan ønske kun at indgå i et fællesskab med danskere for egen vindings skyld. De unge skal derfor turde løbe risikoen ved at udvise hinanden tillid, for at vores design kan fungere, på trods af at der kan være tvivl om, af hvilken grund den anden part deltager.

Habermas (1981) skriver, at livsverdenens horisont er bevægelig, hvilket stemmer overens med betragtningen om, at der konstant skabes ny viden i forbindelse med nye oplevelser. Idet horisonten er bevægelig, kan livsverdenen udvides (Habermas, 1981, s. 289). Hvis de unge flygtninge indtræder i fællesskabet, udvides deres livsverden derfor, med viden om hvilke normer der er gældende for den sociale verden. Habermas (1981) skriver dog, at individet aldrig er i fuldstændig ukendte situationer, idet individet finder sig selv i "et andet, nu aktualiseret, skønt dog *forudfortolket* kulturelt selvfølgelig område." (Habermas, 1981, s. 291). Individet handler således på baggrund af forforståelser eller fordomme og træffer sine valg på baggrund af lignende erfaringer.

Hans-Georg Gadamer (2007) beskriver fordomme som en tilstrækkelig afgørelse af noget, der ikke er udledt af et fuldstændig indblik i sagens essens. Fordomme tillægges sædvanligvis en negativ betydning, men fordomme er forudsætningen for, at viden kan opnås og betragtes som gyldig (Gadamer, 2007, s. 253-25). "Sprog og kultur er selv konstitutive for livsverdenen." (Habermas, 1981, s. 290). Individet har således sit eget kulturelle vidensforråd, der består af forforståelser, fortolkninger og fordomme, der er skabt af lagret kulturelt indhold, hvilket individet har anskaffet på baggrund af tydnings-, værdi- og udtryksmønstre (Habermas, 1981, s. 291). Dette vidensforråd kan også betragtes i forhold til literacy, idet literacy indbefatter forståelse for en passende handling i en given situation, hvilket uddybes i afsnit 3.2.1. Individet kan gennemskue mønstrene gennem interaktion med andre individer, hvor individet bliver bevidst om sit selv, og har derfor afgjort mønstrenes gyldighed på baggrund af interaktionen. Hvis bestemte handlinger fra andre individer optræder som mønstre for individet, kan de af individet betragtes som gyldige. Når individer opnår anerkendelse fra et andet individ gennem denne gyldighed, bliver de i stand til at forson sig med dette og derudfra opnå en forståelse af deres identitet. Dette er et gensidigt anerkendelsesforhold, hvor individerne bliver opmærksomme på dele af egen identitetsforståelse. Denne forsoning er afhængig af det gensidige anerkendelsesforholds rammer, hvori det enkelte individ kan realisere sig og opnå en forståelse for, hvordan det er særligt i forhold til andre. Her er livsverdenen væsentlig, idet den ligger til grund for, hvilken rolle individet påtager sig i den subjektive verden, der dermed påvirker om individet anerkendes eller ej. Denne identitetsforståelse kan blive genstand for en indre konflikt. Denne indre konflikt kan forekomme, når individerne i det førnævnte anerkendelsesforhold bryder med gensidigheden for at individualisere sig selv. Dette medfører, at der ikke kan konkluderes en generaliserende menneskelig natur, men at den indre konflikt i intersubjektiviteten rummer spændinger (Honneth, 2006, s. 39-40). Individets livsverden udvides derfor konstant i takt med disse spændinger, hvorfor den indre konflikt kommer til syne for individet. Individet kan derfor blive bevidst om, at handlingerne i livsverdenen ikke er tilstrækkelige, hvorfor individet må trække på dets vidensforråd.

"Enten frakender vi de ikke-kognitive bestanddele af den kulturelle overlevering den status, som den tredje verdens entiteter indtager, takket være deres indlejring i en sfære

af gyldighedssammenhænge, og indplacerer dem empirisk som den subjektive ånds ytringsformer; eller vi søger efter *ækvivalenter* for den *manglende sandhedsreference*” (Habermas, 1981, s. 120).

Dette betyder, at de ikke kendte mønstre ikke betragtes som gyldige. Individet kan dermed vælge at tage den kulturelle overlevering til sig, på trods af at individet ikke kender den på forhånd. Dette skyldes, at individet tror på, eller har tillid til, gyldigheden i overleveringen. Dette kan ske, fordi overleveringen sker fra en person, som individet anerkender. Ellers kan individet søge at finde sammenhænge i manglen på viden om overleveringen, hvorfor individet ikke blot tager overleveringen til sig. Så snart individet må fortolke situationen, suspenderes gyldigheden af tydningsmønstrene. Individets livsverden rækker ikke, hvorfor dennes viden problematiseres, og livsverdenen må udvides (Habermas, 1981, s. 120). Habermas (1981) skelner også mellem to forskellige kulturelle overleveringer:

”I det *første* tilfælde er den kulturelle overlevering, der deles af et samfund, konstitutiv for den livsverden, som de enkelte tilhørende forefinder fortolket hvad angår indhold. [...] I det *andet* tilfælde bliver enkelte bestanddele af den kulturelle overlevering selv gjort til temaet. Dermed må de delagtige indtage en reflektiv indstilling overfor kulturelle tydningsmønstre, som almindeligvis først *muliggør* deres fortolkningspræsentationer.” (Habermas, 1981, s. 119).

I begge tilfælde tilpasser individet sin handling på baggrund af konteksten og finder en passende handling på baggrund af viden fra livsverdenen. I første tilfælde handler individet ubevidst, idet situationen ikke forekommer ukendt for individet, hvorfor individet ved, hvilken handling der er passende. Dette kan sidestilles med Forlizzi og Battarbes (2004) hverdagsoplevelse, hvor individet ubevidst tilpasser sig omgivelserne (Forlizzi & Battarbee, 2004, s. 263). I andet tilfælde handler individet mere bevidst, idet situationen forekommer ukendt. Individet må derfor overveje sine handlinger, og gøre brug af forforståelser, fortolkninger eller fordomme til at afgøre sin næste handling. Individet er en erkendende organisme der, ifølge Honneth (2006), bevidstgøres om problematikker, så snart det er nødt til at forholde sig til praktiske forhindringer af sædvanlige handlingsmuligheder. Dette sker, så snart situationen forekommer ukendt for individet. Ved at løse forhindringer i disse situationer bliver individet bevidst om sin

subjektivitet, idet dets evne til at løse problemstillinger på usædvanlig vis medfører en erkendelsesmæssig gevinst, som udvider livsverdenen med nye erfaringer. Dette kan også beskrives som det 'neutrale standpunkt', hvor individet endnu ikke har truffet en beslutning om sin næste handling, der bærer præg af enten tillid eller mistillid (Bordum, 2001, s. 76-77). Individet kan blive bevidst om, at dets fortolkning af virkeligheden har været misvisende i forhold til dets subjektive forventninger (Honneth, 2006, s. 102-104). Dette kan sidestilles med Jantzen et al.s (2010) forventningsbrud, der sker i forbindelse med den særlige oplevelse, som skiller sig ud fra hverdagen (Forlizzi & Battarbee, 2004, s. 263). Forventningsbruddet er årsag til, at individet får nye erfaringer, der leder til andre forventninger til virkeligheden.

Livsverdenen er subjektiv, hvorfor to mennesker ikke kan have den samme livsverden. "De kommunikativt handlende bevæger sig altid indenfor deres livsverdens horisont; de kan ikke træde ud af livsverdenen." (Habermas, 1981, s. 292). Honneth (2006) skriver, at det intersubjektive krav om anerkendelse af identiteten er resultatet af det enkelte individs moralske konflikter i dets samfundsmæssige liv. Forholdet mellem individerne er præget af, hvilken rolle det enkelte individ vælger at påtage sig. Den subjektive verden har således indflydelse på intersubjektiviteten, idet individet påtager sig en ønsket rolle i situationen, med udgangspunkt i viden om situationen fra livsverdenen. Rollen afgør hvilken relation, der skabes til et andet individ, på baggrund af om rollen har skjulte agendaer eller ej, hvorfor normerne til den sociale verden også skabes på baggrund af denne rolle. Individet ønsker således anerkendelse på baggrund af denne rolle. Individet kan opleve konflikter i sin tilværelse i relation til samfundets progressive sociale fremgang, hvoraf individet kan opfatte sin identitet i disharmoni med denne fremgang (Honneth, 2006, s. 25). Livsverdenen fastlægger, hvorledes individet kan forstå en given situation, hvorefter individet påtager sig en rolle passende til konteksten (Habermas, 1981, s. 119). Hvis individet ikke kan finde en passende rolle, kan disharmonien opstå. Honneth (2006) skriver, at individer er i strid med hinanden for at opnå en gensidig anerkendelse af deres identitet, og dermed en anerkendelse af den del af livsverden der gives indblik i. Idet individets identitet anerkendes, udvides livsverdenen med en ny erfaring herom.

Individet kan give andre indblik i sin livsverden, hvoraf fællesskabet fungerer som det sociale medium til at give dette indblik. Det er den praktiserede adfærd, der fordrer intersubjektive holdninger, hvorudfra individet kan udvide sin livsverden (Honneth, 2006, s. 34-35). Når individet agerer på baggrund af sin livsverden, deler individet noget af sin livsverden med andre og giver indblik heri. Dette sker i reference med de formale verdener. Honneth (2006) betragter individet som værende i stand til at forholde sig til andre individer uden for sin egen identitet, hvorudfra det gennem en refleksionsproces er i stand til at positionere sit unikke selv i forhold til virkeligheden (Honneth, 2006, s. 25). Habermas (1981) skriver dog, at det er ikke muligt at forholde sig til andres livsverdener, medmindre de giver indblik heri gennem handlinger. Handlingerne sker gennem de formale verdener, hvor individet positionerer sig i forhold til gyldigheden af handlingen, og giver indblik i livsverdenen på baggrund af hvilken verden der handles indenfor. Unge danskere og unge flygtninge kan have en relation, således de er i stand til at forholde sig til hinandens eksistens, og ud fra dette determinere hvilken interaktion de ønsker at indgå i, hvis nogen. De begår sig derfor i en social verden, hvor den normative rigtighed etableres på baggrund af deres livsverdener. I oplevelsesmæssigt regi er dette en individuel mulighed for at vælge, hvorvidt individet ønsker at indgå i interaktion med andre, hvori sociale oplevelser kan udfolde sig.

2.3.5 Indblik i livsverdenen

Løgstrup (2012) beskriver, at individet i mødet med et andet menneske udleverer sig selv ved at vise tillid. Herved forstås, at individet tillader, at den anden påvirker, hvad der fremadrettet sker eller ikke sker som konsekvens heraf. Hvor stor betydning udleveringen får for det enkelte individ afhænger af situationen, og individerne der optræder heri, samt hvor meget hvert individ udleverer af sig selv (Løgstrup, 2012, s. 18-19, 36-39). Når individet udleverer sig selv, sker det også i henhold til den subjektive verden, hvori individet vælger at iscenesætte sig selv, som det ønsker andre skal opfatte det. Som nævnt tidligere kan denne iscenesættelse dog være egocentrisk og kun have fokus på individets skjulte agendaer med fremstillingen. Der vil derfor altid være usikkerhed forbundet med tillid, idet det aldrig vil være muligt at forudse, hvordan fremtiden udspiller sig, eller hvordan andre individer vil agere heri. Andre individer kan således påvirke det enkelte individs oplevelse ved at handle på baggrund af den udviste

tillid. Dette sker i form af sociale oplevelser, hvor andres tilstedeværelse kan påvirke, hvorledes individet opfatter oplevelsen. I den solidariske sfære ønsker individet at blive anerkendt på baggrund af sine erfaringer og færdigheder, hvorfor individet nærer tillid til sin forståelse af den normative rigtighed for at passe ind i fællesskabet og handle rigtigt heri. Forståelsen af normerne leder til, at individet skaber forventninger til, hvilke handlinger der betragtes som gyldige. Det enkelte individ er derfor nødsaget til at nære tillid til disse forventninger, og at disse ikke skuffes, i den forestående situation tilliden rettes mod (Bordum, 2001, s. 41-44). Dette vil vi fremadrettet medtænke, idet vi med vores design ønsker at indfri positive forventninger og gennem social interaktion fordre tillidsdannende erfaringer mellem de unge danskere og flygtninge. Tilliden forankres her i den solidariske sfære, idet vi ønsker de unge skal anerkende hinandens evner og færdigheder og derigennem bidrage til hinandens livsverdener. Udfordringen for os består, foruden at skabe et funktionelt design, i at konstruere vores design således, at de unge i første omgang tør udlevere sig selv og indgå i en åbensindet interaktion med vores design og hinanden. Denne åbensindede interaktion kan sidestilles med Habermas' (1981) ideelle samtalsituation, hvor alle individer er indforstået med gyldighedskriterierne i den pågældende verden, hvorfor de kan betragtes som ligestillede.

2.4 Integrationsbegrebet

I dette afsnit vil vi konkretisere integration som begreb på baggrund af John Berrys (1997) teori om *acculturation*, hvorudfra vi vil danne overblik over de mulige udfald, der kan finde sted, når fremmede kulturer først mødes. Alle individer reagerer, når de møder en fremmed kultur, dette kan dog være på forskellig vis. Udfaldet af kulturmødet defineres af, i hvilken grad individet, eller en større gruppe af individer, vælger at tilslutte sig eller afvise den nye kultur. Dette forstået således, at der vælges hvilke dele af den fremmede kultur, der fremadrettet optages i den kulturelle identitet (Rudmin, 2003, s. 3-4).

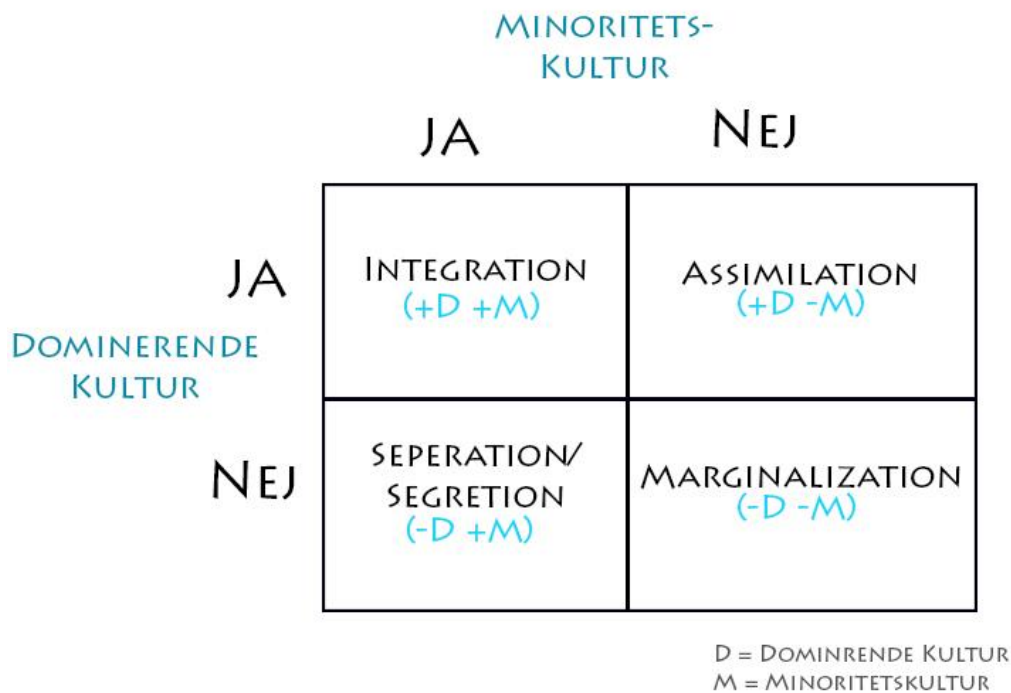
Begrebet *acculturation* omhandler, den proces der sker "[...] when groups of individuals having different cultures come into continuous first-hand contact with subsequent changes in the original culture patterns of either or both groups." (Rudmin, 2003, s. 3). *Acculturation* kan derved defineres, som værende den samlede proces fra at det første kultursammenstød finder sted, til og med det efterfølgende forløb, hvor de forskellige kulturer vurderer og tilpasser sig hinanden (Berry, 1997, s. 7-8).

Selve tilpasningen og udfaldet heraf betegnes af Berry (1997) som *adaption*. "[...] *adaption* refers to changes that take place in individuals or groups in response to environmental demands. These adaptations can occur immediately, or they can be extended over the longer term." (Berry, 1997, s. 13). Afhængig af hvilke påvirkninger gruppen eller individet udsættes for, og hvordan dette opleves, vil udfaldet af *adaptionen* tage forskellig form. Berry (1997) argumenterer herunder for, at tidlige elementer af påvirkning i *acculturations*processen ofte kan virke overvældende og derfor medføre negativ effekt på *adaptionen*. Dette kan dog over tid modificere sig, hvormed *adaption* udfaldet kan ændres i positiv retning i takt med tilvænnning til den nye kulturelle kontekst (Berry, s. 13-14).

Udover at der kan skelnes mellem gruppe og individ, inddeler Berry (1997) processen for *adaption* i to niveauer: *Psychological adaptation*, der indeholder individets fysiske og psykiske velbefindende, og *sociocultural adaptation*, der omhandler i hvilken grad, individet er i stand til at fungere i hverdagslivet i den nye kulturelle kontekst (Berry, 1997, s. 20).

2.4.1 De fire adaptionsudfald

Udfaldet af adaptationen bestemmes ud fra det dominansforhold, der efterfølgende viser sig mellem individets oprindelige kultur, *minority culture*, og den nye kultur der mødes, *dominant culture*, og afhænger af hvordan individet tilpasser sig. Ifølge Berry (1997) er der fire mulige udfald, hvilke kategoriseres som *assimilation*, *separation*, *marginalization* og *integration*. Dette betegnes samlet som *The Fourfold Theory*, hvorudfra minoritetskulturens placering i det 'nye' multikulturelle samfund kan begrundes ud fra dominansforholdet (Rudmin, 2003, s. 3-4). De forskellige dominansforhold mellem de fire adaptionsudfald er illustreret i figur 3.

Figur 3: Egen konstruktion af *The Fourfold Theory* (Berry, 1997, s. 10 ; Rudmin, 2003, s. 4).

Figur 3 påviser forholdet mellem den dominerende kultur over for minoritetskulturen ved de fire udfald ud fra afvisning eller accept af den modstående kultur. Figuren skal forstås således, at "JA" eller "NEJ" er besvarelsen på spørgsmålet om, hvilken kultur der fortsat dominerer efter mødet med den fremmede kultur og tilpasningen hertil. Alt efter om svaret er "JA" eller "NEJ", for hver kultur, kan et af de fire udfald bestemmes som følge heraf. "JA" og "NEJ" påviser dermed, hvorvidt kulturen er til stede.

2.4.1.1 Assimilation

Når der er tale om assimilation som adaptationsudfald, vil den oprindeligt dominerende kultur fortsat dominere (-M+D). Dette kan lade sig gøre, når individet ikke ønsker at bibeholde sin oprindelige kulturelle identitet, men i stedet søger identifikation med den allerede dominerende kultur. Herved lader individet den nye kultur overtage dominans over sin oprindelige kultur, og individet indgår derved i samfundet ud fra tilslutning til de allerede eksisterende normer og regler. Assimilation kan kræves af den dominerende kultur, men accept fra minoritetskulturen er en forudsætning for, at assimilation er muligt.

2.4.1.2 Separation og segregation

Modsat assimilation er separation, hvorved minoritetskulturen bliver adskilt fra den dominerende kultur (+M-D). Separation sker, når minoriteten vælger at fastholde sin kultur og samtidig ikke ønsker at indgå i interaktion med andre kulturer. Når minoritetskulturen selv vælger at isolere sig, er der tale om separation. Den dominerende kultur kan dog vælge at påtvinge isolation, ved at nægte minoriteten optagelse i sit samfund. Sker det at minoritetskulturen isoleres under tvang, er der tale om *segregation*.

2.4.1.3 Marginalization

Marginalization er det udfald, der viser sig, når dominans af begge kulturer afvises (-M-D). Dette er sjældent et selvvalgt udfald, men sker typisk som resultat af fejlslagen segregation eller forsøg på tvungen assimilation. Når minoriteten marginaliseres mistes tilhørsforholdet til begge kulturer som et tab af social forankring til begge.

2.4.1.4 Integration

Ved integration derimod dominerer begge kulturer på lige fod, hvor de to kulturer sameksisterer i ligevægtig balance (+D+M). Succesfuld integration kan dog kun ske, hvis begge kulturer agerer fordomsfrit og samtidig er villige til at inkludere dele fra den anden til en fælles kultur. Således kan der skabes en ligevægtig balance i forholdet mellem den dominerende kultur og minoriteten (Rudmin, 2003, s. 3-4 ; Berry, 1997, s. 9-12).

Ifølge Berry (1997) anses integration som værende det mest positive adaptationsudfald for begge parter, men samtidig også det der kan være mest krævende. Dette skyldes, at

integration kræver to positivt indstillede og imødekommende kulturer, der begge er villige til at fralægge sig fordomme og lade sig påvirke af den anden. Ved integration skal både den dominerende og minoritetskulturen være indstillede på at se fordele ved den anden kultur med henblik på sammensmeltning til én fælles kultur i samme samfund. Ved integration undermineres ingen, som det er tilfældet ved de resterende tre udfald der indeholder negative forhold (Berry, 1997, s. 20-25).

I denne specialeafhandling ønsker vi at øge chancerne for integration, og vi kan med denne forståelse af integrationsbegrebet vurdere, om vores informanter forstår samme betydning af begrebet som Berrys (1997) teori fremsætter. Det er derfor nødvendigt, at vi har en fælles forståelse af integration som fænomen, for at være i stand til at vurdere hvorvidt unge danskere og unge flygtninge er indstillede på i fællesskab at skabe integration. Eller om de i virkeligheden ønsker at indgå i et samfund, hvor vægtningen af kulturel dominans forholder sig anderledes. Vi kan på baggrund heraf stille os kritiske over for, hvorvidt der er belæg for, at skabe et design der fordrer integrationen. Vi betragter de fire adaptationsudfald som idealtyper, idet de stiler efter et bestemt mål, og der ikke tages højde for flere niveauer under hvert udfald.

2.4.2 Integrationsfænomenet

Honneth (2003) omtaler, at de forskellige anerkendelsesformer kan anskues i forhold til integrationsbegrebet. Den grundlæggende kærlighed et individ opnår fra den private sfære rammesætter dets ontologiske sikkerhed, hvorudfra et vellykket møde med samfundet kan opstå. Universelle rettigheder forudsætter ligestilling, hvori individets selvagtelse kan udfoldes. Ligestillingen forudsætter ligeledes integrationen. Den samme ligestilling er tilmed genstanden for solidariteten, såfremt den er konstitueret på et fælles værdigrundlag, der rummer mangfoldighed. En mangfoldighed der afhænger af, om samfundet er i stand til at imødekomme og velkomme forskellige værdihorisonter, hidtidige erfaringer og færdigheder. Mangfoldighed betragter vi som, at individet anerkender andre mennesker på trods af kulturelle forskelle. Mangfoldighed er således et led i integrationen. Således vil dette medføre intersubjektive relationer, der vil besidde en balance i ligestillingen. Konsekvenserne ved at underkende mangfoldigheden i integration kan medføre, at det integrerende individ mister sit positive forhold til sig selv i form af mangel på selvagtelse, selvrespekt og social agtelse (Honneth, 2003, s. 17-18).

Dette kan føre til, at individet er nødsaget til at assimilere eller separere sig, idet de kulturelle forskelle ikke anerkendes. Negative oplevelser kan skyldes, at individet er blevet udsat for krænkelserformer, der, i modsætning til anerkendelse, underkender individets ideal om det gode liv. Krænkelser af selvtilliden er karakteriseret som fysisk misbrug, der fremadrettet hæmmer individets selvtillid og kærlighedsmæssige udvikling. Hvis individet krænkes, kan det lede til, at individet separerer sig, og kulturerne begge eksisterer i samfundet uden kontakt. Selvtilliden hos individet kan skades eller ødelægges, hvis dets universelle rettigheder og moralske ansvarlighed ignoreres. Dette forekommer eksempelvis gennem diskrimination af grupperinger i et juridisk system, hvilket kan ske gennem segregation. Slutteligt kan selvværdsættelsen krænkes, hvis en eller flere individer i et fællesskab oplever ydmygelse, der tilsidesætter færdigheder og sociale roller deraf (Honneth, 2003, s. 18). I forhold til Habermas' (1981) formale verdener sker dette, hvis individet ikke anerkendes for den rolle, det har påtaget sig i den sociale verden.

2.5 Symmetri og asymmetri

På baggrund af teorien har vi udledt en forståelse for begreberne *symmetri* og *asymmetri*, hvilke vi anvender gennem analysen. Vi redegør her for vores forståelse af begreberne, og hvorledes vi ønsker at anvende dem gennem projektet.

Habermas (1981) omtaler, at individerne har et behov for indbyrdes forståelse i verdenerne, for at skabe den ideelle samtalsituation. Denne indbyrdes forståelse betragter vi som symmetri, idet individerne skal opnå enighed, før der kan skabes indbyrdes forståelse for et udsagn. Der er derfor behov for symmetri mellem individernes beslutning, for at gyldigheden kan afgøres. Symmetri kan også betragtes i henhold til gensidig tillid, hvor individerne udviser tillid til hinanden. Ligeledes er der symmetri i det gensidige anerkendelsesforhold, hvorfor vi også betragter symmetri som en form for ligestilling. Symmetri betragter vi derfor som overensstemmelser.

Asymmetri kan udledes i henhold til Bordums (2001) tanke om uoverensstemmelse mellem tillid og mistillid. Asymmetrien betragter vi derfor, som forhold der ikke er ligestilling mellem. Asymmetrien kan også betragtes som et ulige forhold til ønsker og erfaringer mellem individer. Der kan derfor være asymmetri mellem individernes mål og udgangspunkt, mens der kan være symmetri mellem resultaterne. Vi betragter derfor asymmetri som uoverensstemmelser.

2.6 Teoretiske designkriterier

På baggrund af den teoretiske forståelsesramme har vi defineret kriterier for designet, som vi efterfølgende har behandlet i sammenhold med designkriterier udledt af analysen. Kriterierne er udledt som forudsætninger for, at relationer mellem unge danskere og unge flygtninge kan finde sted.

2.6.1 Den gode oplevelse

Først betragter vi den gode oplevelse som et kriterie for at skabe vedvarende relationer. Individet skal have en god oplevelse af at indgå i interaktion med andre, idet det påvirker dets forventninger og lyst til fremtidig interaktion. Andre individer er nødsagede til at udvise tillid for, at individet kan få en god oplevelse og, at sociale oplevelser fremadrettet kan ske.

2.6.2 Tillid

Tilliden udleder vi også som et kriterium for at skabe relationer, da det er nødvendigt, at der er gensidig tillid mellem individerne, for at relationer kan opstå. Tilliden er desuden en forudsætning for interaktion, idet den er nødvendig for, at sociale relationer kan finde sted. Individerne skal derfor kunne nære tillid til sandfærdigheden i andres udsagn. Tilliden er også vigtig i mødet med andre individer, idet individet skal imødekommes af andre for skabe den gensidige tillid. Hertil fungerer tillid oftest som begrundelse for, at interaktionen fortsætter.

2.6.3 Anerkendelse

Når der er skabt tillid blandt individer, er der grundlag for gensidig anerkendelse, hvilket vi udleder som et kriterie. Dette fordi den gensidige anerkendelse kan udløse selvtillid til at deltage i diskussioner og debatter, selvværdsættelse for at vide hvorledes individet kan bidrage til fællesskabet, og selvtillid til at skabe emotionelle anerkendelsesforhold. Selvtilliden betragtes som et krav for at kunne motivere individet til at ytre sig og give andre indblik i sin livsverden. Derudover er indblik i hinandens livsverdener nødvendigt for anerkendelse i den solidariske sfære, hvorfor individet skal have lyst til at realisere sig i fællesskabet.

2.6.4 Ligestilling

Ligestilling betragtes som et kriterium, eftersom ligestilling er en forudsætning for at individerne kan anerkende hinanden i den solidariske sfære. Kun når individerne er ligestillede, kan de indtræde i et fællesskab på lige fod. Gennem universel ligestilling bliver individerne også selvbestemmende og derfor mere motiverede til at interagere med hinanden.

2.6.5 Indbyrdes forståelse

Vi udleder et kriterium som værende, at individet skal påtage sig en passende rolle i situationen og ikke handle egocentrisk. Individerne skal derfor opnå indbyrdes forståelse om gyldigheden i situationen for at kunne opnå den ideelle samtalsituation.

2.6.6 Personlig kontakt

Når individet handler i henhold til gyldighedskriterierne, er der større sandsynlighed for, at individet anerkendes af andre. Denne anerkendelse sker gennem personlig kontakt, hvorfor vi betragter den personlige kontakt som et designkriterie. Gennem den personlige kontakt kan individet give andre indblik i sin livsverden, hvorfor det er et kriterie, at individet er villig til dette. Når individet giver indblik i sin livsverden, deler det sine oplevelser og kan derved skabe fortrolighed. Derved kan fordomme afkræftes.

2.6.7 Motivation

Idet vi designer mod at skabe indre motivation, er det nødvendigt at skabe forudsætning for en vedvarende lyst til at opretholde relationerne mellem individerne. Dog betragter vi den ydre motivation som nødvendig for, at sikre interaktion mellem unge danskere og flygtninge finder sted. Den ydre motivation skal således indlede den gode oplevelse og skabe nydelse hos individet, der kan fordre den indre motivation.

2.6.8 Fællesskab

Den personlige kontakt er desuden nødvendig for den sociale verden, hvori fællesskab kan opstå. Fællesskabet er et kriterium for, at individet kan realisere sig selv. For at skabe fællesskabet, må individerne etablere fælles værdier. Et fælles sprog betragtes herunder

som et kriterium for, at der kan opnås indbyrdes forståelse, hvorfor det også er et kriterie for, at et fællesskab kan finde sted.

2.6.9 Integration

Vi betragter det desuden som et kriterie, at individerne skal tilpasse sig hinanden og skabe ligevægt mellem deres kulturer. Dette kræver, at individerne er villige til at acceptere kulturelle forskelle. Vi har derfor designet med henblik på at skabe rammerne for integration.

2.7 Fænomenologi

Til at beskrive vore fænomenologiske tilgang inddrager vi Edmund Husserl (1999) med særligt fokus på *the natural attitude*, hvormed individet betragter fænomener på baggrund af egne oplevelser (Husserl, 1999, s. 34). Husserl (1999) henviser til oplevelser, hvorfra individet indsamler viden. Vi finder det derfor relevant at henvise til definitionen af oplevelser som en vekselvirkning mellem sansning, erfaringer og forventninger.

"The *natural attitude* of the mind is not concerned with the critique of knowledge. In such an attitude, our attention is turned – in acts of intuition and thought – to *things* given to us as a matter of course, even though they are given in different ways and in different modes of being according to the source and level of our knowledge of them." (Husserl, 1999, s. 15).

Individets opmærksomhed vendes mod fænomener der er givet som en selvfølge. Fænomenet fremtræder for individet, i en verden hvor fænomenerne opfattes på en bestemt måde på baggrund af sammenhængen med erfaringerne. Husserl (1999) skriver, at individet betragter et fænomen ud fra dets forståelse af verden (Husserl, 1999, s. 15). Individet betragter fænomener i verden og vurderer dem i forhold til sine erfaringer. Som med oplevelser skaber dette forventninger til andre fænomener, hvorfor individet kan vurdere fænomener på baggrund af erfaringer med lignende fænomener. "Thus we find expression for what presents itself in direct experience." (Husserl, 1999, s. 15). Fænomenerne kan således fremtræde som oplevelser, hvorfor vi tilegner os erfaringer. Individet tager udgangspunkt i generel viden, som sættes i forhold til hukommelse for at beskrive fænomenet. Beskrivelsen sker, idet individet finder den mest logiske forklaring af fænomenet på baggrund af sine erfaringer. Når individet finder erfaringer der 'enes' om en beskrivelse, styrkes deres *logical power*, idet der enes om den mest logiske beskrivelse (Husserl, 1999, s. 15). Den generelle viden opstår, idet individet formår at sammensætte erfaringer til at beskrive et fænomen, hvorfor individet kan tage udgangspunkt i denne generelle viden fremover.

Husserl (1999) skriver, at hensigten er, at fænomenet defineres, idet det fremtræder for individet. På baggrund af individets oplevelser, opfattes fænomener dog forskelligt, idet forskellige individer ikke har samme erfaringer i deres livsverden (Husserl, 1999, s. 17).

Når individet møder uklare fænomener, udledes viden herom gennem erfaringer, hvorfor fænomenet kan betragtes på baggrund af viden fra individets livsverden (Husserl, 1999, s. 24 ; Habermas, 1981, s. 290). Viden er som udgangspunkt objektiv, men objektiviteten har stået i individet, hvorfor den må være baseret på individets erfaringer om verden. Husserl (1999) skriver, at *knowledge of objectivity* er den følelse, der er iboende hos individet, hvormed det relaterer sig til objektiviteten. Vi betragter den objektive viden i relation til Habermas' objektive verden, hvori den objektive viden kan betragtes, som den sandhed der er opnået indbyrdes forståelse om. Hvis den objektive viden betragtes som en objektiv sandhed, som alle i den objektive verden har anerkendt gyldigheden af, kan individerne i den objektive verden derfor betragte fænomener i henhold til den objektive sandhed (Husserl, 1999, s. 16, 23). "But obviously there is nothing by the way of *"objective" validity* about these statements. They have no *"objective sense"*; they have only a *"subjective" truth.*" (Husserl, 1999, s. 36). Det objektive sker således på baggrund af et subjektivt udgangspunkt, hvorfor selv den objektive viden tager udgangspunkt i individets erfaringer.

Vores specialeafhandling bærer derfor præg af, at alle fænomener tilgås med viden fra tidligere individuelle oplevelser, hvorfor de betragtes på baggrund heraf.

3 Metodisk tilgang

I dette afsnit redegør vi for vores tilgang til at interviewe unge danskere og unge flygtninge samt, hvilke tanker vi har gjort os forinden interviewene. Formålet med interviewene har været, at indsamle data der tilkendegiver et udsnit af unge danskere og unge flygtnings holdninger til hinanden med udgangspunkt i integration. Denne data har bidraget til, at vi har kunnet udlede fællestræk og interesser blandt de unge flygtninge og danskere på tværs af statsborgerskaber, samt hvilke forskelligheder der kan eksistere. Ydermere har vi undersøgt, hvilke grundlag vores informanter kan have for at indgå i kontakt med hinanden, eller ikke ønske at indgå i kontakt. Til dette tager vi udgangspunkt i Steinar Kvale og Svend Brinkmann (2009).

3.1 Interviews med unge danskere

Interviewformen som kvalitativ dataindsamlingsmetode er en social produktion af data, med udgangspunkt i en samtalerelation præget af konteksten, sproget og opbygningen heraf (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 34-35). Denne data betragtes ud fra et fænomenologisk perspektiv, som beretninger fra informantens opfattelse af virkeligheden i relation til dennes livsverden (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 44-45). Vi ønskede, at forstå den virkelighed informanterne oplever, og derudfra opnå viden om de holdninger disse oplevelser har medført. Oplevelserne ligger således til grund for erfaringerne, der lagres i individets livsverden, hvilket påvirker hvorledes informanterne handler og tænker i henhold til flygtninge. Hertil har vi indsamlet viden ud fra *minearbejder-metaforen*, hvoraf informanten skal bidrage med viden og ikke blot være medskaber i en konstruktion af viden (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 66). Vi har herudfra fået indblik i, hvilke erfaringer informanterne besidder i relation til unge flygtninge. Dette har medført, at vi som interviewere underkastede os en bevidst naivitet, hvilket har muliggjort, at informanterne har kunnet bidrage med nye, og for os, uventede perspektiver (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 48). Hvis ikke vi underkastede os denne bevidste naivitet, kunne det have medført, at vi negligerede de fænomener informanterne fandt essentielle i beretningen af sine oplevelser. I praksis betød det, at vi opfordrede informanterne til at besvare vores spørgsmål deskriptivt, hvortil vi ville stille yderligere uddybende spørgsmål.

Størstedelen af de flygtninge der bliver tildelt til Aalborg Kommune er mellem 18 og 30, hvorfor vi valgte at interviewe unge, der hører under denne målgruppe (bilag 10). Flygtningefænomenet er i forvejen et tema, hvortil danskere kan have forskellige holdninger. Vi valgte derfor at afholde interviews med ti unge danskere og udlede mønstre herfra. Til dette valgte vi at benytte semistrukturerede livsverdensinterviews (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 45-46). Karakteristisk for semistrukturerede livsverdensinterviews er for interviewerens at føre en lukket samtale, der har et fagligt formål, men i stemning minder om en hverdags samtale. Til at støtte os som interviewere har vi udarbejdet en interviewguide (bilag 11).

Vi strukturerede interviewguiden med åbne spørgsmål, således informanterne på egen hånd kunne afdække flygtningefænomenet ud fra deres holdninger (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 151-152). Interviewspørgsmålene i guiden fungerede som overordnede, hvortil interviewerens kunne stille opfølgende spørgsmål for at udrede meningen af informanternes argumenter. De opfølgende spørgsmål mente vi var nødvendige for at få informanten til at specificere sine udsagn, frem for at vi skulle tolke ytringerne, med udgangspunkt i hvad vi forestillede os, de mente. Interviewspørgsmålene blev konstruerede i et sprog tilpasset det semistrukturerede livsverdensinterviews dialogform. Spørgsmålene bar derfor ikke præg af akademiske formuleringer, da vi var interesserede i at de unge danskere, uafhængig af deres beskæftigelse, var i stand til at deltage i interviewene på en fælles præmis (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 154-155).

Intervieweren skulle være velinformeret om interviewemnet og være i stand til at afdække det faktuelle indhold i interviewet samt være i stand til udlede meningen i informantens udsagn (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 47-48). Et eksempel på dette er, at interviewerens skulle kunne uddybe definitionen af en flygtning, hvis informanten var i tvivl, for at sikre at informanten og interviewerens havde en sammenlignelig forståelse af fænomenet flygtning. Intervieweren besidder en vigtig rolle, for at det semistrukturerede livsverdensinterview kan bidrage med anvendelig data. Intervieweren skal være en aktiv lytter, som det forventes under sædvanlige hverdags samtaler og stille opfølgende spørgsmål i sit engagement af informantens fortælling (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 159).

3.2 Interview med unge flygtninge

Interviewet med unge flygtninge har vi tilgået på anden vis dog stadig med samme metodiske tilgang som interviews med de danske informanter. Vi diskuterede først, hvorvidt det mest optimale ville være at følge dem rundt og observere, hvordan de begår sig i Aalborg og interagerer med unge danskere. Dette for at imødekomme en mulig sprogbarriere der kunne ligge til hindring for, at vi kunne opnå tilstrækkelig viden i et interview. Efter at have besøgt Tranum asylcenter blev vi dog bevidste om, at unge flygtninge er hurtige til at tillære sig sproglige færdigheder, for at kunne begå sig i Danmark. Samtidig blev vi bevidste om, at unge flygtninge efterlyser muligheden for at interagere med unge danskere. Vi valgte derfor at justere vores hidtidige interviewguide og arrangere et interview med unge flygtninge på VUC Aalborg. Vi blev ydermere enige om, at på trods af at det kan virke paradoksalt, at sprogbarrieren kan være en udfordring, ville vi også justere interviewformen. Idet vi ikke var bekendte med niveauet af de unge flygtnings sprogekompeter inden mødet, valgte vi at udarbejde vores interviewguide på både dansk og engelsk for at kunne imødekomme informanterne bedst muligt.

Da vi var bevidste om, at sprogfærdigheder kan variere, valgte vi at interviewe de unge flygtninge som gruppe. Dette for at de fik mulighed for at supplere hinanden sprogligt, men også i det henseende at de kunne bidrage til hinandens udsagn med minimalrespons. Ydermere var vi fremmede for disse unge flygtninge, og vi fandt det derfor ikke optimalt at være tre interviewere om en flygtning. Vi fandt det derfor optimalt at interviewe de tre flygtninge sammen, for at give dem mulighed for at finde tryghed i hinanden. Vi vurderede, det kunne medføre, at de ville være motiverede til at give os indblik i deres livsverdener

3.2.1 Literacy

Idet vi så en mulig konflikt i, at vi ikke havde et fælles sprog til rådighed, som begge parter af interviewet besad til fulde, valgte vi at inddrage begrebet *literacy*, for at undgå at meningen af udtalelserne gik tabt. Ifølge David Barton (2007) handler literacy om, hvordan mennesker kommunikerer og forstår kommunikation i forskellige kontekster. Literacy er derfor tæt sammenhængende med sprog, idet sprog i forskellige former fungerer som medie for kommunikation, når den finder sted mellem mennesker. Denne

tilgang til at forstå literacy, hvor sprog er en forudsætning, tager udgangspunkt i et konstruktivistisk perspektiv på sproget, hvor mennesket anvender sproget som metode til at konstruere mentale repræsentationer af verden. Hilary Janks (2010) beskriver, hvorledes sprog anvendes på baggrund af kultur og sociale relationer, hvilket medfører, at betinget af situationen kan en person have forskellig literacy. "Different communities do literacy differently" (Janks, 2010, s. 2). Literacy kan dermed, ifølge Janks (2010), anses som værende en social praksis, der udøves som evnen til at kunne afkode og forstå kommunikation i en given kontekst, ud fra den enkeltes sociale og kulturelle baggrund. Literacy anses som værende mere end forståelse for det talte sprog, da det også indbefatter forståelse for den måde, der bør ageres på i den pågældende kontekst (Janks, 2010, s. xiii-xv, 1-7). Literacy kan derfor betragtes som en faktor, der er medbestemmende af, hvilke normer der opsættes i den sociale verden. Dette kan sammenfattes med Bartons (2007) beskrivelse af, hvorledes anvendelsen af forskellige sproglige registre i forskellige sociale diskurser har betydning for, i hvilken grad kommunikationen er forståelig, eller har literacy, for sine deltagere (Barton, 2007, s. 3-4). Dermed menes der, at når et sprog anvendes, trækkes der på det register, der passer til den situation individet befinder sig i. Eksempelvis anvender vi et register, når vi diskuterer et fagligt emne i forbindelse med en forelæsning, et andet når vi er på arbejde, og et tredje når vi snakker til et barn. I alle situationer tages der udgangspunkt i, at vi som danskere anvender dansk som vores talte sprog, men derudover vil vi vælge sprogets form, og den opførsel der passer hertil, ud fra det register vi har indlært passer til den givne situation. Tidligere oplevelser påvirker således vores handlen i givne situationer. På den måde kan der opstå ubalance, hvis ikke individet er bekendt med det talte sprog, en given situation forudsætter, eller ikke har indlært et register at trække på, når den pågældende situation endnu er ukendt. Et eksempel herpå kan være digital kommunikation, hvor en person af ældre generation har svært ved at forstå kommunikationen, og derved har lav literacy, fordi det digitale sprogregister hos personen er begrænset. Modsat kan samme person have høj literacy i forbindelse med det erhverv, denne har arbejdet inden for gennem livet. På den måde er det muligt at have høj grad af literacy i en situation men samtidig være begrænset i en anden (Barton, 2010, s. 3; Janks, 2007, s. 1-21).

Vi så vores sproglige udfordring som værende, hvordan vi kunne opnå en højere grad af literacy under vores interviews, således vi så vidt muligt sikrede den rigtige forståelse af både spørgsmål og svar, da vi ikke havde komplet literacy for begge parter i nogle af de talte sprog, vi havde til rådighed. Dette lægger til grund for vores valg om ikke at foretage enkeltinterviews med de unge flygtninge, men derimod at opsætte et gruppeinterview, således de havde mulighed for sprogligt at supplere hinanden. Vi vurderer, at sprogbarrieren ikke nødvendigvis kun er en udfordring for de unge flygtninge, men ligeledes for os som interviewere. Vi kunne ligeledes vildledes, hvis vi mistolkede kropssproget og den sproglige respons, hvorfor vi valgte alle tre at være til stede under interviewet (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 164-165). Således kunne interviewerens blive suppleret og støttes af de andre i forbindelse med tvetydige udtalelser samt underbyggende og dybdegående spørgsmål efter behov. Overvejelserne om hvordan vi kunne skabe en højere grad af literacy for begge parter af interviewet, medtog vi ligeledes i forberedelserne til vores interviews med de danske unge. På trods af at vi har sproget dansk tilfælles, så vi mulige uoverensstemmelser i den faktuelle viden om flygtninge.

3.2.2 Briefing og debriefing

Informanterne havde alle forinden interviewene indgået et samtykke om, at de ønskede at indgå i interviewet, og at vi måtte anvende deres udtalelser. De var ligeledes informerede om, at deres identitet ville blive anonymiseret, for at undgå at de ville holde sig tilbage i deres ytringer (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 89-92). De første minutter af et interview er essentielle, idet informanten skal være bevidst om interviewerens rolle og person. En god kontakt er nødvendig for, at informanten er interesseret i at ytre sig til en fremmed. Vi ønskede derfor at skabe rammerne for en afslappet stemning og fremstå oprigtige i vores interesse til informanternes synspunkter (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 148-149). Vi påbegyndte interviewet med en briefing om, hvad vi ønskede med vores specialeafhandling, samt hvorfor vi havde brug for informanternes hjælp. Informanterne blev desuden informerede om, at vi optog interviewene. I slutning af hvert interview afrundede vi med en debriefing. Her forhørte interviewerens sig, hvorvidt informanterne havde yderligere kommentarer til interviewet, eller spørgsmål de ønskede besvaret. Dernæst spurgte interviewerens, hvordan informanterne oplevede interviewet, og hvordan det havde været at lade sig interviewe i henhold til emnet (Kvale & Brinkmann,

2009, s. 149-150). Deres oplevelse af emnet er interessant for os, da vi under pilotforsøg af interviewguiden, blev bevidste om at der kunne forekomme forandringer i forhold til informanternes udsagn og holdninger (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 49). Disse forandringer var vi interesserede i at opnå viden om, da informanterne ikke nødvendigvis var vant til at tilkendegive deres holdninger til integration.

3.2.3 Informanter

På forhånd havde vi indkredset vores målgruppe til unge danskere og unge flygtninge mellem 18-24 år, idet det er flygtninge i denne aldersgruppe der, ifølge Gurli Fuglsang Joensen fra Jobcenter Integration Aalborg, er flest af i Aalborg (bilag 10). Til at opnå viden om unge flygtnings holdninger fik vi mulighed for at foretage et gruppeinterview med tre unge flygtninge fra VUC Aalborg, heraf to mandlige og en kvindelig på henholdsvis 22, 19 og 19 år. De unge flygtninge gik på niende klasses niveau, i en klasse som kun bestod af unge flygtninge.

For at opnå viden om unge danskere holdninger afholdte vi enkeltinterviews med fem mandlige og fem kvindelige informanter. Heraf fire på 21 år, én på 22 år, to på 23 år og tre på 24 år. Fællesnævner for dem er, at de alle er bosatte i Aalborg og passer ind under vores målgruppe. På trods af at disse informanter repræsenterer forskellige livsverdener, er vi bevidste om, at de ikke nødvendigvis repræsenterer generelle synspunkter blandt alle unge i samme målgruppe.

Uddybende præsentation af de enkelte informanter kan findes i bilag 13.

3.3 Transskription af interviews

Interviewene er blevet transskriberet, da vi har anvendt udsagnene i analysen. Vi er derfor bevidste om, at en skriftlig gengivelse af den interpersonelle interaktion ikke kan sammenlignes med en faktisk tilstedeværelse (Kvale & Brinkmann, s. 199-200). Som nævnt tidligere ønskede vi at opnå forståelse for informanternes holdninger, hvorfor vi ikke vægtede kropssprog, mimik og andre nonverbale faktorer, men i stedet lagde vægt på betydningen af udsagnene.

Retningslinjerne for transskriptionsmetoden findes i begyndelsen af hver transskription (bilag 14-24).

3.4 Kritik af metode

Vi erfarede undervejs, at det generelt var besværligt at få unge danskere til at deltage i vores interviews, hvilket vi forestiller os, at vores valgte emne kan være en af hovedårsagerne til. På trods af at vi ønskede at berøre et tema, som vi forestiller os, at alle unge danskere har forholdt sig til, antager vi, at det for mange kan være et ømtåleligt tema.

Vi ønskede desuden at skabe rammerne for en hverdagssamtale, men på trods af dette er en hverdagssamtale stadig præget af, at de implicerede individer naturligt fører samtalens retning. Interviewets emne kan derfor have påvirket ærligheden i de deltagende informanternes udsagn, da der kan have været holdninger, de ikke har haft lyst til at give udtryk for.

Vi blev under interviewet med Carla (bilag 15, punkt 176-178) opmærksomme på, at det gennem vores spørgsmål fremgik, at vi selv er positive i forhold til at integrere unge flygtninge. Vi blev derfor blevet bevidste om, at dette kan have påvirket besvarelsene fra informanterne. Eksempelvis kan det have medført, at besvarelsene er blevet korrigerede, til det de forestillede sig, vi ønskede at høre.

3.5 Behandling af interviews

Ved at anvende denne interviewmetode forsøgte vi at få indblik, i hvilke holdninger der gør sig gældende hos et udsnit af vores valgte målgruppe. Vi kunne derudfra konkretisere, hvilke dele af vores problemfelt vi burde fokusere på at undersøge nærmere. Dette dannede grundlag for valget af interviews med en semistruktureret opbygning, da vi ønskede at få indsigt i begge grupper af unges livsverden og værdisæt. Vi vurderede, at dette blev muligt ved at opfordre informanterne til at besvare de stillede spørgsmål deskriptivt og uddybende med udgangspunkt i personlige overbevisninger (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 45-49).

Ved at foretage en større mængde interviews genererede vi en stor datamængde i form af flere timers lydoptagelser tilsammen. For at behandle denne data fandt vi det nødvendigt at anvende en metode, hvormed vi hurtigt og effektivt kunne overskueliggøre de væsentligste pointer fra de individuelle interviews. Samtidig fandt vi det nødvendigt at opnå indblik i om der, ud fra vores interviews, kunne findes tydelige mønstre i de danske informanternes holdninger til flygtninge – og omvendt. Vi vurderede det derfor som ideelt, at benytte en metode der tillod os at arbejde med vores data visuelt. Dette var med henblik på at nedbryde den samlede datamængde til de essentielle dele, og efterfølgende strukturere dem ud fra de fællestræk der viste sig. Vores overbevisning om effektiviteten i en visuel tilgang til databehandling understøttes af henholdsvis Jiri Kawakitas *KJ*-metode (Scupin, 1997) og Jon Kolkos (2011) *externalising the proces-tilgang*. Resultatet af processen, hvormed mønstre i den samlede data visualiseres og sættes i forhold til hinanden, betegner både Kolko (2011) og Kawakita (Scupin, 1997) som et *affinity diagram*.

Fælles hos både Kawakita (Scupin, 1997) og Kolko (2011) er det metodiske mål *syntesedannelse*, hvormed mening og ny viden om det pågældende emne genereres som effekt af visuel dataanalyse. Gennem visuel analyse nedbryder vi vores samlede data til enkeltstående komponenter, hvorefter de enkelte delkomponenter sammensættes på nye måder, der viser en ny omstruktureret helhed af den samlede data, hvilket gør det muligt for ny mening at opstå. Delene sammensættes i grupper og samles til en helhedsforståelse,

ud fra de relationer der viser sig mellem de forskellige komponenter (Kolko, 2011, s. 76; Scupin, 1997, s. 235-236).

Kolko (2011) beskriver, hvordan "Implicit and hidden meanings are uncovered by relating otherwise discrete chunks of data to one another and positioning these chunks in the context of human behavior" (Kolko, 2011, s. 65). Dette vidner om, at når data gøres fysisk visuel, kan der skabes orden og overblik, hvorudfra det er muligt at finde ligheder og mønstre gennem grupperinger af de enkelte komponenter. Visualisering gjorde det derved muligt, at finde nye sammenhænge i vores data som bragte os tættere på at finde det problem, vi har baseret vores design på (Kolko, 2011, s. 54-56).

Ved Kawakitas (Scupin, 1997) metodebeskrivelse er det især vigtigt at ordne dataen under labels, der begrundet de enkelte komponenters sammenhæng, når de grupperes. Dette har til hensigt at skabe yderligere overskuelighed, samt at holde fokus på det rigtige formål når der dannes grupper, omgrupperes og når dele prioriteres som værende mere eller mindre vigtige (Scupin, 1997, s. 235-236). Når processen afsluttes, og alle data er sorteret, er hensigten, at det er dataens vigtigste kerneværdier, der står tilbage. Dette gjorde det muligt, at træffe et begrundet valg om, i hvilken retning vores videre fokus skulle rettes.

Ved brug af plancher, post-its, skriveværktøjer og stor mængde vægplads kunne vi bearbejde vores samlede data på en gang, og skabe et visuelt billede af de emner, der gennem vores interviews, kom til udtryk som værende vigtige for informanterne (Kolko, 2011, s. 63-64). Ud fra gennemgang af transskriptionerne har vi noteret på post-its, hver gang en informant har udtalt en overbevisning om, eller holdning til, unge flygtninge eller unge danskere. Hver informant blev tildelt en planche med navn og billede af den pågældende informant (bilag 25).

Grundet den semistrukturerede tilgang til vores interviews viser de udvalgte emner sig repræsenteret i forskellig grad på hver enkelt planche, alt efter hvilken drejning det pågældende interview har taget. Vi anser dette som værende en indikator for det værdisæt, der gør sig gældende hos hver af informanterne, i forhold til det fælles emne de alle er blevet spurgt ind til ud fra samme interviewguide (bilag 11). Idet vi har formået at finde mønstre i informanternes besvarelser gennem visuel analyse, anser vi vores data

som værende valide i undersøgelsen af, hvad der har betydning for social kontakt mellem unge flygtninge og unge danskere i Danmark. Dette på trods af at vi er klar over, at dataen kun er repræsentativ for et udsnit af den samlede målgruppe (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 47-48). Vi er desuden bevidste om at den valgte metode er kvalitativ, hvorfor de resultater vi har udledt af vores data er subjektive ud fra vores perspektiv. Vi vurderede dog metoden effektiv, som udgangspunkt for at diskutere de mønstre og pointer vi udledte af de samlede interviews. Dette var funderet i vores fænomenologiske udgangspunkt, hvorfor vi er bevidste om, at vores vurdering er baseret på egne tidligere erfaringer. Herved kunne vi opnå en fælles forståelse af de væsentlige problematikker og sammen udlede belæg for næste led i arbejdsprocessen (Scupin, 1997, s. 236).

Ved gruppering af vores data har vi ud fra det overordnede emne 'at skabe relationer mellem danske unge og unge flygtninge' sorteret de fremfundne mønstre på to nye plancher under henholdsvis 'positiv' og 'negativ' (figur 4 og 5). Der har gennem processen dog også vist sig mønstre og enkeltstående udsagn, der falder uden for kategorierne, hvilke vi stadig fandt relevante. Disse har vi valgt at gruppere adskilt fra ovenstående på separate plancher, der knytter sig til henholdsvis et antaget behov eller en interessant overbevisning (figur 6).

Ved at skabe overblik over vores data og bearbejde den visuelt tillod denne metode os at udtrække mening af vores data på hurtig og overskuelig vis. Ved processens afslutning var det muligt at sammenfatte de udledte resultater i en konkret problemformulering med tilhørende problemstillinger, der målrettede projektets videre fokus.

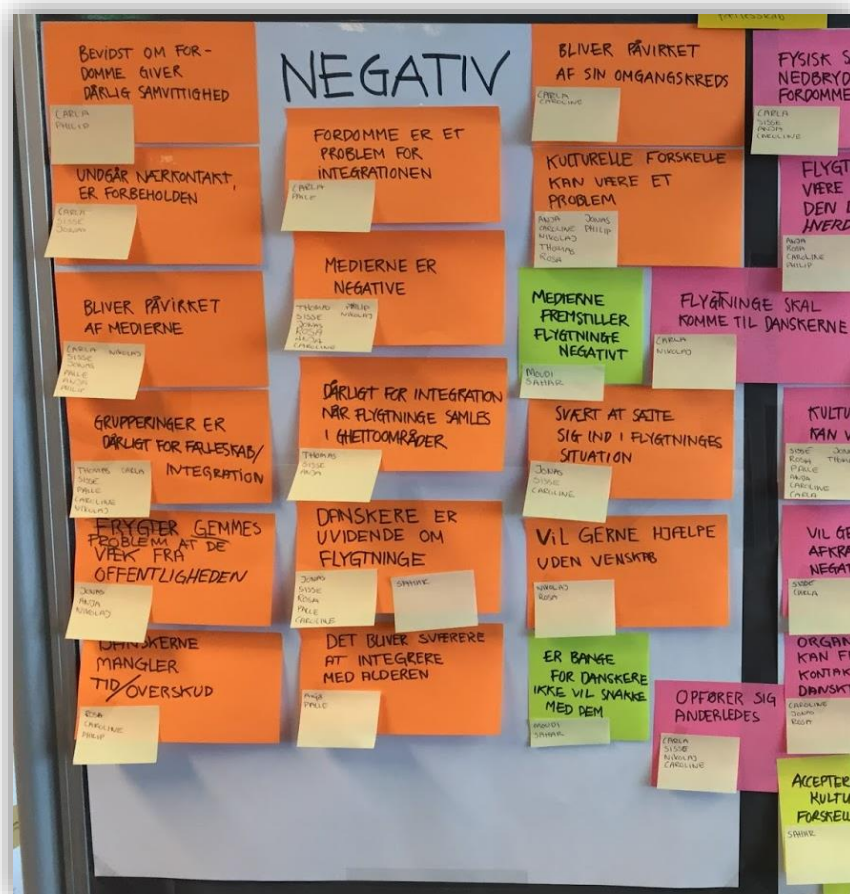
3.5.1 Resultater

Som nævnt ovenfor, har vi forsøgt at visualisere dataen fra interviewene ved hjælp af plancher og post-its. De fundne mønstre er placeret på separate plancher, som vist på figur 4-6.

3.5.1.1 Negative mønstre

På figur 4 ses planchen med de negative mønstre i forhold til at skabe fællesskab mellem danske unge og unge flygtninge. Til hvert mønster er sat en lille post-it med navne på hvilke informanter, der er enige i påstanden. Mønstrene er udarbejdet på baggrund af holdninger fra hver af informanterne, således dette giver et indblik i vores informanters

samlede sociale verden. Hertil skal det nævnes, at vi kun har betragtet en påstand som et mønster, hvis to eller flere informanter er enige heri. De påstande vi har fundet relevante, på trods af at de kun er nævnt af en enkelt informant, er placeret uden for plancherne (se figur 6). Dog har vi betragtet alle holdningerne fra flygtninge som mønstre, da vi havde færre informanter, som var flygtninge end danskere. Dertil erklærede de andre flygtninge sig oftest enige ved et nik, hvilket ikke fremstår i transskriptionen.

Figur 4: Negative mønstre.

Det tydeligste negative mønster var, at medierne er negative og informanterne bliver påvirket heraf. De danske informanter mente at blive påvirket af den negative omtale om flygtninge både fra medierne og omgangskredsen, mens flygtningeinformanterne mente, at medierne fremstiller flygtninge negativt. Derudover anså de danske informanter kulturelle forskelle som et problem og betragtede desuden grupperinger som et problem for integrationen. Dertil forklarede de danske informanter, at det er dårligt for integrationen, når flygtninge samles i ghettoområder, samt at det er et problem, når flygtninge gemmes væk fra offentligheden. De danske informanter undgår også

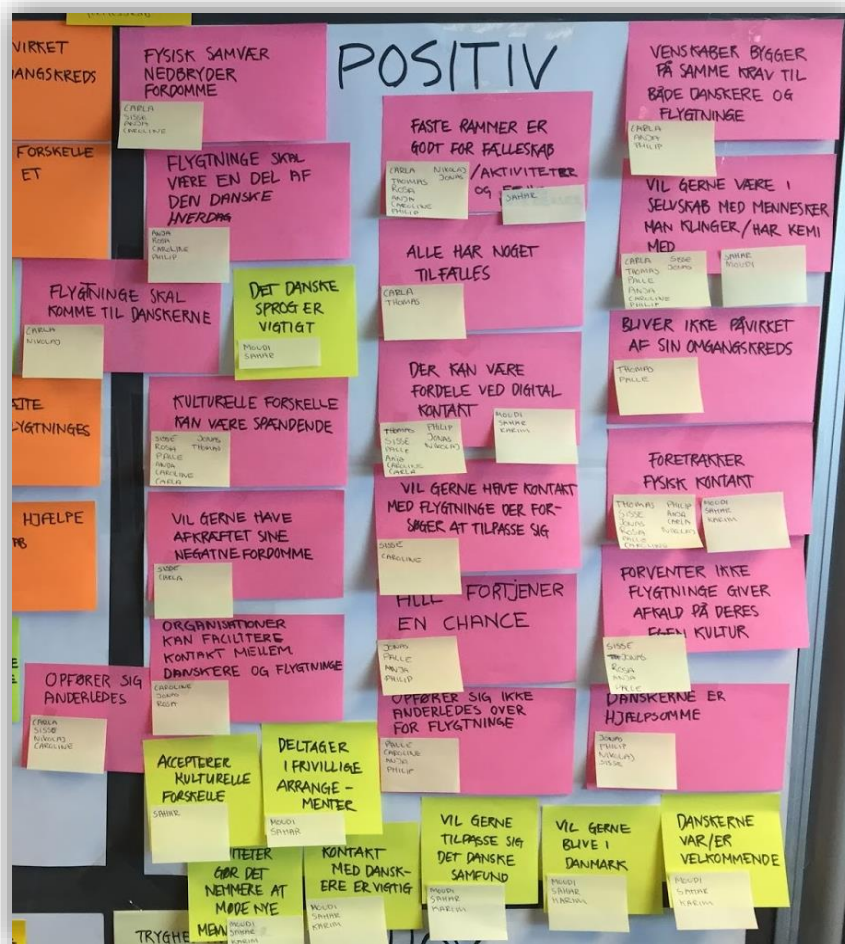
nærkontakt med flygtninge og er forbeholdne ved et møde med en flygtning. De har desuden negative fordomme, hvilke de forklarede som et problem for integrationen, og noget de har dårlig samvittighed over. I et andet mønster udledes det, at fordomme kommer af uvidenhed, hvilket har sammenhæng med, at både de danske informanter og flygtningeinformerne beskrev, at danskere er uvidende om flygtninge. De danske informanter havde desuden svært ved at sætte sig ind i flygtninges situation men vil gerne hjælpe. Vi har også udledt, at de danske informanter mangler tid og overskud. Sidst er flygtningeinformerne bange for, at danskerne ikke vil snakke med dem.

Vi har udledt to mønstre, der kan betragtes som både negative og positive i forhold til at skabe relationer. Det første er, at de danske informanter ønsker at flygtningene skal komme til dem, hvor de naturligt befinder sig. Dette er både negativt og positivt, idet det kan være en barriere, hvis danskere ikke vil møde flygtninge andre steder, end hvor de selv naturligt er. Det er dog positivt, at de danske informanter giver udtryk for gerne at ville have kontakt med flygtninge.

Derudover udledte vi, at danskerne opfører sig anderledes i selskab med flygtninge. Dette kan også være både negativt og positivt, da en anderledes opførsel kan hæmme muligheden for at skabe relationer, hvis unge danskere ikke betragter flygtninge på lige fod med andre danskere. Det kan dog også være positivt, da de danske informanter kan være ekstra opmærksomme på flygtninges behov og derfor imødekomme dem bedre.

3.5.1.2 Positive mønstre

På figur 5 vises planchen med de positive mønstre, hvor det tydeligste mønster er, at både de danske informanter og flygtningeinformerne foretrækker fysisk kontakt, men kan se fordele i digital kontakt. De danske informanter gav udtryk for, at fysisk samvær nedbryder fordomme, hvortil vi har udledt, at de gerne vil have afkræftet deres negative fordomme.

Figur 5: Positive mønstre.

Både danskerne og flygtningene gav udtryk for, at faste rammer er godt for fællesskabet, og at de gerne vil være i selskab med mennesker, de 'har kemi med'. Dertil udledte vi, at de danske informanternes venskaber bygger på samme krav til både flygtninge og danskere, hvilket hænger sammen med, at danskerne ikke mener at opføre sig anderledes i selskab med flygtninge.

Vi har desuden udledt, at flygtningeinformanterne oplevede danskerne som værende imødekommende, og at de mener, at kontakt med danskere er vigtigt. De danske informanter vil også gerne have kontakt med de flygtninge, der forsøger at tilpasse sig. Flygtningeinformanterne vil dog gerne tilpasse sig det danske samfund. Vi udledte desuden, at de danske informanter er fortalere for, at organisationer kan facilitere kontakten mellem danskere og flygtninge. Flygtningeinformanterne nævnte at deltage i

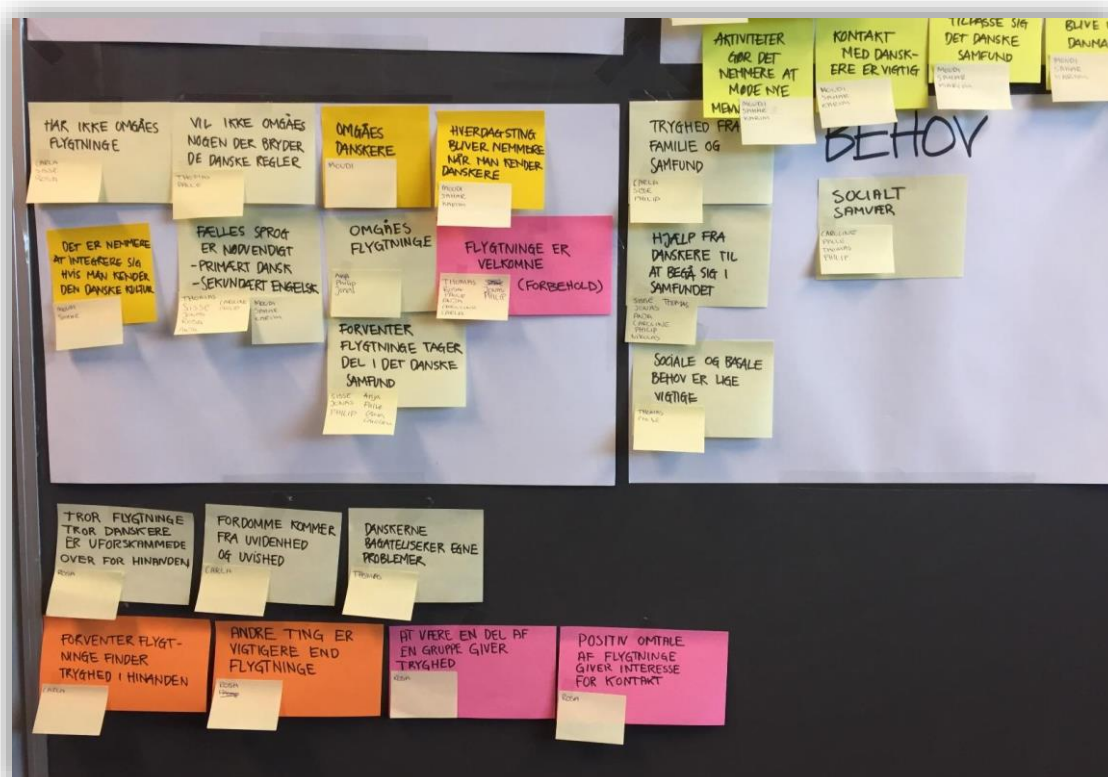
frivillige arrangementer, og gav udtryk for at aktiviteter gør det nemmere at møde nye mennesker.

Et andet mønster er, at de danske informanter betragter kulturelle forskelle som værende spændende, på trods af at de også kan være negative for integrationen. De danske informanter forventer dog ikke, at flygtninge giver afkald på deres kultur, mens flygtningeinformanterne accepterer kulturelle forskelle. Flygtningeinformanterne mener desuden, at det danske sprog er vigtigt.

De sidste positive mønstre er, at alle har noget tilfælles, og at alle fortjener en chance, samt at de danske informanter betragter sig selv som hjælpsomme, og vil at flygtninge skal være en del af den danske hverdag.

3.5.1.3 Andre mønstre

Vi har også udledt mønstre, som ikke har samme betydning for at indgå i relationer, men derimod basale ting for flygtningeinformanterne og de danske informanter, hvilke ses på figur 6.

Figur 6: Andre mønstre.

De danske informanter gav udtryk for, at flygtninge er velkomne i Danmark, dog med forbehold, da de danske informanter forventer, at flygtninge involverer sig i det danske samfund. Derudover beskrev både de danske informanter og flygtningeinformanterne, at et fælles sprog er nødvendigt. De danske informanter vil ikke omgås flygtninge, der bryder de danske regler, hvortil flygtningeinformanterne forklarede, at det er nemmere at integrere sig, når de kender den danske kultur. Flygtningeinformanterne sagde desuden, at hverdagsting bliver nemmere, når de kender danskere. De sagde også, at de omgås danskere, hvorimod de danske informanter ikke alle omgås flygtninge.

Vi har også udledt behovsmønstre, hvilke består af behov for tryghed fra familie og samfund, behov for hjælp fra danskere til at begå sig i samfundet, behov for socialt samvær samt at sociale og basale behov er lige vigtige. Disse behov er udledt af, hvad de danske informanter tror, at flygtninge har behov for, når de kommer til Danmark.

3.5.1.4 Personlige holdninger

Sidst er de holdninger vi ikke har kaldt mønstre, da kun én informant har nævnt det, hvorfor disse kaldes personlige holdninger. Heri findes både neutrale, positive og negative holdninger, i forhold til at skabe relationer mellem danske unge og unge flygtninge. De personlige holdninger kan aflæses i figur 6.

Mønstrene bliver analyseret med fokus at udlede kriterier for designet.

4 Analyse

I denne analyse søger vi at udlede designkriterier på baggrund af vores interviews med unge danskere og unge flygtninge. Vi tager derfor udgangspunkt i de udledte mønstre og analyserer dem i henhold til vores teoretiske forståelsesramme. Under analysen henvises der til vores informanter som henholdsvis flygtningeinformanter og danske informanter. Ligeledes henvises der til 'de unge', hvilket dækker over både unge flygtninge og unge danskere der kan tilgå vores design.

Før vi indleder analysen, finder vi det relevant at nævne, at de danske informanter havde svært ved at skelne mellem kultur og religion, hvorfor vi finder det relevant at definere kulturbegrebet. Berry (1997) beskriver kultur som en kontekst, hvortil der er knyttet normer og regler for adfærd (Berry, 1997, s. 6). I forhold til Habermas (1981) kan en kultur derfor både betragtes som en social verden, styret af normativ rigtighed, og en objektiv verden, styret af en objektiv sandhed med regler. Vi vælger at tage udgangspunkt i kultur som en social verden, idet vi betragter en kultur som socialt konstrueret kontekst, der er styret af en normativ rigtighed, individerne handler efter. Vi betragter en objektiv sandhed som et sæt af regler, hvilke individet skal handle efter, hvilket vi ikke vurderer er tilfældet for kultur.

Religion kan derimod betragtes fra flere perspektiver alt efter det enkelte individs accept af gyldigheden. Individet kan betragte en religion som en social verden, hvori det handler i henhold til de tilhørende værdier. Andre kan dog også betragte religion som en objektiv verden, hvor der opnås indbyrdes forståelse af den gældende sandhed. Her kan de anskue for eksempel Biblen som en objektiv sandhed, og derfor betragte den som en lov. Sidst kan individer også vælge at acceptere sandfærdigheden af enkelte dele af religionen. Vi finder derfor forskellen på kultur og religion som værende dette perspektiv, hvori kulturen kun kan betragtes som en social verden, mens religionen kan betragtes som forskellige verdener.

Derudover finder vi det relevant at redegøre for de danske informanters forståelse af flygtninge. Vi indledte interviewet med spørgsmålet: "Hvad er din definition af en flygtning", hvoraf informanterne forklarede, at flygtninge er flygtet fra krig, hungersnød,

fattigdom mm. (bilag 14-23). Vi bemærkede dog, at de havde svært ved at skelne mellem flygtninge og indvandrere gennem interviewene, og i de fleste tilfælde sidestiller dem.

4.1 Mangfoldighed

Det danske samfund kan betragtes som en objektiv verden, der indeholder en objektiv sandhed om hvilke regler og love der er gyldige, som eksempelvis Den Danske Grundlov. Samfundet kan dermed anskues som en retslig sfære, hvori individet er bevidst om de universelle rettigheder. Det kan dog også betragtes som en social verden, hvori danskerne som helhed har bestemte normer for adfærd. Disse normer dækker et værdisæt, som danskerne handler ud fra. De danske informanter beskriver sig som mangfoldige, hvilket uddybes nedenfor. Vi kan derfor argumentere for, at de mener, at normerne i det danske samfund som social verden består af at være åbne for andre kulturer og byde andre mennesker velkomne i landet, samt at de ligestilles på trods af den kulturelle baggrund. De danske informanter vil anerkende flygtningenes væren i det danske samfund, hvilket medfører selvagtelse.

4.1.1 At byde velkommen

”Altså jeg synes da helt klart der skal være plads til alle i Danmark, og ja. Jeg går helt klart ind for at vi skal åbne vores land op, for dem der er, der er flygtet hertil. Så har jeg det også lidt sådan, jeg kan ikke huske begreberne, men ofte så snakker vi jo integration, med at flygtninge skal tilpasse sig vores kultur. Det synes jeg også de skal, men kun et stykke af vejen, jeg synes også vi skal have lov til at være en heterogen gruppe hvor vi har, altså hvor vi har plads til hvor vi egentlig også tager noget af deres kultur til os, så der bliver plads til os alle sammen” (bilag 17, punkt 15).

Rosa siger, at alle er velkomne i Danmark, og samtidig siger hun, at der skal være plads til at danskerne tager andre kulturer til sig, således det ikke kun er flygtningene, der skal tilpasse sig. Hvis kulturerne betragtes som sociale verdener, hvor forskellige normer er gældende, skal flygtninges kultur tilpasse sig de danske normer og universelle regler fra den retslige sfære. Dertil skal den danske kultur dog også tilpasse sig nogle normer fra flygtningenes kultur. Hvilke normer dette gælder, kan vi ikke udlede, da vi ikke kender normerne fra alle kulturer. Danskeres livsverden skal således udvides med viden om flygtninges kultur for bedre at kunne forstå dem og hjælpe til at integrere dem i

samfundet. Danskerne skal dog først betragte rigtigheden i flygtnings normer som gyldige, før de vil anerkende dem. Flygtningene kan således opnå selvværdsættelse gennem anerkendelsen, da deres kultur anerkendes af danskere. Med Rosas ytring kan vi udlede, at der skal skabes symmetrisk balance mellem kulturerne, og dermed integration. Dette er Anja enig i:

"[...] Altså de skal jo selvfølgelig lære at snakke dansk og integrere sig i samfundet, men de skal jo have lov at bevare deres sprog og deres kultur og deres religion. Altså de skal jo ikke bare give slip på alt det. De skal bevare det, men prøve at finde en balance mellem det og det danske" (bilag 14, punkt 14).

Anja siger, at der skal skabes balance mellem flygtnings kultur og den danske. Denne balance betragter vi som symmetri, hvor der er ligevægt mellem kulturerne. Vi kan argumentere for, at hun ikke mener denne symmetri er til stede på nuværende tidspunkt. Anja taler ikke om, at danskerne skal skabe symmetri mellem kulturerne på samme måde som Rosa. Derimod siger hun, at flygtninge kan bidrage til det danske samfund (bilag 14, punkt 14). Her taler hun om, at mange flygtninge har gode uddannelser fra deres hjemland, som de desværre ikke kan benytte i Danmark. Hun mener, at danskerne bør anerkende flygtnings færdigheder. Med Anjas ytring tolker vi, at hun mener, flygtninge skal kunne realisere sig selv i den sociale verden, som er det danske samfund. Dog siger hun, at flygtningene, på nuværende tidspunkt, ikke anerkendes for deres færdigheder, hvilket kan resultere i manglende selvværd. Den uddannelse flygtningene medbringer betragtes ikke som gyldig i det danske samfund, som her betragtes som en objektive verden. Den objektive sandhed i denne verden består af bestemte krav til uddannelser, som ikke opfyldes af flygtnings uddannelser fra hjemlandet. Sandheden i deres uddannelser betragter det danske samfund ikke som gyldig, hvorfor de er nødsagede til at tage nye uddannelser, når de kommer til Danmark. Denne mangel på anerkendelse er Palle også imod, hvortil han betragter grunden som fremmedhad (bilag 22, punkt 66). Palle taler om et generelt fremmedhad, der ikke er et decideret problem i Danmark, men, efter hans mening, begynder at præge verden. Lader danskerne sig påvirke af et sådant fremmedhad, opstår mistillid, hvilket medfører, at flygtningene ikke bliver anerkendt i den sociale verden, hvis danskerne ikke nærer dem tillid. Vi anser fremmedhad som en indikator på det modsatte af mangfoldighed. Mangfoldighed kan rumme andre kulturer,

det kan fremmedhad ikke. Fremmedhadet tilsidesætter muligheden for, at et gensidigt anerkendelsesforhold kan finde sted og dermed også integration.

Jonas siger derimod, at danskerne selv har en del af skylden for flygtningestrømmen, og mener derfor at danskerne er forpligtede til at hjælpe (bilag 19, punkt 48-50). Vi kan argumentere for, at han føler et ansvar og gerne vil skabe tillid mellem danskere og flygtninge for at skabe det bedste grundlag for en social verden indeholdende både danskere og flygtninge. I denne sociale verden taler flere af de danske informanter om at hjælpe flygtningene, dog er det med forbehold for de flestes vedkommende.

”Jamen ehm hmm altså i form af at de kommer her så tænker jeg umiddelbart at øh øh at det de er velkommen altså men igen så længe man på en eller anden måde følger regler og love der er her og giver en indsats for også at prøve at blive en del af det [...]” (bilag 21, punkt 78).

Vi kan ud fra vores interviews udlede, at der både er forventninger til den objektive og sociale verden. I det danske samfund som den objektive verden forventer danskerne, at flygtningene overholder regler og love. I det danske samfund som den sociale verden forventer blandt andre Palle og Caroline, at flygtningene handler i henhold til de opsatte normer, som blandt andet består af, at behandle hinanden ordentligt (bilag 22, punkt 68; bilag 16, punkt 42). Dertil forventer de, at flygtningene vil integrere sig, hvilket betragtes som en norm i den sociale verden, som indeholder danskere og flygtninge (bilag 14, punkt 10). De danske informanter anerkender således kun flygtningene, hvis de handler efter disse normer. Ligeledes må de danske informanter nære tillid til, at flygtninge handler efter disse normer for at have chance for at anerkende dem. Hvis flygtningene er villige til at integrere sig, er danskerne mere tilbøjelige til at ville anerkende dem, hvilket medfører at flygtningene kan opnå selvværdsættelse. Når der bydes velkommen, er det derfor danskerne, der får rollen som vært, og det er op til dem, hvordan de vælger at udspille denne rolle. I deres subjektive verden påtager de sig rollen, som de ønsker flygtningene skal se. Hvis de vælger at være imødekommende, som alle vores informanter giver udtryk for at være, iscenesætter de sig som den gode vært, der byder gæsterne indenfor.

4.1.2 At blive budt velkommen

Flygtninge betragter vi som gæster i indledende fase af integrationen, og det er derfor interessant, hvorvidt vores flygtningeinformanter har betragtet danskere som værter. Her skal det nævnes at vi, under interviewet med flygtningene, var nødsagede til at omformulere vores spørgsmål om emnet, idet flygtningene ellers ikke forstod det. Der blev således spurgt mere direkte til, om danskerne var gode til at sige velkommen, frem for hvordan de blev taget imod. Moudi svarede: "De var meget venlig faktisk, de siger bare velkommen til de var gå alle ting skal man gå under en når man kom som flygtning til Danmark. det var alt" (bilag 24, punkt 101). Både Sahar og Karim erklærede sig enige i, at danskerne var velkommende (bilag 24, punkt 103, 105). Vi kan derfor argumentere for, at de har følt sig anerkendte i den solidariske sfære, hvilket har udløst selvværdsættelse. Flygtningeinformanterne kan her opleve, at være en del af en social verden med de danskere der har budt dem velkommen. Her kan det diskuteres, om de danske informanters forståelse af den sociale verden er den samme som flygtningeinformanternes. Vi udleder, at de danske informanter først skal anerkende sandfærdigheden af flygtningenes udsagn, hvorefter de når et 'neutralt standpunkt', hvor danskerne overvejer gyldigheden af flygtningenes handlen i henhold til den normative rigtighed. Først når rigtigheden i handlingerne betragtes som gyldig, bliver flygtningene anerkendt i den solidariske sfære. I forbindelse med dette sagde Sahar, at hun havde svært ved kontakten med danskere i begyndelsen (bilag 24, punkt 28). Sahar følte sig ikke accepteret, fordi hun var nervøs over, at danskerne ikke forstod hende. Vi antager, at hun havde mistillid til danskerne, på en sådan måde, at hun ikke følte sig anerkendt, hvorfor sproget adskilte Sahar fra den sociale verden. På baggrund heraf havde hun forventninger til, hvordan danskerne ville opføre sig i selskab med hende. Efter at have talt med danskere, tolker vi, at Sahar har fået en særlig oplevelse, der brød med de forventninger hun havde til danskernes opførsel, idet hun blev anerkendt for sine sproglige færdigheder.

4.1.3 Hjælpsomhed

De danske informanter gav udtryk for at have lyst til at hjælpe flygtninge, hvilket kan være det, Sahar er blevet mødt af. Denne hjælp kan være det som medførte, at hun fik en særlig oplevelse, idet hun blev overrasket over at blive imødekommet. Nikolaj siger dog, at han ikke er fortalere for at lukke flygtninge ind i Danmark, da han mener, Danmark skal hjælpe

flygtningene i deres hjemland i stedet (bilag 20, punkt 52). Sahar kan således have forventet, at andre danskere havde samme holdning som Nikolaj, og frygtet at de ikke ville anerkende hende. Nikolaj ønsker ikke at ændre den danske kultur, da han siger, at én kultur er nok i Danmark (bilag 20, punkt 54, 76). Hvis flygtningene er i Danmark, siger han, at de skal tilpasse sig de normer, der er i det danske samfund. Nikolaj anerkender derfor først flygtninge, idet de forsøger at tilpasse sig. Han taler således for assimilation. Dog vil han gerne hjælpe flygtninge med at tilpasse sig, blandt andet gennem sportsforeninger, hvis de kommer de steder, han allerede befinder sig (bilag 20, punkt 112). Han siger også, at han er mere opmærksom på at hjælpe flygtninge og betragter sig som medmenneskelig (bilag 20, punkt 148). Nikolaj påtager sig her en rolle som en hjælpsom dansker i sin subjektive verden, idet han vil vise flygtninge, hvordan de skal begå sig i den sociale verden i det danske samfund. Der er dog ikke symmetri mellem danskernes måde at betragte flygtninge. Jonas siger: "[...] Jamen jeg forventer egentlig ikke . noget af dem, tror jeg. Jeg forventer måske noget mere af os. [...]" (bilag 19, punkt 62). Jonas betragter danskerne som forpligtede til at hjælpe, og ønsker at hjælpe flygtningene med det de har behov for, og således anerkende flygtningene for de mennesker de er. Jonas forventer, at danskerne forsøger at opnå forståelse for flygtninges livsverden, men er klar over, at det kan være svært at opnå, hvis de ikke har kontakt til flygtninge. Vi finder det særligt interessant, at Jonas her taler om, at danskerne skal søge at få indblik i flygtninges livsverden og dermed opnå forståelse for deres situation. Gennem dette indblik, udleder vi, at danskere bliver bevidst om alternative virkelighedsopfattelser, hvorfor de må stoppe op og forholde sig til flygtninges situation. Stort set alle de danske informanter ønsker, som Jonas, at hjælpe flygtninge med at integrere sig, og ønsker at påtage sig rollen som den hjælpsomme dansker. Dog er de danske informanters forklaring af integration mere præget af assimilation. Idet danskerne påtager sig denne rolle i deres subjektive verden, kan de skabe et godt indtryk af danskerne for flygtninge, hvorfor flygtningene kan anerkende danskerne i den solidariske sfære. Idet de danske informanter påtager sig denne rolle, har de også behov for at blive anerkendt og dermed opnå indbyrdes forståelse for sandfærdigheden i rollen. Når flygtningene kan vise tillid til danskerne, kan dette tolkes som anerkendelse af danskernes rolle. Både danskerne og flygtningene anerkendes i denne situation, hvor

flygtningene har behov for at få anerkendt deres tilstedeværelse, mens danskerne derimod har behov for at få anerkendt deres rolle som den hjælpsomme dansker. Der bliver skabt relationer mellem danskere og flygtninge, hvilket kan give selvværdsættelse i den solidariske sfære.

De danske informanter betragter sig som mangfoldige og giver udtryk for, at det danske samfund, som social verden, er åbent for nye mennesker og gerne vil bidrage til, at flygtninge kan udfolde deres ønske om at opnå en ideelt tilstedeværelse. Måden at nå denne tilværelse er gennem fællesskaber, hvilke skabes gennem sociale verdener. Flygtningene skal anerkendes, i den sociale verden de begår sig i, før de kan betragtes som en del af fællesskabet. Dette fordi danskerne skal opnå viden om, hvordan flygtningene kan bidrage til fællesskabet, førend de betragtes som del heraf. For at flygtningeinformanterne kan integrere sig, må de derfor blive en del af et fællesskab og tilpasse sig de gældende normer for derigennem at blive anerkendt for deres færdigheder, som kan bidrage til fællesskabet. Flygtningeinformanterne kan dermed opnå anerkendelse i den solidariske sfære, hvilket medfører selvværdsættelse. De danske informanter betragter sig som værende i stand til at rumme forskelligheder (bilag 22, punkt 66 ; bilag 19, punkt 237 ; bilag 20, punkt 76 ; bilag 17, punkt 15 ; bilag 14, punkt 14). Såfremt dette stemmer overens med deres handlen, skabes muligheden for, at flygtninge kan realisere sig selv i det danske samfund som en social verden. Dette sker gennem den solidariske og retslige sfære, idet den enkelte flygtning anerkendes for sin unikke væren i verden. Flygtningen bidrager med sine færdigheder og evner, hvilke er unikke og har ståsted i livsverdenen, og anerkendes derudfra for at være en del af samfundet. Samtidig anerkender danskerne, at flygtninge har en rolle i verden, og at deres færdigheder og erfaringer bør anerkendes.

Vi kan således argumentere for, at de danske informanter selv betragter sig som mangfoldige, idet de ønsker at hjælpe med at integrere flygtninge i det danske samfund. Denne måde at integrere flygtninge på, betragter vi dog som assimilation, idet de danske informanter tager udgangspunkt i, at flygtninge skal tilpasse sig den danske kultur, men ikke at danskerne skal tilpasse sig flygtninges kultur.

4.2 Oplevelser

De færdigheder og erfaringer flygtningene medbringer stammer fra deres tidligere oplevelser. Idet de danske informanter anerkender flygtninges unikke væren i verden, kan det skabe kulturel indsigt. Flygtningene medbringer en anden kultur, og dermed en ny social verden, som danskerne skal forholde sig til. Flygtningenes livsverden indeholder derfor andre erfaringer end danskernes, hvilke de fleste af vores informanter ønsker at få indsigt i.

4.2.1 Kulturelle forskelle

De danske informanter ønsker at få indsigt i unge flygtninges livsverden og dermed få en forståelse for den kulturelle forskel. Kulturen er styret af normativ rigtighed. Idet flygtninge kommer til Danmark, medbringer de således andre normer fra deres kultur, hvilke de fleste unge danskere finder spændende. Eksempelvis forklarer Palle, hvordan han gerne vil udvide sin livsverden med viden om flygtninges kultur, således han ved, hvordan han skal handle i mødet med en flygtning (bilag 22, punkt 225). Han har ikke tilstrækkelig viden om dette kulturelle skel, og han giver udtryk for, at mødet med en flygtning kan udvide hans horisont. I mødet mellem danskere og flygtninge skabes en ny social verden, hvori normerne ikke er fastlagte, før der er opnået tilstrækkelig viden om de forskellige kulturer. De når derfor et 'neutralt standpunkt', hvor gyldigheden af den normative rigtighed endnu ikke er fastlagt. Først når flygtninge og danskere har anerkendt hinanden i den solidariske sfære, kan gyldigheden af normerne fastsættes, idet de her opnår kulturel indsigt gennem erfaringsdeling. De kulturelle forskelle skal derfor præsenteres for den anden part, således de inviterer til at opnå indbyrdes forståelse af hinandens kultur ved at dele sin livsverden og fordrer en mere lige social relation ved at mindske forskelle. Opnås der en ligevægtig relation, er der tale om succesfuld integration.

Palle nævner også, at flygtningene har gode historier og oplevelser at fortælle, hvilket flere andre informanter også taler om. Jonas er af den opfattelse, at andre mennesker som regel har noget spændende at byde ind med og er derfor åben for at få indsigt i dennes livsverden (bilag 19, punkt 237). Idet de unge lærer om hinandens forskellige kulturer, mindskes uvidenheden herom, og den fremmede kultur kan gøres spændende i stedet for utryk (bilag 15, punkt 170 ; bilag 16, punkt 178). Dette taler Thomas også om: "[...] jeg gik

på den her internationale det gjorde at jeg åbnede meget min horisont i forhold til forskellige kulturer [...]” (bilag 21, punkt 130). Thomas har tidligere gået på en IB World School, hvor han på daglig basis kom i kontakt med personer fra andre kulturer (bilag 21, punkt 106). Thomas forklarer hertil, at mødet med andre kulturer har udvidet hans horisont. Vi tolker derfor, at mindsning af uvidenheden om kulturelle forskelle kan opbygge tillid mellem individer. Ved at få indblik i hinandens livsverdener og værdigrundlag, kan de således anerkende hinanden og skabe tillid på baggrund af den opnåede viden. Carla betragter, som flere af de danske informanter, flygtninge som mennesker på samme vilkår som danskere: “[...] De har bare en anden baggrund, end jeg har de kommer fra et andet sted, og det gør vi også så vi er lige så forskellige som du og jeg, [...]” (bilag 15, punkt 44). Carla betragter derved ikke kun danskerne som forskellige fra flygtninge, men også alle danskere som forskellige fra hinanden, idet alle mennesker har sin individuelle livsverden. Vi kan derudfra argumentere for, at tillid skal skabes med udgangspunkt i, at alle mennesker har noget tilfælles, uanset hvilken baggrund de har. Vores design skal derfor, få de unge til at finde fælles interesser.

De kulturelle forskelle kan dog også være problematiske for fællesskabet, idet flygtninge, ifølge de danske informanter, skal tilpasse sig det danske samfund. Anja siger, at det er nødvendigt, at flygtninge opnår sproglige færdigheder og tilpasser sig i samfundet, hvortil hun giver udtryk for, at det vil være optimalt, hvis flygtninge er i stand til at skabe en balance mellem deres eget sprog, kultur og religion og samtidig kan tilpasse sig den danske kultur (bilag 14, punkt 14-16). Flygtninge skal tilslutte sig den objektive sandhed i det danske samfund, såfremt de ønsker at være en del heraf. Hvis flygtninge er i stand til at tilpasse sig den danske kultur, har de mulighed for, at danskerne vil acceptere gyldigheden af deres erfaringer og færdigheder, og derigennem kan de opnå selvværdsættelse. Carla siger dertil, at flygtninge skal acceptere, at de er kommet til et andet land og forklarer ydermere, at flygtninge ikke skal forvente, at samfundet er som i deres hjemland. Vi tolker, at hun, som Anja, ikke mener, at de bør give afkald på deres kultur (bilag 15, punkt 67). Dette bevidner, at de universelle rettigheder og den objektive sandhed kan være forskellige, og at flygtninge er nødsagede til at tilpasse sig det danske samfund. Caroline udtrykker også, at flygtninge skal engagere sig i det danske samfund, hvortil hun forklarer, at dette engagement kan være i form af et fælles mål (bilag 16, punkt

174). Vi tolker i denne henseende, at et fælles mål kan være at bidrage til samfundet. Hvis ikke flygtninge ønsker at bidrage til samfundets vel, vil det være en krænkelse, af det værdigrundlag danskerne besidder, og flygtninge vil i den forbindelse nægte danskere anerkendelse af deres ønske om en ideel tilværelse.

Anja giver også udtryk for, at flygtninge får et chok, når de kommer til Danmark, og at unge danskere samtidig får et chok, når flygtninge kommer til Danmark (bilag 14, punkt 84). Dette begrundes hun med, at de kommer fra nogle lande, der ikke er lige så systemsatte som Danmark. Hun nævner yderligere, at hun tror, det er svært for flygtninge at overholde de love og regler, der ligger til grund for det danske samfund som objektiv verden. Dertil siger hun, at danskere har svært ved at forstå, hvorfor nogle flygtninge ikke overholder disse love og regler. Dette kan skyldes, at det er naturligt for unge danskere at leve under den objektive sandhed i det danske samfund, og at den samme sandhed ikke nødvendigvis er gyldig, i den kultur flygtningene kommer fra. Chokket, som Anja omtaler, tolker vi som en uforståenhed fra flygtninge, i forhold til at de ikke forstår, hvilket værdigrundlag den danske kultur er bygget på. Ud fra dette vil være ideelt for unge flygtninge og unge danskere at indgå i interaktion, så unge flygtninge kan blive oplyst om, hvilken objektiv sandhed og normativ rigtighed, der præger det danske samfund.

Philip siger dog, at flygtninge frivilligt er kommet til Danmark, og at de derfor bør efterleve de danske regler og forsøge at finde et arbejde (bilag 23, punkt 54-66). Vi finder det relevant at understrege, at Philip mangler reel viden, om den asylproces en flygtning gennemgår (afsnit 1.1). På trods af at Philip er uvidende i forhold til asylprocessen, og at flygtningene ikke nødvendigvis selv har valgt, hvilket land deres sag behandles i, vil vi stadig forholde os til hans overbevisning om, at flygtninge bør efterleve de danske regler. Philip giver udtryk for, at flygtninge skal anerkende den objektive sandhed i det danske samfund og ud fra dette anerkende den normative rigtighed i den sociale verden. Han tilkendegiver, at flygtninge, på trods af deres hidtidige erfaringer, er nødsagede til tilslutte sig værdigrundlaget og normerne i den danske kultur, hvis de ønsker at opnå anerkendelse og ligestilling, og derigennem selvagtelse. Derudover mener han, at et arbejde, eller forsøget på at finde et, forudsætter, at flygtninge kan blive anerkendt som en del af den danske kultur.

Rosa forklarer også, at der er stor forskel på adfærd i henholdsvis flygtninges kultur og danskeres kultur. Hun eksemplificerer med, at hun har hørt, at unge i nogle mellemøstlige lande har større respekt for voksne, idet de ikke må siges imod (bilag 17, punkt 99-105). Rosa berører asymmetrien i, hvilke handlinger der er gyldige i det danske samfund som social verden, kontra flygtninges hjemland. Medmindre flygtninges opvækst er foregået i Danmark, vil der være et behov for at opnå viden om den normative rigtighed. For at begå sig i den sociale verden er en gensidig tillid nødvendig, idet flygtninge og danskere må nære tillid til hinandens opretholdelse af normerne.

4.2.2 Påvirkning fra omgangskredsen

Tilliden kan dog påvirkes, hvis den ene part forud for interaktionen er blevet påvirket af andre. Denne påvirkning kan både være positiv eller negativ, alt efter fra hvem og hvor individet modtager viden fra. Palle siger, at hans familie stemmer Dansk Folkeparti, hvor han hentyder til, at de ikke taler positivt om flygtninge (bilag 22, punkt 282). Han siger dog, at han ikke bliver påvirket af sin families holdninger, da hans holdninger er modsat familiens. Vi tolker, at Palles viden i livsverdenen er tilstrækkelig til at kunne indgå i tillidsfuld interaktion med flygtninge, idet han ikke nærer tillid til andres erfaringer. Palle anerkender dermed ikke den rolle, familien påtager sig i deres subjektive verden, og han betragter derfor ikke deres oplevelser som sandfærdige.

Andre danske informanter nævner dog at være blevet påvirket, hvilket kan skyldes deres manglende viden og personlige erfaringer med flygtninge. De danske informanter handler på baggrund af normerne i deres sociale verden, hvori de også har grundlag for at forvente de andres handlinger. I tilfælde hvor denne viden ikke er tilstrækkelig, baserer de danske informanter disse forventninger på andres erfaringer og indgår i interaktion med flygtninge på baggrund heraf. Vi tolker, at de dermed betragter andres oplevelser som sandfærdige. Carla siger, at danskere bliver påvirkede af omgangskredsen og nævner, at hun selv har fordomme:

"[...] og så bliver det noget nyt og det bliver noget usikkert og det bliver noget man sådan, skubber lidt væk og kan have en tendens til at skubbe væk, øhm, også nogle gange selvom at man ikke har lyst til det. [...]" (bilag 15, punkt 42).

Når de danske informanternes viden ikke er tilstrækkelig, kan de vælge at anerkende gyldigheden af andres erfaringer. På baggrund af Carlas udsagn kan vi dog argumentere for, at hun er bevidst om, at andres erfaringer ikke altid er sandfærdige, men i mangel på viden, accepterer hun dem alligevel. Hendes evne til at nære tillid i interaktion med flygtninge bliver påvirket af andre, således hun bliver mere tilbøjelig til at nære mistillid til flygtninge i stedet.

Caroline taler om, at denne påvirkning sker begge veje: "[...] Jeg tror, at unge meget let bliver påvirket af hvad familien gør. Og hvad familien mener. Æhm. Både danske som flygtninge, [...]" (bilag 16, punkt 154). Den nære familie forudsætter en emotionel anerkendelse i den retslige sfære, hvilket skaber udgangspunktet for at begå sig i sociale relationer i form af selvtilid. På trods af dette påpeger Caroline, at der kan være en tendens til, at unge flygtninge ikke er åbne for den danske kultur. I denne henseende besidder familien, som social verden, værdigrundlag og normer, der ikke sidestilles med danske værdigrundlag og normer. Hvis unge flygtninge ingen erfaringer har med danskere, kan de derfor betragte familien og omgangskredsens erfaringer som sandfærdige. Dertil accepterer de også gyldigheden i normerne i familiens sociale verden. For at unge flygtninge kan blive bedre integreret, udleder vi derfor, at der er behov for at indgå i interaktion med danskere for at opnå viden på egen hånd. Ifølge Caroline er det nødvendigt for flygtninge at acceptere den danske kultur, hvorimod hun ikke ønsker at tilpasse sig flygtnings kultur. Caroline hindrer således integration og taler i stedet om assimilation.

4.2.3 Påvirkning fra medierne

Informanterne nævner desuden, at medierne, ligesom deres omgangskreds, kan påvirke, hvad der betragtes som sandfærdigt. Sisse nævner for eksempel, at hun ingen erfaringer har med flygtninge, og derfor lytter til hvad hun hører andre steder (bilag 18, punkt 35). Den viden Sisse har om flygtninge i sin livsverden er ikke tilstrækkelig, og hun handler derfor på baggrund af erfaringer fra omgangskredsen og medierne, for at kunne afgøre hvordan hun skal agere i en situation omhandlende flygtninge. Denne mediepåvirkning nævner hun dog også, som årsag for ikke at ville have kontakt med flygtninge (bilag 18, punkt 104-114). Hun nævner at have dårlige erfaringer med flygtninge, hvilket kan have givet hende negative forventninger og derfor påvirket hendes lyst til at interagere med

flygtninge. Sisse er dog bevidst om, at medierne ikke viser hele sandheden om flygtninge, hvorfor hun ikke accepterer sandheden i den objektive verden, som medierne opstiller (bilag 18, punkt 33). Vi kan derimod argumentere for, at hun anerkender sandfærdigheden i de enkelte nyheder. De enkelte nyheder betragtes her som ytringer i mediernes subjektive verden, hvor en samling af alle nyhederne betragtes som den objektive verden. Nikolaj anerkender derimod den objektive sandhed, idet han siger: "I hvert fald har jeg set i medierne ikke, jeg ved ikke om det er sådan, men det er det jo nok, [...]" (bilag 20, punkt 106). Han er ikke sikker på gyldigheden, men accepterer den alligevel. Vi tolker derfor, at han har tillid til medierne og deres fremstilling af flygtninge.

Mediernes påvirkning har stor betydning for, hvorvidt de danske informanter vælger at anerkende flygtninge. Carla udtrykker, at hun er blevet mere fordomsfuld grundet medierne, og hun er dermed mindre åben for at indgå i interaktion og anerkende flygtninge i den solidariske sfære (bilag 15, punkt 42, 48). Fordommene medvirker til, at Carla får mangel på tillid, hvorfor hun tilgår flygtninge med forbehold frem for naturlig tillid. Jonas giver udtryk for, at der er skabt en negativ diskurs om flygtninge, hvortil folk har stærke holdninger (bilag 19, punkt 241). Hertil siger Philip, at mediernes påvirkning kan gøre folk bange for flygtninge (bilag 23, punkt 292). Mediernes diskurs påvirker således de danske informanter, som ytrer sig på baggrund af, hvad de hører i medierne. Hertil skal der tages hensyn til, at medierne ikke altid taler sandt. Om sandfærdigheden heraf anerkendes afhænger dog af den enkeltes livsverden. De der ingen erfaringer har med flygtninge bliver lettere påvirkede af medierne, da de ikke har grundlag for at kunne vurdere gyldigheden af nyhederne. Hvis livsverdenen derimod indeholder erfaringer med flygtninge, kan personen vurdere gyldigheden af nyhederne i henhold til den eksisterende viden.

"[...] der er jo selvfølgelig mennesker som er både tilhængere af det, men så er der til gengæld også dem som er meget imod og have sådan en holdning ikke. Det kan selvfølgelig godt hæmme debatten, at folk de ikke måske kan være sådan fuldstændig åben og ærlige omkring det, [...]" (bilag 19, punkt 241).

Jonas giver udtryk for, at individer påtager sig roller, alt efter hvordan de ønsker at præsentere sig. De iscenesætter således sig selv for at opnå anerkendelse fra andre. Alt efter hvilket social verden personen begår sig i, er denne iscenesættelse positiv eller

negativ. Iscenesættelsen kan også påvirke andre. Hvis personen der oplever denne iscenesættelse ingen erfaring har med flygtninge, kan vi udlede, at denne lettere kan blive påvirket til at acceptere gyldigheden. Rosa taler om, at det ligger i menneskets natur at være bange for det ukendte (bilag 17, punkt 135). Dette strider imod den naturlige tillid, som Løgstrup (2012) skriver om. Rosa siger, at positiv omtale af flygtninge kan give større interesse for kontakt, da det omhandler, hvilken sandhed der fremstilles. ”Jamen der tror jeg da det, altså et stykke af vejen der handler det om oplysning. [...]” (bilag 17, punkt 141). Overlevering af nyheder kan derfor skabe et positivt indtryk af flygtninge i andres livsverden, og kan påvirke hvorledes danskerne tilgår flygtninge.

4.2.4 Negativ mediepåvirkning

Dog siger stort set alle informanterne, at flygtninge har fået et dårligt ry gennem medierne (bilag 18, punkt 107 ; bilag 19, punkt 99 ; bilag 23, punkt 282-284 ; bilag 20, punkt 86 ; bilag 14, punkt 90). Hvis danskerne vælger at acceptere gyldigheden i mediernes objektive verden, kan der skabes mistillid til flygtninge, hvilket er problematisk for den succesfulde integration. I det negative medie billede, fortæller informanterne, at flygtninge fremstilles som kriminelle. (bilag 18, punkt 109 ; bilag 23, punkt 280 ; bilag 15, punkt 48). Palle forklarer, at han ikke vil have kontakt til en flygtning, hvis ikke han kan lide personen (bilag 22, punkt 248). For Palle, vil et ønske om ikke at have kontakt være påvirket af, at hans og de unge flygtninges værdigrundlag er forskellige. Dertil forholder han sig ikke til de negative historier, som medierne bringer.

Thomas forholder sig anderledes end Palle, idet han mener alle er lidt kriminelle, og at kriminalitet kan gradbøjes i henhold til småkriminalitet og grove kriminelle handlinger (bilag 21, punkt 304-314). Han forklarer dertil, at han ikke ønsker, at have sociale relationer med seriekriminelle eller flygtninge der begår grove kriminelle handlinger som mord og voldtægt. Grove kriminelle handlinger bryder med de universelle regler, der eksisterer i det danske samfund. Hvis ikke flygtninge accepterer den objektive sandhed, vil Palle dermed ikke anerkende dem i den solidariske sfære. Grove kriminelle handlinger betragter han som uacceptable, da de bryder med den gensidige respekt, ethvert individ har krav på, når det anerkendes i den retslige sfære. Forudsætningen for at flygtninge skal anerkendes i det danske samfund, og i den sociale verden Palle begår sig i, er derfor at de

udviser respekt, for den opholdstilladelse de er givet. I forhold til mediernes fremstilling af flygtninge som kriminelle, siger Jonas:

”Jeg tror det at det måske er den her angst for flygtningen måske, som jeg egentlig synes altså det synes jeg medie billedet det er de super gode til at og ligesom poste ikke, så vi alle samme vi skal gå og tro på det, øh men men den her angst for at åh nej altså, [...]” (bilag 19, punkt 99).

Når medierne fremstiller flygtninge negativt, kan de få danskerne til at stille spørgsmålstejn ved, hvorvidt de accepterer gyldigheden af mediernes fremlægning. Hvis danskere accepterer gyldigheden, kan det påvirke, hvorvidt de er villige til at udvise tillid i negativ retning. Hvis mistilliden er skabt, siger Jonas at danskerne får berøringsangst (bilag 19, punkt 215), hvilken han beskriver således: ”Vi kan sgu ikke helt forholde os til det, øhm. Så er det nemmere og kigge den anden vej eller, ej men så lytter vi kun til medierne, åh nej og det bliver også bare værre ikke” (bilag 19, punkt 217). Vi kan argumentere for, at de danske informanter ikke ønsker at få indblik i flygtnings livsverden, hvis denne berøringsangst er styrende. Det eneste indblik bliver således gennem medierne, hvilket ikke er indblik i flygtnings livsverden men derimod mediernes fremstilling af flygtninge. Sisse udtrykker, at medierne kun fremstiller det negative, fordi det er mere spændende at høre om (bilag 18, punkt 120). Normerne for mediernes sociale verden er således at fremstille de mest spændende historier. I mediernes subjektive verden påtager de sig en rolle, der er negativ vedrørende flygtninge, idet de tror deres publikum foretrækker denne fremstilling og derfor vil acceptere sandfærdigheden heraf. Sisse anerkender dog ikke den normative rigtighed og ønsker at indhente viden til sin livsverden på egen hånd gennem personlige oplevelser. Hun ønsker at indgå i interaktion med flygtninge og anerkende dem i den solidariske sfære.

Moudi siger: ”Det fordi du du ved jo at øh ehm øh medierne er de snakker dårlig om flygtning og ved at øh vi faktisk det ikke sådan som de de siger” (bilag 24, punkt 127). Moudi giver også udtryk for denne negative mediefremstilling, og vi tolker, at han føler sig nægtet anerkendelse og er bange for, at danskere ikke ønsker kontakt. Dette vidner om, at han har en anden opfattelse af flygtninge, end det medierne beretter. Der er her tegn på, at medierne kan skabe deres egen objektive sandhed, hvilken nogle danskere har anerkendt. Tages der udgangspunkt i Sisses ønske om at få oplevelser på egen hånd, ville

de, ifølge Moudi, påvirke hendes opfattelse af flygtninge, på baggrund af den nye viden der skabes i hendes livsverden gennem interaktionen. Mediernes fremstilling kan således have påvirket danskerne til ikke at ønske kontakt.

4.2.5 Forbeholdenhed

Hvis denne interaktion ikke har fundet sted, er de unges livsverden dog ikke tilstrækkelig, hvilket kan påvirke dem til at udvise forbeholdenhed over for hinanden, idet de handler på baggrund af andres overleveringer. Jonas taler om berøringsangst, hvilken vi betragter som forbeholdenhed. "[...] Jeg tror egentligt, at det mest er sådan en, jamen det her det kan jeg ikke finde ud af, så jeg må hellere distancere mig, og så er det den her med jamen, så bliver man sådan berøringsangst ikke" (bilag 19, punkt 211). Hvis danskernes livsverden ikke er tilstrækkelig, kan dette resultere i forbeholdenhed, da de så distancerer sig fra flygtninge frem for at interagere med dem for at opnå viden. Carla nævner at gå i en større bue uden om flygtninge og være mere opmærksom på deres handling (bilag 15, punkt 59-61). Også Sisse nævner, at være mere forbeholden og holde sig tilbage når hun møder flygtninge (bilag 18, punkt 71-73). Her udleder vi, at Carla og Sisse har mangel på tillid til flygtninge og derfor vælger at undgå dem i deres hverdag. Eftersom både Carla og Sisse ikke har personlige erfaringer med flygtninge (bilag 18, punkt 35 ; bilag 15, punkt 99), kan deres forbeholdenhed skyldes mangel på tilstrækkelig viden og dermed mangel på personlige oplevelser med flygtninge.

Vi kan derfor konkludere, at de danske informanter, der ingen kontakt med flygtninge har, har større tendens til at acceptere gyldigheden af mediernes udsagn. De danske informanter bliver let påvirkede af både medierne og deres omgangskreds, hvorfor den personlige kontakt kan udgøre et bedre grundlag for reel viden om flygtninge.

4.3 Viden og mangel på samme

Om danskernes manglende viden og erfaring siger Sahar: "Altså jeg synes også fordi øh dansker de ikke kan/kender flygtning de bare se fjernsyn" (bilag 24, 141). Vi tolker, at Sahar er bevidst om danskernes uvidenhed, og giver udtryk for, at danskere bliver påvirkede af den negative omtale og derfor har svært ved at anerkende flygtninge. Sahar fortæller, at danskerne ikke har et godt ry i Syrien, og hun kan være bange for at interagere med danskere (bilag 24, punkt 143). Vi tolker, at hun har accepteret den objektive

sandhed, der er skabt om danskere i Syrien. Efter hun er kommet til Danmark, har hun dog været nødsaget til at interagere med danskere og skabe sine egne sandfærdige udsagn. Der var derfor ikke symmetri mellem den objektive sandhed i Syrien og Sahars egne oplevelser, idet hun sagde, at danskerne var imødekommende over for hende og bød hende velkommen (bilag 24, punkt 103).

Vi kan argumentere for, at der kan skabes flere sociale verdener under en social verden, således danskerne har deres egen sociale verden, og flygtningene har deres sociale verden. Uvidenhed blandt danskere og flygtninge har derfor stået i de forskellige sociale verdener, hvor uvidenheden påvirkes af de medier og normer, der eksisterer her. Caroline siger, at det danske samfund virker som et lukket minisamfund, der kan betragtes som en social verden, hvorfor danskerne ikke får indsigt i flygtnings hverdag. Hun uddyber ved at forklare:

"[...] Det er ikke sådan noget jeg har hørt så meget om, og ikke noget jeg har sat mig så meget ind i. Det kunne man også godt selv gøre. Men det er ikke noget jeg sådan har, har hørt så meget om, så det synes jeg også er svært at forholde sig til " (bilag 16, punkt 160).

Dette minisamfund beskriver Caroline som grund til, at danskere skaber bestemte fordomme om flygtninge og bliver mere forbeholdne, da indsigten i flygtnings hverdag er begrænset.

4.3.1 Fordomme

De danske informanter betragter fordomme som et problem for integrationen. Hvis der er skabt mistillid til flygtninge gennem fordommene, har danskere måske ikke lyst til at interagere med flygtninge, hvilket bliver problematisk, da den personlige kontakt er vigtig for integrationen (bilag 15, punkt 158). Palle siger også, at interaktionen er præget af de forskellige oplevelser, vi tidligere har haft, hvorfor fordomme bliver skabt på baggrund af manglende personlig kontakt (bilag 22, punkt 236). Vi tolker flere af informanternes udsagn som, at det danske samfund har skabt et billede af flygtninge, som danskerne har taget til sig. Mødet med en flygtning kan således stemme overens med dette billede eller bryde med de danske informanternes forventninger, hvorfor danskerne kan opleve et forventningsbrud. Hvis danskerne har anerkendt sandfærdigheden af en historie om flygtninge, skaber de forventninger til mødet med en flygtning på baggrund af historien.

Eftersom medierne har skabt et negativt billede af flygtninge, kan mødet med en 'god' flygtning skabe et forventningsbrud, hvorfor danskere kan få en god oplevelse. Men hvis danskerne opbygger fordomme, kan mødet blive udskudt eller måske aldrig finde sted, hvorfor fordommene aldrig vil blive be- eller afkræftet.

4.3.2 Forståelse

Fordomme kan også skabe distance og kan sidestilles med Jonas' beskrivelse af berøringsangst. Hvis danskerne distancerer sig til flygtninge, kan danskerne have svært ved at sætte sig ind i flygtninges situation og svært ved at få indblik i deres livsverden. Minisamfundet i Danmark, som Caroline nævner, kan være med til at skabe berøringsangst og dermed fordomme om flygtninge, da danskerne ikke ser ud over den sociale verden i minisamfundet. Jonas forventer dog, at danskerne forsøger at få indblik i flygtninges livsverden: "[...] Jeg forventer måske noget mere af os. At øh. At vi ligesom ved hvor alvorligt det er, og prøver at sætte os ind i, selvom det virker fuldstændig vanvittigt, øhm, de kommer hvor de kommer fra og at de selvfølgelig skal have noget hjælp, [...]" (bilag 19, punkt 62). For at kunne hjælpe flygtningene er danskere nødsagede til at få indblik i flygtningenes livsverden, for at vide hvilken hjælp de har størst behov for. Denne indsigt er dog svær at få uden social kontakt, da det, ifølge Jonas, "[...] er abstrakt for os at tænke på, og skulle sætte sig ind i hvad det egentlig er de oplever, [...]" (bilag 19, punkt 48). Vi tolker, at det abstrakte skyldes en utilstrækkelig kognitiv viden i de danske informanternes livsverden. De danske informanter har ikke haft lignende oplevelser og har derfor ingen erfaringer med at skulle flygte. Jonas har dog skabt forventninger til, hvad det vil sige at flygte, idet han uddyber med en beskrivelse af, at teltpælene bliver rykket op, at flygtninge ikke har noget valg, og at det må være traumatiserende. Jonas har således skabt forventninger til, hvad det vil sige at være flygtning.

Nikolaj beretter om unge flygtninge, der kommer til Danmark for at opnå eksistentielle forudsætninger for et ideelt liv. Han har gjort sig forventninger om, at flygtninge kommer til Danmark grundet velstanden, hvilken vi tolker i to aspekter. Velstand i form af velfærdsgoder, der opnås gennem anerkendelse i den retslige sfære, og velstand i form af muligheden for at flygtninge kan realisere sig, uden at frygte for tilværelsen. Nikolajs forventninger kan skyldes påvirkning fra medierne og omgangskredsen, hvorfor han kan have accepteret gyldigheden af disses ytringer (bilag 20, punkt 46-48). For at få et reelt

indblik i flygtninges livsverden, og selv kunne vurdere gyldigheden, er der dog behov for en social kontakt, hvorfor de unge er nødt til at interagere med hinanden og herigennem afgøre sandfærdigheden af hinandens udsagn.

4.3.3 Afkræftelse af fordomme

Den sociale kontakt kan også hjælpe til at afkræfte informanternes fordomme. Både Carla og Philip giver udtryk for at have dårlig samvittighed over de fordomme, som de besidder. Carla siger: "[...] Jeg prøver meget meget sådan. Jeg prøver virkelig, og lade være med at have de her fordomme, øhm, og jeg kan mærke de ligger i mig, [...]" (bilag 15, punkt 50). Hun er bevidst om, at fordommene ikke beskriver den objektive sandhed om flygtninge, hvorfor den dårlige samvittighed opstår i en selverkendelse af at være vidende, men samtidig uvidende, om den objektive sandhed. Carla har tidligere accepteret sandfærdigheden i medierne og hendes omgangskreds' udsagn, hvorfor hun har skabt erfaringer, som hun handler ud fra.

Philip siger, at han føler sig som et dårligt menneske ved at have disse fordomme, men at fordommene også skyldes mediepåvirkningen (bilag 23, punkt 344-346). Han har derfor, på samme måde som Carla, tidligere accepteret sandfærdigheden, og han handler derfor på baggrund af den lagrede viden i sit vidensforråd. Philip siger dog også "At man prøver sådan, at ikke sige noget forkert" (bilag 23, punkt 348). Vi tolker, at Philip påtager sig en bestemt rolle i sin subjektive verden og derfor prøver at handle ud fra de gældende normer. Den dårlige samvittighed har således ledt til, at Philip iscenesætter sig selv frem for at opsøge tilstrækkelig viden om flygtninge. Den dårlige samvittighed kan betragtes som en sindsstemning, der bærer præg af lav behagelighed, hvorfor der er behov for, at skabe en behagelig stemning før den dårlige samvittighed kan fjernes. Dette kan gøres gennem afkræftelse af fordommene.

Sisse har også fordomme men accepterer ikke gyldigheden heraf. Hun siger derimod, at hun gerne vil høre flere gode historier om flygtninge i medierne: "[...] Jeg synes tit at det er sådan at så er medierne fremme med at, hov så er der nogle flygtninge der har gjort det og det og det, og man hører ikke rigtigt om de sådan gode flygtninge. [...]" (bilag 18, punkt 33). Denne positive fremstilling kan hjælpe til at afkræfte Sisses fordomme. Vi kan dog argumentere for, at den sociale kontakt er nødvendig for, at danskere kan få indblik i

flygtninges livsverden. For at afkræfte fordomme er en positiv relation til flygtninge derfor nødvendig. Carla siger, at den sociale kontakt kan afkræfte de fordomme, hun har om flygtninge og derfor fjerne den dårlige samvittighed: "[...] så det ville være en klart fordel for mig ved og snakke, med øh flygtninge og blive bedre venner med dem" (bilag 15, punkt 166). Vi kan derfor udlede, at den sociale kontakt er nødvendig for at skabe en positiv forståelse for hinanden, da kun den sociale kontakt kan give et indblik i hinandens livsverdener, som begge parter kan anerkende gyldigheden af.

4.4 Livsverdenen

Vi kan konkludere, at de danske informanter betragter sig selv som mangfoldige, men fordomme kan hindre dem i at indgå i social kontakt med flygtninge, hvorfor mangfoldigheden kan diskuteres. De danske informanter er blevet påvirkede af omgangskredsen og medierne i henhold til at indsamle viden om flygtninge. Idet medierne har skabt et negativt billede af flygtninge, er de danske informanter blevet præget af sandfærdigheden i dette billede. Dog accepterer de danske informanter ikke deres fordomme, eller den objektive sandhed der er gældende om flygtninge. De danske informanter kan derfor ikke altid betragtes som gode værter, da deres fordomme præger hvorvidt de byder velkommen eller ej.

For at succesfuld integration kan ske, er det nødvendigt, at informanterne fralægger sig fordomme og indgår i kontakt med hinanden uden forbehold. Vi kan derfor argumentere for, at de danske informanter kan hæmme integration, da de giver udtryk for, at flygtninge skal tilpasse sig den danske kultur gennem assimilation, hvor der vil ikke være ligevægt mellem kulturerne.

Flygtningeinformanterne er også blevet påvirket af medierne, både i deres hjemland og i Danmark. I deres hjemland bliver Danmark ikke omtalt positivt, hvorfor flygtningeinformanterne har været påvirkede af dette billede, da de kom til Danmark. Dertil har de også set det negative billede, medierne i Danmark har skabt om flygtninge. Flygtningeinformanterne har derfor været nervøse for at interagere med danskere, men siger at danskerne har budt dem velkommen og været gode værter.

4.5 Behov

Som værter må danskerne tage hensyn til flygtninges behov og søge at hjælpe dem til at få opfyldt disse behov. I forbindelse hermed har de danske informanter givet deres bud på, hvad unge flygtninge har behov for, når de kommer til Danmark.

4.5.1 Tryghed

Et af de gennemgående temaer i denne forbindelse er tryghedsfænomenet, der opfattes i forskellige perspektiver. Carla definerer tryghed således:

"[...] trygheden i form af, at folk byder dem, velkommen på den måde at man er over for som man er for alle mulige andre. At de føler sig trygge i og, og kunne komme med en anden baggrund og så skal ind i en dansk, skole måske, eller ha have lært sproget dansk eller, forsøge at fungere, de skal føle sig velkommen og de skal føle sig trygge. [...]" (bilag 15, punkt 79).

I dette tilfælde tolker vi, at Carlas definition af tryghed tager afsæt i den emotionelle anerkendelse, flygtninge opnår gennem familie, hvilken samfundet ikke kan bidrage til. Den emotionelle anerkendelse, unge flygtninge får fra deres familie, kan medføre, at de opnår en selvtillid til at begå sig i et samfund, der forekommer fremmed. Nikolaj påtaler denne emotionelle anerkendelse som en form for omsorg, der skal drages for de nytilkomne flygtninge, idet han siger, at flygtninge kan have behov for en voksen til at tage hånd om sig (bilag 20, punkt 112). Nikolaj giver udtryk for at være bevidst om, at ikke alle flygtninge kommer til Danmark med familie og derfor kan have behov for hjælp. I relation til tryghedsfænomenet er vi af den opfattelse, at hjælp fra voksne skal rekonstruere den selvtillid, individet har opnået gennem en vellykket opvækst. Denne rekonstruktion kan medføre, at de unge flygtninge opnår en selvtillid til at begå sig i samfundet, i samme omfang som Carla omtalte det. Sisse bidrager derimod med et materialistisk perspektiv til tryghedsfænomenet, da hun bliver bedt om at definere tryghed:

"Jamen at man får noget hjælp, og det tænker jeg også måske at Danmark vil være et godt land til, fordi vi har så mange ydelser og sådan noget. Nu ved jeg ikke helt, hvordan det fungerer for dem når de kommer, men jeg tænker da umiddelbart, at Danmark er et land der er gode til at hjælpe, dem i samfundet der har brug for det" (bilag 18, punkt 55).

Vi kan herudfra udlede, at Sisse mener, at det danske samfund har ressourcer til at hjælpe andre. Hjælpen til at opnå tryghed forekommer gennem retslige anerkendelsesforhold, der giver flygtninge mulighed for at få hjælp til at begå sig i samfundet. Hun tilføjer, at denne hjælp kan medføre en "[...] hvis levestandard [...]" (bilag 18, punkt 57). Denne levestandard kendetegner en asymmetri mellem danskere og flygtninge, der muliggør, at flygtninge kan opnå selvrespekt i det danske samfund. Philip tilføjer, at det danske samfund kan bidrage med fred i form af sikkerhed i forbindelse med krigsflygtninge (bilag 23, punkt 102-110). Her sidestilles fred og sikkerhed med tryghed. De danske informanters definition af tryghed kan således opdeles i to: Nærvær og fravær. Nærvær i form af familie og positive følelser og fravær af mangel og af negative følelser, hvilke kan være i forbindelse med krig i hjemlandet. Frygten for at blive nægtet sin eksistens er et behov, særligt unge krigsflygtninge søger afværget. Philip omtaler tryghed som en tilstand, hvori unge flygtninge ikke behøver frygte at blive frarøvet muligheden for at realisere sig selv i verden. Jonas tilføjer, at netop denne frygt for ikke at kunne realisere sig selv kan være årsagen til, at de er flygtet til at begynde med. Han giver desuden udtryk for, at flygtninge skal vænne sig til ikke at leve i frygt (bilag 19, punkt 82-92). Der forekommer derfor en periode, hvor flygtninge først skal erkende, at de ikke længere bør leve i frygt, før de kan begynde at realisere sig selv i Danmark, som en social verden. Vi tolker, at idealet om en tilværelse hvor individet ikke skal frygte for sit liv er en bevidsthed med erfaringer fra en verden uden frygt. At flygte er, i dette tilfælde, en handling der foretages med udgangspunkt i troen på, at en tilværelse uden frygt igen kan finde sted. Samt en anerkendelse af en objektiv sandhed om at Danmark kan skabe denne tryghed, hvorfor vi betragter trygheden som et behov eller en ontologisk sikkerhed.

4.5.2 Flygtninges behov

Thomas reflekterer over unge flygtninges behov i henhold til integration. Han siger, at de har behov for at få en hverdag til at køre. Han følger herefter op ved at sige, at unge flygtninge kan have behov for assistance til praktiske gøremål, og derefter skal de have socialt samvær, da han mener dette altid er vigtigt (bilag 21, punkt 117-128). Ifølge Thomas skal de praktiske behov, som det at kunne handle ind, opfyldes forud for sociale behov, for at flygtninge kan opnå anerkendelse i den solidariske sfære. Thomas har selv erfaret, hvordan livsverdener er forskellige, men at multikulturelle fællesskaber kan

bidrage til at nedbryde de stereotyper, vi hver især besidder (bilag 21, punkt 128-134). Vi tolker, at stereotyper kan sidestilles med fordomme, der, for det fordomsfulde individ, betyder at grupper af andre individer kategoriseres ud fra en viden, der kendetegnes som sandfærdig i den subjektive verden.

I henhold til praktiske og sociale behov siger Palle, at basale behov som mad, sikkerhed og tag over hovedet er universelle behov i samme omfang som sociale behov (bilag 22, punkt 110-126). Palle anser opfyldelse af de basale behov som en forudsætning for individets fysiske eksistens, hvorudfra det bliver muligt at få afdækket sociale behov. Palle er bevidst om, at flygtninge ønsker et fællesskab. Konsekvensen af manglende social kontekst for individet kan medføre, at der ikke kan opnås anerkendelse i form af en selvværdsættelse. Selvværdsættelsen opnås i den sociale verden, og da flygtninge er ankommet til en ny kultur, har de, ifølge Thomas, behov for at indgå i nye fællesskaber.

Moudi udtrykker et ønske om at have mere kontakt til danskere og fortæller, at det er vigtigt, fordi han skal forstå systemet, når han er bosat i Danmark. Vi tolker, at Moudi med systemer mener, at det er vigtigt at opnå viden om universelle regler i det danske samfund for at kunne forstå den objektive sandhed. Moudi siger dertil, at danske venner kan medføre, at han kan få et almindeligt liv (bilag 24, punkt 221-233). Et almindeligt liv, tolker vi, som indeholdende en selvagt der kan medføre en fornuftsbaseeret følelse af ligestilling. Flygtningeinformerne kan dermed indgå i den sociale verden, hvorudfra de kan blive anerkendt for at kunne begå sig i det danske samfund. Dette understreger Moudi, idet han siger, at flygtninge har behov for venner.

Sahar tilføjer, at flygtningene bedre kan integrere sig, hvis de får danske venner og derigennem opnår viden om den normative rigtighed, så de bedre kan forstå den danske kultur (bilag 24, punkt 236-254). Dette er Moudi enig i, hvorudfra vi udleder, kulturforståelse kan medføre en forståelse for den sociale verden, hvorudfra en fælles relation kan skabes (bilag 24, punkt 255-257). Fælles relationer dannes i den solidariske sfære, hvoraf flygtningeinformerne kan opnå selvværdsættelse, såfremt de anerkendes for deres erfaringer og færdigheder til fællesskabet.

Ifølge de danske informanter, har unge flygtninge behov for tryghed, når de kommer til Danmark. Denne tryghed er i form af omsorg og hjælp til integration. Dertil udtrykker

flygtningeinformanterne, at de først har brug for at få opfyldt sociale behov samt at få hjælp af danskere til at integrere sig. Vi kan således konkludere, at det er vigtigt for integrationen, at flygtninges sociale behov opfyldes, idet det er vigtigt for unge flygtninge at føle sig trygge i samfundet.

4.6 Tilpasning

Som tidligere nævnt giver de danske informanter udtryk for, at flygtninge skal tilpasse sig det danske samfund, og dermed assimilere sig. Nedenfor udledes barrierer og krav ved denne form for tilpasning.

4.6.1 Grupperinger

Carla forklarer, at hun tror grupperinger kan være tryghedsskabende (bilag 15, punkt 126). Hun uddyber dette med, at de flygtninge opsøger og finder tryghed i hinanden, fordi de kan relatere til hinandens beretninger af, hvad de har gennemlevet. Hun tilføjer, at årsagen til hun ikke møder flygtninge er, at de befinder sig ghettoområder, som hun ikke begår sig i. Hun forstår dog, at det er naturligt, de grupperer sig, i forhold til den tryghed de kan opnå. Trygheden er her i form af nærvær. Ifølge Carla vidner dette behov for tryghed om, at flygtninge søger, at opnå både forståelse for og anerkendelse af de erfaringer de har opnået, da de flygtede. Kun individer der kan relatere hertil med lignende oplevelser kan opnå denne forståelse. Denne anerkendelse finder sted i den solidariske sfære, hvor flygtninge kan opnå anerkendelse gennem deres handlinger, og den rolle de påtager sig i den subjektive verden. Vi tolker derfor, at Carla opfatter grupperinger af flygtninge som naturligt for, at de kan opnå selvværdsættelse. Carla giver dog ikke udtryk for, at flygtninge kan opnå selvværdsættelse på andre måder, men at grupperinger besværliggør danskernes mulighed for at anerkende flygtninge, idet flygtningene kan isolere sig fra danskerne, når de grupperer sig. Vælger flygtningene at leve i det danske samfund i grupperinger, hvor de tager afstand fra den danske kultur, sker der separation. Integrationen bremses dermed, hvis flygtninge ikke er villige til at tilpasse sig den nye kultur, de bliver mødt af. Integrationen bremses dog også, hvis danskerne ikke er villige til at tilpasse sig flygtninges kultur. Hvis flygtningene isolerer sig i grupper, og dermed separerer sig, er det heller ikke muligt for danskerne at få indblik i deres livsverden, hvilket ligeledes bremser integrationsprocessen. Vi er bevidste om, at

flygtninge kan have behov for at indgå i relation med andre, som har gennemlevet noget lignende, idet erfaringer gennem deling kan blive betragtet som sandfærdige af andre.

Caroline og Nikolaj betragter ligeledes grupperinger som en hindring for, at unge flygtninge og unge danskere møder hinanden. Caroline forklarer, at familien kan påvirke, hvordan unge flygtninge forholder sig og opfører sig, hvilket kan medføre, at de ikke accepterer den danske kultur (bilag 16, punkt 154-156). Nikolaj siger, i modsætning til Caroline, at problemet med grupperinger især skyldes, at det danske samfund danner grupperinger, når flygtninge isoleres, ikke splittes op og tildeles boligområder, hvor de ikke kan møde unge danskere i sociale sammenhænge (bilag 20, punkt 253-255). Her sker der segregation, når danskerne tvinger flygtninge til at gruppere sig. Nikolaj siger også, at det kan være et problem, når flygtninge bliver lukket inde i lejre og derved bliver forgrupperede i deres egen kultur, så de ikke får mulighed for at opnå tilstrækkelig viden om den danske kultur (bilag 20, punkt 100-110). Nikolaj skelner dog ikke, mellem de forskellige kulturer flygtninge har, hvorfor han betragter flygtninges forskellige kulturer som én kultur. Dette bevidner, at Nikolajs viden ikke er tilstrækkelig. Nikolaj har således accepteret den gyldighed medierne fremstiller om, at flygtninge er lukket inde i lejre. Han omtaler også, at flygtninge ikke får bedre forhold, når de grupperes, hvorudfra han mener, det danske samfund kan tilbyde forhold, der er mere optimale, end hvor flygtningene kommer fra. I relation til velstand kan disse forhold være kendetegnede af velfærdsgoder, der opnås gennem anerkendelse i den retslige sfære. Anerkendelse i den solidariske sfære skal flygtningene få gennem interaktion i den sociale verden, men når de isoleres fra det danske samfund, bliver dette anerkendelsesforhold ikke aktuelt.

Grupperinger, både i flygtninges sociale verden og geografiske placering, opfattes af de danske informanter som en lukkethed, hvormed socialt samvær besværliggøres. Caroline forholder sig til flygtninge, ud fra de handlinger de udviser, når hun iagttager dem i grupper. Konsekvensen af grupperinger kan således medføre, at når de unge flygtninge indtræder i en social verden, hvor unge danskere også befinder sig, kan de blive iagttaget ud fra, hvilke normer unge danskere mener er acceptable.

Palle nævner, at han ufrivilligt kan tillægge grupperinger karaktertræk, hvilket kan skyldes de erfaringer fra hans, livsverden der relaterer sig til hans opfattelse af gruppeadfærd (bilag 22, punkt 234-236). For Palle kan iagttagelse af flygtninge i grupper

blive til en bevidst vurdering af, hvorvidt han ønsker at anerkende dem og skabe mulighed for venskabelige relationer eller ej. At være en del af en gruppe medfører, ifølge Palle, at individer i gruppen kan blive iagttaget ud fra deres handlen, hvorudfra lysten til social relation vurderes. På trods af at flygtninge søger tryghed i hinanden, kan det medføre, at de som gruppe separerer sig fra danskere. På baggrund heraf kan de danske informanter vælge, at vurdere gruppens normer og værdigrundlag frem for de enkelte individer deri.

Når flygtninge bosættes i områder, hvor de ikke har naturlig kontakt med danskere, skabes der opdeling mellem kulturer frem for at forbedre integrationsmulighederne. Thomas forklarer, at naturlig interaktion med danskere ikke opstår, når flygtninge befinder sig i ghettomiljøer, hvor de ikke tvinges til kontakt med danskere i deres hverdag (bilag 21, punkt 102-104). Vi tolker herudfra, at Thomas mener, at tvungen interaktion vil kunne bidrage til, at flygtninge og danskere kan få indblik i hinandens livsverdener, hvor grundlaget for sociale relationer kan skabes.

Anja og Thomas forklarer, hvordan de ligeledes kan se fordele i nogle tvungne interaktioner. Thomas forklarer, at asylcentre, som samfundsmæssig instans, kunne have et ansvar for at hjælpe flygtninge til socialt samvær på tværs af kulturer (bilag 21, punkt 128-130). Hvis der er kulturel diversitet i grupper, kan negative fordomme om andre kulturer muligvis afkræftes gennem samværet. Anja forklarer, at det er vigtigt, at arrangementer skal invitere forskellige mennesker til at indgå i kontakt med hinanden, da hun mener, mennesker ellers typisk vil vælge at gruppere sig med de mennesker, de ved de har noget tilfælles med. Hvis flere forskellige mennesker bliver inddraget i fælles aktiviteter, kan det nedbryde den gruppering, Anja beskriver, såfremt de interagerer på tværs af deres forskelligheder (bilag 14, punkt 26-28).

Både Anja og Thomas giver derved udtryk for, at muligheden for at unge danskere og unge flygtninge kan danne relationer kræver et multikulturelt samvær. I den sociale verden, som dette multikulturelle samvær eksisterer i, kan det blive muligt for unge flygtninge at opnå viden om den normative rigtighed i den danske kultur, og omvendt. De unge kan få mulighed for at få be- eller afkræftet fordomme, hvorfra de kan forholde sig til, om de ønsker en længerevarende relation til hinanden. Et multikulturelt samvær kan derved skabe mulighed for, at gensidig anerkendelse kan udfolde sig. Såfremt individerne accepterer den anvendte gyldighedsfordring, vil de være i stand til at bidrage til

hinandens ønsker om anerkendelse i den solidariske sfære. Til trods for at det kan forekomme naturligt, at unge flygtninge grupperer sig for at opnå tryghed, kan multikulturelt samvær medføre, at de unge over tid vil kunne indgå i et gensidigt anerkendelsesforhold af venskabelig karakter, hvori der ligeledes vil kunne findes tryghed.

4.6.2 Fælles sprog

Informanterne finder et fælles sprog nødvendigt for at indgå i kontakt med hinanden og dermed nødvendigt for at skabe relationer. Både Sahar og Moudi giver udtryk for, at det ville være lettere at snakke med danskere, hvis de kendte den danske kultur (bilag 24, punkt 255-257). Hertil siger Moudi, at én af fordelene ved at snakke med danskere er, at kunne føle sig ligesom dem og skabe mulighed for at kunne føle sig som et almindeligt menneske. Sahar erklærer sig enig i dette (bilag 24, punkt 404-413). Kontakten med danskere kan lettest opretholdes, hvis de unge taler et fælles sprog, hvorfor vi tolker, at et fælles sprog er en essentiel færdighed, for at de unge kan realisere sig. Sproget kan medføre, at de kan opnå viden, der kan få dem til at føle sig ligestillede. Flygtningeinformanterne giver udtryk for, at de med et fælles sprog lettere kan interagere med danskere og lære den danske kultur at kende og dermed normerne herfor. Et fælles sprog kan danne fundamentet for, at gensidig anerkendelse kan finde sted, hvorudfra de unge kan danne relationer. Vi udleder, at et manglende fælles sprog kan afføde afvisning, idet Moudi tidligere har oplevet, at mennesker ikke ville have kontakt med ham, fordi han ikke kunne tale deres sprog. Moudi forklarer, at han opfattede denne handling som racisme, idet han ikke blev anerkendt, som det han selv omtaler som et almindeligt menneske (bilag 24, punkt 382-403). Vi tolker, at han følte sig krænket, idet han blev nægtet anerkendelse på grund af sin mangel på sproglige færdigheder. Karim fortæller hertil, at da han kom til Danmark, forsøgte han på engelsk at snakke med danskerne. Dette blev besværligt, da danskerne havde svært ved at formulere sig på engelsk, og han selv havde svært ved at forstå dem (bilag 24, punkt 278-280). Vi tolker, at Karim oplevede at besidde en lav grad af literacy, da han indgik i sproglig interaktion med danskere. Kommunikationen kan her være mislykket i den manglende gensidige forståelse. Vi udleder derfor, at et fælles forståeligt sprog er nødvendigt, forud for at en interaktion kan fortsætte.

Ifølge Rosa, kan flygtninge, der kommer til Danmark, ikke tale dansk og muligvis heller ikke engelsk, hvorfor hun tror, det ikke muligt for dem at kommunikere uden tolk (bilag 17, punkt 97). Hun giver udtryk for, at integrationen er afhængig af, at flygtninge kan opnå viden om den objektive sandhed i det danske samfund, og at denne viden er umulig at opnå uden et fælles sprog. Hertil udtrykker Jonas, at engelsk vil være tilstrækkeligt (bilag 19, punkt 74-78). Han forklarer dog, at hvis flygtninge har planer om bosætte sig i Danmark, bør de tillære sig det danske sprog, i en grad der er tilstrækkelig, til at de kan begå sig. Philip forklarer, som Jonas, at sproget er en vigtig del af muligheden for integration (bilag 23, punkt 260-276). Han forventer heller ikke, at de kan udtrykke sig perfekt, men at det er nødvendigt at tilegne sig sproglige færdigheder, så flygtninge og danskerne kan forstå hinanden. Jonas og Philip hentyder således begge til, at fælles sprog er nødvendigt for, at flygtninge med tiden kan blive ligestillede med danskere.

Sisse siger, at unge flygtninge bør sætte sig ind i sproget for at blive en del af samfundet (bilag 18, punkt 48-50). Caroline uddyber, at sproglige færdigheder kan hjælpe flygtninge til at studere, kommunikere med befolkningen og give dem mulighed for at opnå viden om den objektive sandhed og normative rigtighed, der hersker i det danske samfund (bilag 16, punkt 56). Fælles sproglige færdigheder kan medføre, at flygtninge kan opnå tilstrækkelig viden til at begå sig i den sociale verden med danskerne. Gennem uddannelse kan flygtninge få mulighed for at erhverve sig færdigheder, hvorudfra de kan blive anerkendt i den solidariske sfære. Thomas forklarer også, at han tror, danskerne forventer, at flygtninge bør tillære sig dansk. Han forestiller sig, at den danske befolkning vil foretrække dette, fordi de føler sig usikre i at kommunikere på andre sprog (bilag 21, punkt 110). Udsagnene bidrager til en forståelse af, at sproget er essentielt for kulturforståelse og muligheden for at integrere sig. Det fremgår ligeledes, at et fælles sprog er nødvendigt for at kunne indgå i interaktion med danskere. Sproglig interaktionen er, ifølge Rosa, en nødvendighed, for at de unge flygtninge kan opnå viden om den objektive sandhed og normative rigtighed, der er gyldig i det danske samfund.

På trods af at de unge har individuelle sproglige registre, vil de sproglige færdigheder kunne skabe symmetri i en given situation. Vi udleder derfor, at sproget er en forudsætning for, at sociale relationer og anerkendelse kan finde sted.

4.6.3 Hjælp fra danskerne til at begå sig i samfundet

Caroline forklarer, at det danske samfund bør hjælpe, såfremt det har ressourcerne, hvilket hun mener det har i form af økonomi og plads. Hun mener desuden, at flygtninge skal hjælpes videre, og hjælpes til at vende tilbage til deres hjemland hvis det er det, de ønsker (bilag 16, punkt 42-54). Det ressourcemæssige overskud, Caroline omtaler, kan bidrage til, at de flygtninge der kommer til landet kan hjælpes til at realisere sig, i det omfang de selv ønsker det. Anja giver også udtryk for, at flygtninge skal have hjælp til at forstå den danske kultur, sproget og hvordan de bør agere i det danske samfund, så de ikke gør sig uheldigt bemærket (bilag 14, punkt 16-18). Det at gøre sig uheldigt bemærket kan sidestilles med ikke at handle inden for de opsatte gyldighedskriterier. Såfremt en kontakt med unge danskere kan bidrage til at afdække et socialt behov, kan dette sociale samvær ligeledes være med til at give unge flygtninge indblik i det danske samfund.

4.6.4 Kendskab til danskere

Flygtningeinformanterne udtrykker, at danskere kan bidrage positivt til deres liv, hvortil Moudi fortæller, at kontakt med danskere kan hjælpe flygtninge til at finde lejlighed og job. Sahar giver udtryk for, at flygtninge ikke kender den objektive sandhed i det danske samfund, hvorfor der er brug for en dansker, der kan informere herom (bilag 24, punkt 258-277). Vi kan udlede, at flygtningeinformanterne har accepteret sandfærdigheden af danskernes erfaringer, og giver udtryk for at denne erfaring kan hjælpe dem til at blive anerkendt. Sahar påpeger, at indsigt i normer og adfærd kan opnås gennem kontakt med danskere.

Vi kan konkludere, at grupperinger er en hindring for at kunne skabe relationer mellem unge danskere og unge flygtninge, da de derved ikke får mulighed for kontakt med hinanden. Et fælles sprog betragtes som en forudsætning, dog er forståelsen heraf forskellig. Flygtningeinformanterne betragter et fælles sprog som en kultur, og som forudsætning for at der kan opstå ligestilling mellem danskere og flygtninge. De danske informanter taler om sproget i form af det talte, og giver udtryk for at det danske sprog er en del af den danske kultur, hvorfor flygtninge må lære sproget for at tilpasse sig den danske kultur. Dertil giver både de danske informanter og flygtningeinformanterne

udtryk for, at der er behov for hjælp fra danskere for at kunne lære den danske kultur at kende.

4.7 Alle har noget tilfælles

Thomas forklarer, han oplever Aalborg som multikulturel. Han tilføjer, at han tror at universitetet, som institution, kan skabe rammerne for et stort fællesskab med mange nationaliteter. Hvis Thomas møder nogen i byen, der også er fra universitetet, er der allerede en relation, hvorudfra det er nemmere at indgå i kontakt (bilag 21, punkt 186-208). Vi vurderer, at dette er et eksempel på, hvor de danske informanter har haft svært ved at skelne mellem flygtninge og indvandrere. Thomas mener, at det er nemmere for mennesker at snakke sammen, så snart de har noget tilfælles, hvad enten det er konkret eller eksistentielt. Hvis individer i den sociale verden kan blive bevidste om, hvilke erfaringer deres livsverdener har tilfælles, vil det blive lettere at indgå i interaktion.

Carla forklarer, at hun har de samme krav til venskabelige relationer uanset nationalitet, såfremt det er nogle, hun kan snakke med og deler fælles interesser med (bilag 15, punkt 130). Carlas lyst til at have kontakt med unge flygtninge er, som hos Thomas, rodfæstet i at have noget tilfælles, hvilket gør det lettere at få indblik i hinandens livsverdener. I mødet med flygtninge vil hun ikke forvente hverken mere eller mindre fra dem, end hun ville fra danskere. Vi tolker, at Carla her beretter om en ligestilling for fremmede individer i den sociale verden. Denne ligestilling er forventningsbaseret, hvorudfra de fremmede individer kan indfri eller afkræfte disse forventninger.

Alle kan således finde en fælles relation, såfremt de erkender, hvad denne relation kan bygge på. Hvis alle mennesker accepterer den normative rigtighed om, at alle ønsker at tilføre hinanden noget godt, har de det tilfælles, at de er medaktører i forhold til den andens velbefindende og søgen efter det ideelle liv.

4.8 Adfærd

Under interviewene spurgte vi de danske informanter, om de opfører sig anderledes i selskab med flygtninge. Her var delte meninger, hvoraf den eneste som gav udtryk for ikke at opføre sig anderledes er Philip: "Jeg behandler dem egentlig bare ligesom alle andre også." (bilag 23, punkt 118). For at de danske informanter kan anerkende unge flygtninge

i den solidariske sfære, er det nødvendigt at betragte alle som ligestillede. Når Philip behandler alle ens, skaber det de bedste forudsætninger for anerkendelsen og dermed også den ideelle samtalsituation. Philip handler derfor efter samme normer, uanset hvilket social verden han begår sig i. Dette kan skyldes, at Philip betragter flygtninge, som en naturlig del af den sociale verden han begår sig i. Han anerkender dem dermed både i den retslige og solidariske sfære, idet han betragter dem som en del af fællesskabet ligestillet med andre, og derfor har tillid til at de handler i henhold til gyldighedsfordringerne. Philip siger yderligere, at han behandler andre, som han selv vil behandles (bilag 23, punkt 116). Han baserer derfor sine handlinger på personlig erfaring fra sin livsverden, idet han også selv har skullet tilpasse sig det danske samfund, da han oprindeligt er fra Tyskland, (bilag 23, punkt 34). Philip har dermed været gennem en proces, hvorudfra han kan relatere til flygtninge, hvorfor vi kan argumentere for, at han har et større indblik i deres livsverdener. Vi udleder, at Philip ud fra sin personlige oplevelse husker, hvordan han selv blev, og ønskede, at blive behandlet, og at disse erfaringer derfor præger de forventninger, han har til sin adfærd i samvær med flygtninge.

Palle siger, at han ikke tænker over at opføre sig anderledes men i nogle tilfælde tager forbehold, hvilket eksempelvis kan være at undgå bestemte emner (bilag 22, punkt 172). Dette kan tolkes som en forståelse af normerne i den givne situation. Vi tolker, at han forsøger at anerkende flygtninge i den solidariske sfære, således unge flygtninge kan realisere sig i fællesskabet. Palle udtrykker også, at dette forbehold ligeledes gælder i mødet med andre danskere. På baggrund heraf udleder vi, at Palle handler i henhold til de gyldige normer i den sociale verden og dermed betragter unge flygtninge som en del af den sociale verden, på samme måde som Philip. Dog siger Palle, at han undgår disse emner for ikke at skabe en ubehagelig samtale, hvilket kan tolkes som modsætningen til den ideelle samtalsituation. Palles hensigt er god, på trods af at han påtager sig en rolle for at handle på en måde, som han tror, flygtninge vil acceptere sandfærdigheden af. Vi kan derfor argumentere for, at Palle forsøger at skabe indbyrdes anerkendelse i den solidariske sfære, således de kan indgå i en lige interaktion.

Caroline siger: "[...] jeg synes ikke der skal være nogen. Facade over for flygtninge. Man kan ligeså godt være den man er, uanset om det er en flygtning eller en dansker, eller en

nordmand. Så nej, det tror jeg ikke. [...]” (bilag 16, punkt 102). Caroline giver udtryk for, at individer altid bør opføre sig oprigtigt, og ikke påtage sig særlige roller i selskab med andre. Ifølge Habermas (1981) påtager individet sig dog altid en rolle, idet det handler inden for forskellige gyldigheder, alt efter hvilken verden det agerer i. Hun nævner, at tilpasse sig den pågældende situation, på samme måde som Palle, i henhold til de normer hun tror er gyldige:

”[...] Men der er nogen der har oplevet noget skrækkeligt. Hvor de kommer fra, og så er det måske ikke sådan vildt optimalt, at lave nogle vanvittige. Det ved jeg ikke, fagter med armene, eller et eller andet. Det kan være at de, de forbinder det med noget helt andet end vi gør” (bilag 16, punkt 106).

Vi tolker, at Caroline vil anerkende flygtninge, ved at bekræfte det værdigrundlag der ligger til grund for deres handlinger. Her udleder vi, at Caroline har erfaringer med flygtninge, enten gennem personlig kontakt eller de sandfærdige udsagn omgangskredsen eller medierne fremstiller. Dette fordi hun udviser forståelse for, at kropssproget har forskellig betydning, hvilket vi betragter i sammenhæng med literacy. Denne forskel vurderer vi er tilknyttet kulturerne og dermed de forskellige sociale verdener.

På trods af at Caroline ikke mener at agere anderledes i selskab med flygtninge, påtager hun sig dog en bestemt rolle i interaktionen. ”Æhm.. Så på den måde tænker jeg ville jeg nok tænke lidt over det, at man virker indbydende” (bilag 16, punkt 110). Her siger hun, at hun alligevel tænker over sin adfærd, og hun påtager sig dermed en rolle. Når hun påtager sig den indbydende rolle, udleder vi, at der er symmetri mellem rollen og forståelsen af normerne i den sociale verden. Hun forsøger således at tilpasse sig normerne i situationen for ikke at ringeagte flygtninges normer. Vi kan udlede, at Caroline er bevidst om, at bestemte hændelser kan medføre krænkelse af anerkendelsen, og at hun derfor handler, på baggrund af den indsamlede viden fra sin livsverden om hvordan hun bør agere.

Nikolaj mener heller ikke, at han opfører sig anderledes (bilag 20, punkt 138). Han giver dog udtryk for, at han vil gøre mere for at inddrage flygtninge i sin hverdag, hvis de kommer til ham, samt at han vil være særligt opmærksom på deres behov (bilag 20, punkt 160, 148). Nikolaj handler på baggrund af erfaring fra sin livsverden, idet han forventer,

at flygtninge har brug for mere hjælp end eksempelvis danskere. Han forklarer, at han spiller på et volleyballhold, hvortil han siger, at han vil hjælpe flygtninge og danskere til at blive en del af holdet på samme vilkår (bilag 20, punkt 162). Vi tolker derfor, at han, som Palle, har samme krav, i forhold til at gøre flygtninge og danskere til en del af den sociale verden han begår sig i, på trods af forventningen om at flygtninge har brug for mere hjælp.

Opfattelsen, de danske informanter har om ikke at opføre sig anderledes, stemmer derfor ikke nødvendigvis overens med deres reelle handlen i verden. Palle, Caroline og Nikolajs adfærdsændringer har dog positive hensigter mod at skabe et solidarisk anerkendelsesforhold, idet de gennem opmærksomhed på flygtningenes behov kan give dem mulighed for at realisere sig selv i den sociale verden.

4.8.1 Danskerne bagatelliserer egne problemer

En anden social verden, de danske informanter har svært ved at få indblik i, er flygtninges som lige er kommet til Danmark. I den forbindelse taler både Jonas og Thomas om, at mødet med flygtninge sætter deres egne problemer i perspektiv (bilag 19, punkt 70 ; bilag 21, punkt 254-268). De danske informanter er således bevidste om, at de ikke kan opnå tilstrækkelig viden om flygtninges situation, idet de ikke kan relatere hertil.

Når de danske informanter konfronteres med flygtninges problemer, underkender de deres egne og forsøger at skabe plads til at tilpasse sig hinanden. De danske informanter forsøger således at opnå forståelse for alternative virkelighedsopfattelser, og underkender deres egen virkelighedsopfattelse. Dette stemmer overens med Palles adfærdsændring i selskab med flygtninge. Palle tilpasser sig den normative rigtighed i situationen, idet der er bestemte emner, han ikke taler om i givne situationer. De danske informanter forsøger at tilpasse sig normerne i den sociale verden med flygtninge. Idet de danske informanter tager stilling til flygtninges problemer, tolker vi at de får en særlig oplevelse, da de forundres over situationen. Dette kan påvirke, hvordan de fremadrettet handler i selskab med flygtninge.

4.9 Det fysiske møde

Kontakten foretrækker alle informanterne som værende fysisk frem for digital. Dette begrundes eksempelvis af Philip ud fra forestillingen om, at det fysiske møde er mere personligt, hvor begge parter kan føle sig mere trygge, når de taler ansigt til ansigt (bilag 23, punkt 184, 186). Ifølge Philip kan den digitale virke overfladisk (bilag 23, punkt 187, 189). Sisse beskriver ligeledes, hvordan mødet med nye mennesker "[...] er rarere det er fysisk, fordi så kan man bedre aflæse hinanden [...]" (bilag 18, punkt 89). Nikolaj udtaler i forlængelse heraf også, at foretrække den fysiske kommunikation, fordi "[...] det er nemmere at forholde sig til personen synes jeg hvis man sidder med dem, så man også kan se noget kropssprog ikke" (bilag 20, punkt 180). Nikolaj, Sisse og Philip er eksempler på den fælles holdning om, at det er sværere at holde sin personlighed skjult ved den fysiske kontakt, hvorfor det er lettere at vurdere sandfærdigheden, af den rolle andre fremstiller.

Vi kan heraf udlede, at de danske informanter finder det lettere at udvise tillid til et andet menneske, og få indblik i hinandens livsverdener, gennem fysisk kontakt. Jonas forklarer hertil, hvordan han tror, det er muligt at "[...] minimere så mange fejlkilder som muligt [...]" (bilag 19, punkt 177-179). Jonas giver udtryk for, at den digitale kontakt kan give en misvisende opfattelse af personen, da det derved er lettere at iscenesætte sig selv, som personen ønsker at blive opfattet. Jonas beskriver, at han tror "[...] der er mere kvalitet i samtalen i det fysiske rum [...]" (bilag 19, punkt 177). Vi kan derfor argumentere for, at den fysiske kontakt har en større tillidsopbyggende effekt end det digitale, idet der ikke er så mange muligheder for misforståelser og tvivl, der kan bremse udviklingen af tillid. Carla understøtter dette med sin opfattelse af, at "[...] der er mange ting der går spildt henover, skrift hvis man ikke kender hinanden i forvejen" (bilag 15, punkt 140 - Carla). Gennem de danske informanters udlægning af den fysiske kontakts betydning kommer det asymmetriske forhold mellem tillid og mistillid til syne. Dette fordi de danske informanter finder det sværere at opbygge tillid, hvis ikke de har mulighed for personligt kontakt, hvor de kan gøre sig deres egne erfaringer og dermed opnå tilstrækkelig viden i deres livsverden. Mistillid og mangel på tillid kan lettere opstå på baggrund af andres erfaringer og overleveret viden, idet de unge ikke kan vurdere sandfærdigheden på samme måde.

Philip, Sisse, Nikolaj, Jonas og Carla er eksempler på, hvordan de danske informanter fremstiller den fysiske kontakt som en mere virkelighedstro og dermed sandfærdig fremstilling af det enkelte individ. Den fysiske kontakt kan derfor gøre det nemmere at tage stilling til, hvorvidt der kan næres tillid til andre i den pågældende situation. At opfattelsen af et andet individ anses som værende sandfærdig er nødvendig, for at anerkendelse kan opstå, idet anerkendelsen opnår, når andre accepterer gyldigheden af individets handlinger og udsagn. Anerkendes én eller flere flygtninge i den solidariske sfære af danskere, gennem fysisk kontakt, antager vi, at der dannes grundlag for nye sociale relationer på tværs af unge danskere og unge flygtninge.

Anja beskriver dertil, hvordan hendes familie har udvidet deres livsverdener og perspektiv på mennesker med en anden etnisk baggrund og er blevet mere imødekomende, efter hun præsenterede dem for sin mørke kæreste og hans venner (bilag 14, punkt 100-104). Den fysiske kontakt har i dette tilfælde medført en god oplevelse, der har tilført ny viden til familiens livsverdener. Dette er sket, idet de har været en del af en social verden med mennesker af anden etnisk baggrund, hvori de fandt fælles normer for den sociale verden. Idet de danner en social verden, er der tale om det solidariske anerkendelsesforhold, hvor de i den sociale relation anerkender hinandens erfaringer og færdigheder. På baggrund af Anjas beskrivelse har mødet med mennesker fra en fremmed kultur været en positiv oplevelse for hendes familie. Idet deres viden forud for mødet var utilstrækkelig, blev der taget forbehold, indtil der var opbygget flere erfaringer til at begrunde tillid og anerkendelse. Som nævnt tidligere, beskriver Sisse manglende viden og erfaringer som grundlag for forbehold (bilag 18, punkt 35-37). Vi kan derudfra udlede, at gode oplevelser og personlige erfaringer er forudsættende for tillid til et nyt individ, hvor behovet synes større ved mødet med et andet etnisk individ, når dennes livsverden fremstår ukendt. I så fald det enkelte individ ikke kan relatere til den andens livsverden, kan det være svært at udvise tillid. Det er derfor en forudsætning for det gensidige anerkendelsesforhold, at hvert individ opnår tilstrækkelig viden om den anden til at turde udvise tillid og derudfra muliggøre anerkendelse.

Vi kan dermed konkludere, at den fysiske kontakt er relevant, når der skal opbygges nye sociale relationer. Derudover kan vi udlede, at fysisk samvær kan bidrage til at nedbryde

fordomme gennem personlige erfaringer og gode oplevelser sammen, hvormed lyst til fremtidige sociale relationer kan opstå.

4.10 Det digitale møde

På trods af at informanterne giver udtryk for at foretrække den fysiske kontakt, er de dog enige i, at den digitale kontakt kan have fordele. Især som sekundær kontaktform til understøttelse af den fysiske kontakt. Anja fortæller eksempelvis, hvordan hun anvender digitale hjælpemidler til at opretholde kontakt med de venner hun har men ikke til at skabe nye bekendtskaber (bilag 14, punkt 58). Philip bekræfter dette, ved at fortælle hvordan han ligeledes vil foretrække fysisk kontakt, hvis han skal lære nye mennesker at kende, men at digital kommunikation kan være god til at holde kontakten, hvis de bor langt fra hinanden, hvor det ikke er let at mødes fysisk (bilag 23, punkt 168-180).

Caroline fortæller desuden, hvordan hun, udover at opretholde bekendtskaber, kan se fordele i digitale hjælpemidler (bilag 16, punkt 134-136). Hun foreslår, at digitale hjælpemidler kan hjælpe til at gøre sproget mere forståeligt. Caroline foretrækker dog også den fysiske kontakt, idet hun tror, det er let at blive misforstået digitalt. Hendes idé om at benytte digitale værktøjer finder vi interessant, idet vi der kan være muligheder for ikke kun at styrke den digitale kontakt men også den fysiske interaktion. Thomas fortæller hertil, at han tror, digital kontakt kan være en fordel for nogen, hvis de finder det grænseoverskridende, at skulle være sammen i samme rum med nogen de ikke kender, der måske er meget forskellige fra en selv (bilag 21, punkt 252-254).

4.11 Tid og rum

Rosa fortæller, at hun foretrækker fysisk kontakt, men hun er dog forbeholden for at indgå i interaktion med flygtninge (bilag 17, punkt 47-52, 69-71). Hun begrundes, som flere af de danske informanter, dette med manglende tid og overskud. Hun forklarer desuden også, at det vil være for overvældende for hende at invitere en flygtning hjem i sin lejlighed alene (bilag 17, punkt 73-95). Skulle hun indgå i interaktion med flygtninge, skal det derfor være planlagt under faste rammer med andre danskere. Hun siger at “[...] der netop er mange af os mennesker, der er, altså der synes at det er nemmere at snakke hvis vi ved hvad vi skal snakke om. [...]” (bilag 17, punkt 83). Hun begrundes desuden fastlagte arrangementer og aktiviteter som en interaktionsform, hun vil foretrække. “[...] Så der er

mulighed for at man selv lægger hvor meget man vil i det af kommunikation” (bilag 17, punkt 83). De danske informanter mangler dermed tid og overskud i hverdagen til at indgå i interaktion med flygtninge.

Philip fortæller “Altså jeg, nu kan jeg ikke komme i tanke om at jeg sådan nogensinde har tænkt sådan over, jeg ikke har lyst til at møde et nyt menneske” (bilag 23, punkt 204). Han forklarer hertil, at det for ham er lige meget, om personen er flygtning eller ej, hvis bare han kommer godt ud af det med personen (bilag 23, punkt 208, 316). Han vil gerne indgå i kontakt med flygtninge og forklarer, at han tror, det er lettest, hvis de deltager i aktiviteter, danskerne i forvejen deltager i. Han foreslår hertil skole og holdsport, og begrundet det med, at individet altid vil komme i snak med de mennesker, det er omgivet af. Han forklarer desuden, at han selv har oplevet at være begyndt på nye håndboldhold, hvor han altid er blevet budt velkommen og oplevet, at alle er ligestillede (bilag 23, punkt 208-220).

Philip forklarer, ligesom Rosa, at han tror, tid og overskud kan være et problem for danskernes lyst til interaktion med flygtninge, hvis ikke de mødes naturligt (bilag 23, punkt 294-303). Han uddyber, at kontakt med en flygtning kan kræve mere af danskerne grundet kulturforskelle og sprogbarrierer, og at han derfor tror, danskerne kan vælge kontakten fra, hvis de synes, de allerede har en travl hverdag. Caroline forklarer ligeledes, at hun “[...] tror generelt det er sådan at danskerne ser sig selv som et meget stresset samfund, og vi har rigtig travlt med alle mulige ting og sager. [...]” (bilag 16, punkt 140). For at hun aktivt skulle bruge mere tid med flygtninge, vil hun have brug for at få det struktureret som del af sin hverdag med faste tidspunkter for at prioritere det. Flere af de andre danske informanter nævner ligeledes, at de ikke ved, hvor de skal møde flygtninge, men gerne vil bruge tid med dem, hvis de deltager i ting, hvor de danske informanter befinder sig i forvejen.

Sisse udtaler: “Æhh, at jeg helt klart, altså ved jo de er derude de gode, jeg har bare ikke mødt dem endnu” (bilag 18, punkt 116). Sisses udtalelser vidner om en tro på flygtninge som gode mennesker, med en subjektiv verden hun er villig til at anerkende gyldigheden af. Dog kun hvis de beviser at være hendes tillid og anerkendelse værdig (bilag 18, punkt 114-120). Hun har grundet sin utilstrækkelige viden og begrænsede personlige erfaringer svært ved at acceptere den objektive sandhed om flygtninge. Thomas er, som Sisse,

positivt indstillet, men forklarer, at han heller ikke har mulighed for, at finde ud af om de er personer han kan lide, idet han ikke møder flygtninge i sin hverdag (bilag 21, punkt 172). Nikolaj beskriver også, hvordan det er nødvendigt for ham, at flygtningene opsøger ham, for at han skal tilbringe mere tid med dem, da han ikke mener, det er ham der skal komme til dem (bilag 20, punkt 206-212). "Jamen så tror jeg bare at de skulle, opsøge mig ikke, eller opsøge det jeg laver [...]" (bilag 20, punkt 206). Hertil uddyber han, at han gerne vil tilbringe tid med flygtninge, hvis de deltager i eksempelvis den volleyballforening, han allerede er medlem af, eftersom han har en travl hverdag. Kan han møde flygtninge gennem de aktiviteter han allerede bruger tid på, vil han gerne have kontakt med flygtninge.

Dette bekræfter vores forståelse af, at unge danskere mangler tid og overskud i hverdagen til at prioritere kontakt med flygtninge. Dette kan skyldes, at de ikke har behov for anerkendelse fra flygtningene for at begå sig i det danske samfund, idet deres behov for anerkendelse allerede bliver opfyldt, af de individer de naturligt omgås med. De danske informanter giver udtryk for lyst til at indgå i kontakt, medmindre det kræver en indsats, der ligger udover deres hverdagsaktiviteter. Når flygtninge kommer til Danmark, er de nødsagede til at indtræde i en ny social verden. Vi tolker derfor, at unge flygtninge har et behov for anerkendelse i den solidariske sfære. Det kan derfor være en forudsætning for kontakt, at flygtninge er villige til at yde en større aktiv indsats for at interagere med danskere, idet der er asymmetri mellem informanternes behov for anerkendelse fra den anden part. Vores design skal derfor fordre kontakten mellem unge danskere og unge flygtninge, således danskerne ikke føler, at kontakten strider mod deres hverdagsaktiviteter.

Jonas nævner, at han tror, den bedste måde at indgå i kontakt er gennem aktiviteter, hvor det er muligt at deltage i et passende omfang ud fra sine interesser (bilag 19, punkt 121-123). Han foreslår at mødes over sport, spil, musik eller bøger, så det på den måde ikke bliver uoverskueligt at skulle investere i relationen. Denne overbevisning understøtter Rosa og Philip i deres argumenter for, at faste rammer og fælles interesser kan være en fordel, når der skal etableres kontakt til nye mennesker. Det er således nødvendigt for de danske informanter, at interaktionen føles naturlig, hvis de skal indgå i kontakt med flygtninge. De skal mødes, om noget de har tilfælles, og ikke koncentrere sig om deres

forskelligheder. Dette sker bedst gennem fysisk kontakt, idet de unge har bedre mulighed for at afgøre gyldigheden af ytringerne ved at kunne se kropssproget. Anja foretrækker også “[...] at mødes med dem under sådan lidt afslappede forhold. Ja altså sådan er det jo altid med nye mennesker, ellers kan der jo sådan let opstå sådan lidt akavet situation. [...]” (bilag 14, punkt 62). Kontakten skal ikke være for opsat, men gerne en kontakt hvor det er muligt at være samlet om noget, eksempelvis et spil eller spisning, så de altid kan snakke om den aktivitet (bilag 14, punkt 62, 69-78). “Sådan noget det synes jeg det kunne være hyggeligt, fordi så er man ligesom samlet om noget [...] og så kan resten sådan komme af sig selv. [...]” (bilag 14, punkt 76).

At have noget fælles at mødes om er også en fordel for flygtningeinformanterne, når de skal mødes med danskere. Sahar forklarer, at “[...] hvis man har noget sammen så man får mulighed få venner” (bilag 24, punkt 121). Hun tilføjer at “[...] det svært at kontakt med en hvis man ikke kender men hvis man har nogen aktivitet” (bilag 24, punkt 123). Det kan altså være svært som flygtning at få kontakt med danskere og få danske venner, men hvis de har fælles aktiviteter at mødes om, er det lettere ifølge Sahar. Hun mener derfor, at det er lettere at få danske venner gennem aktiviteter, idet aktiviteterne indbyder til interaktion med danskere, hvorudfra sociale relationer kan opstå. Hendes opfattelse bekræfter, at danske unge er imødekommende, når de omgås flygtninge. Dertil deler hun de danske informanternes opfattelse af, at det er lettere at interagere, hvis der er mulighed for at mødes naturligt gennem en fælles aktivitet.

Faste rammer for kontakten betragter alle informanterne som en fordel for interaktionen. Vi kan derfor udlede, at informanterne kendetegner disse rammer som aktiviteter, der indeholder faste regler og normer, hvilke gør det muligt for de involverede at være bevidste om, hvilken adfærd de skal udvise, samt hvad de skal lave. Det kan ud fra dette perspektiv være lettere for begge parter at indgå i en social verden, hvis der er opsat regler, som alle har accepteret gyldigheden af, hvorfor der kan skabes den ideelle samtalsituation. På den måde kan aktiviteten, eller den fælles interesse, fjerne fokus fra de kulturelle forskelligheder, der knytter sig til deres livsverdener og i stedet fordre integrationen.

Selvom de danske informanter giver udtryk for at ville have kontakt med flygtninge, udleder vi, at de har brug for, at flygtningene kommer til dem. I hverdagen er deres

livsverdener adskilte og synes forskellige, i forhold til hvor stort behov de unge har for interaktion med hinanden. Hvis ikke omgivelserne for interaktion er naturlige, kan de danske informanter fravælge kontakten, da de enten ikke har tid og overskud, eller ikke ved hvor og hvordan de skal opsøge flygtninge. I modsætning til flygtningeinformanterne, har de danske informanter ikke et personligt behov for kontakt og dermed ikke behov for anerkendelse fra flygtninge. Det er derfor nødvendigt at flygtningene kommer til danskerne, hvor danskerne befinder sig i hverdagen. De danske informanter sidestiller kontakt med flygtninge med kontakt med andre nye bekendtskaber. Flygtningeinformanterne har derimod behov for kontakt med danskere for at få deres hverdag til at fungere: "Der altid brug for en dansker der der kan spørge og og vise os hvad skal vi gøre her hvis man brug for noget" (bilag 24, punkt 276). Både Karim og Moudi er enige, hvortil Moudi fortæller, at han også gerne vil hjælpe danskerne, hvis han kan (bilag 24, punkt 26). Flygtningeinformanterne vil derfor gerne have kontakt til danskere. Moudi siger også, at han har brug for at være sammen med danskere for at føle sig 'ligesom dem', hvilket, i fællesskab med Sahar og Karim, udspecificeres som behovet for at føle sig som et almindeligt menneske (bilag 24, punkt 305-313). Vi kan dermed udlede, at flygtningeinformanterne har behov for at være i selskab med danskere for at føle sig anerkendte som ligestillede i det danske samfund.

Vi finder det interessant for vores design, at der er asymmetri mellem de unges behov for kontakt. Flygtningeinformanterne har et behov for anerkendelse i det danske samfund som social verden, hvilket motiverer dem til interaktion. Der er dog ikke samme behov for interaktion fra de danske informanter. Vi er derfor nødsagede til at medtænke i vores design, at unge danskere skal motiveres af andre elementer som eksempelvis aktiviteter, interesser eller at blive mødt der hvor de allerede befinder sig i deres hverdag. For at vores design kan fremme relationer mellem de unge, skal de motiveres til at få indblik i hinandens livsverdener og gennem social interaktionen gøres interesserede i at bidrage til at udvide hinandens livsverdener gennem nye fælles oplevelser.

4.12 Analytiske designkriterier

Vi har på baggrund af analysen udledt designkriterier, der ligger til grund for konceptudviklingen. Dette afsnit redegør for disse designkriterier.

4.12.1 Fælles sprog

Et fælles sprog vigtigt, da misforståelser kan undgås, når begge parter besidder en høj grad af literacy. Det er et kriterium, at begge parter får indblik i hinandens livsverdener for at opnå tilstrækkelig viden på tværs, hvilket der er bedre forudsætninger for, når de unge besidder et fælles sprog.

4.12.2 Fælles interesser

De unge skal have fælles mål for at engagere sig i hinanden, hvorudfra fælles interesser kan findes. Designet skal derfor bidrage til, at de kan se muligheder ved at engagere sig.

4.12.3 Flygtninge skal deltage i danskeres hverdag

Idet de danske informanter ikke giver udtryk for at have nok tid i deres hverdag til at opøge kontakt med flygtninge, er det et kriterium, at kontakten til flygtninge skal implementeres som en fast del af danskernes hverdag. De unge flygtninge er derfor nødt til at møde danskerne, hvor danskerne allerede befinder sig.

4.12.4 Personlig kontakt

Den personlige kontakt er nødvendig for at opbygge tillid, idet kontaktens form påvirker de unges oplevelse af hinanden. Den personlige kontakt er derfor nødvendig for at afkræfte fordomme, hvorfor den ligeledes er nødvendig for succesfuld integration. Den personlige kontakt er en forudsætning for gensidig forståelse, da personlig kontakt mindsker muligheden for misforståelser.

4.12.5 Fysisk kontakt

Den fysiske kontakt skal være primær kontaktform mellem de unge. Denne er at foretrække blandt alle informanterne, idet den fysiske kontakt er nødvendig for at aflæse kropssproget. Det fælles sprog kan derved understøttes af kropssproget og ikke kun det talte eller skriftsproget. Ifølge vores informanter er den fysiske kontakt mere virkelighedstro end den digitale og mindsker derfor risikoen for mistillid.

4.12.6 Digital kontakt

Hvis digital kontakt skal finde sted, skal denne fungere som sekundær kontaktform til at understøtte den fysiske kontakt. Den digitale kontakt kan desuden hjælpe til at gøre kommunikationen mere forståeligt.

4.12.7 Faste rammer

Den fysiske kontakt skal foregå under faste rammer. Når de unge ikke kender hinanden på forhånd, er fastlagte arrangementer og aktiviteter ideelle som interaktionsform, da alle kan deltage på lige fod. Faste rammer betragtes som universelle regler, der gælder for de unge, der deltager i arrangementet. Hertil er det et krav, at rammerne ikke er fuldstændig fastlagte, idet interaktionen skal være naturlig for at de unge kan skabe vedvarende relationer.

4.12.8 Tillid

Når de unge mødes under faste rammer, skal de turde udvise tillid til hinanden. Tillid kan opbygges gennem indblik i hinandens livsverdener, når uvidenhed om kulturelle forskelle mindskes. De faste rammer kan også skabe grundlag for gode oplevelser og personlige erfaringer. Tilliden er dertil fundamental for, at de unge kan anerkende hinanden i den sociale verden, hvorudfra der kan skabes fundament for en vedvarende relation.

4.12.9 Anerkendelse

Ifølge de danske informanter er det et krav, at flygtninge efterlever de danske normer, førend de anerkendes i den solidariske sfære. De unge skal kunne betragte hinanden som ligestillede og dermed opnå gensidig anerkendelse i den solidariske sfære.

4.12.10 Motivation

De unge skal motiveres til kontakt gennem tillid til designet. Eftersom behovet for kontakt er forskelligt mellem de unge, er motivationsfaktorerne forskellige. Gode oplevelser skal motivere de unge til at fortsætte relationen, således de bevarer lysten til at få yderligere indblik i hinandens livsverdener.

4.13 Vært og gæst

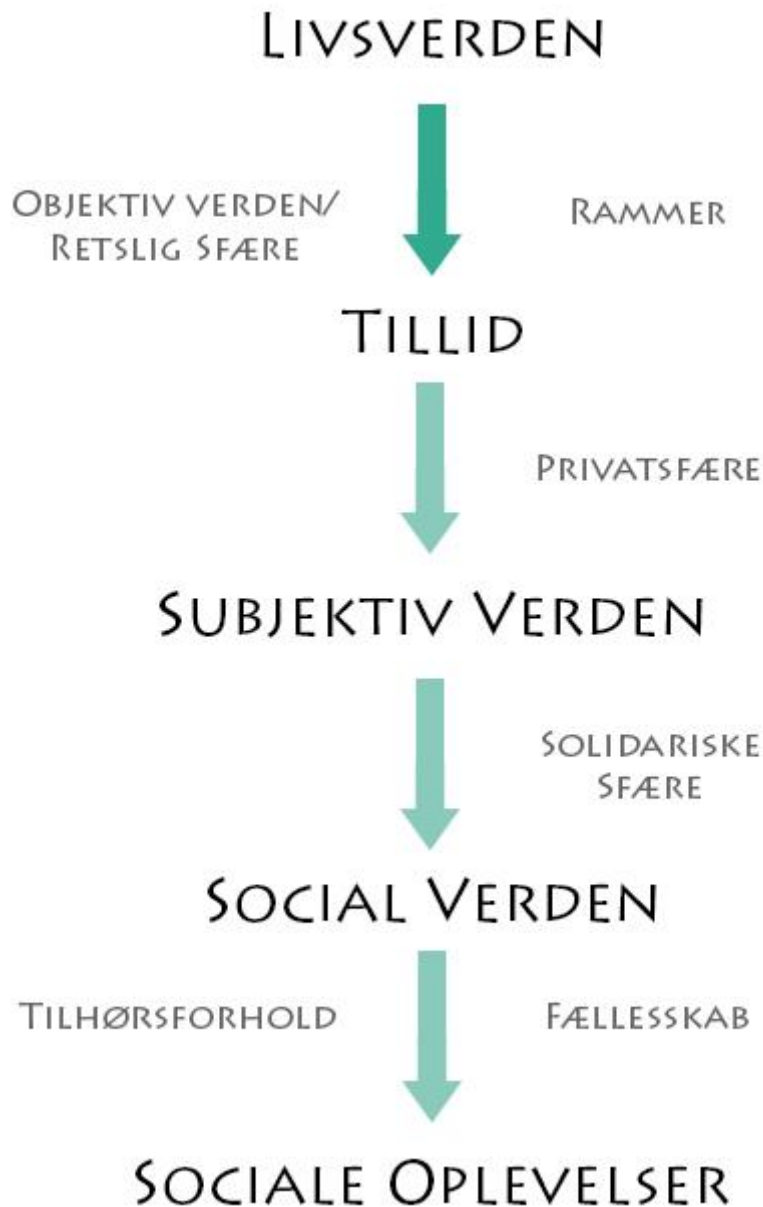
På baggrund af analysen har vi udledt, at rollerne, som de unge påtager sig i mødet med en anden kultur, betragter vi som vært i forhold til gæst. Dette afsnit redegør for vært- og gæstrollen som begreber.

At påtage sig en rolle foregår i den subjektive verden, hvorfor de unge påtager sig roller, som de forestiller sig, den anden part vil acceptere. Relationer mellem mennesker forudsætter således roller i forhold til hinanden. Herunder forekommer muligheden for at skifte roller. De danske informanter betragter sig selv som værter, idet de giver udtryk for, at flygtninge skal tilpasse sig danske forhold. Værtsrollen består her, ifølge de danske informanter, i, at danskere byder flygtninge velkommen i Danmark og giver dem indblik, hvad det vil sige at være dansker. Værten har således et bestemt mål med sin rolle, hvilken er at lære gæsterne om normerne i den sociale verden. Gæsten har derimod et andet mål, hvilket er at udvise ydmyg adfærd og anerkende værtens rolle. Flygtninge repræsenterer i dette tilfælde gæster, idet de er ydmyge og føler et behov for kontakt med danskere for at lære om den danske kultur.

Der er således asymmetri i rollefordelingen mellem vores informanter, hvilket udfordrer den succesfulde integration. Dette skyldes, at vært- og gæstrollerne kan føre til assimilation, såfremt gæsten tilpasser sig værten. I den succesfulde integration er der symmetri mellem rollerne, således begge parter kan agere både værter og gæster. For at opnå succesfuld integration er det derfor nødvendigt, at de unge skifter roller, for at lære om hinanden og skabe gensidig anerkendelse.

4.14 Relationsprocessen

Denne model er udformet med afsæt i analysen, hvor vi er blevet bevidste om en proces, der ligger til grund for, at de unge kan skabe vedvarende relationer.

Figur 7: Egen illustration af relationsprocessen.

Modellen skal læses oppefra og ned og begynder således med de unges **livsverden**, som ligger til grund for deres handling i verden. Den **objektive verden** og **retslige sfære** udgør **rammerne** for vores design, da vi hermed designer et udgangspunkt for, at de unge kan interagere med hinanden. Herunder er tryghed elementært. De unge skal føle sig trygge,

ved rammerne vi designer for at turde udvise **tillid**. Det er derfor et krav, at de unge tilgår designet med gode intentioner. Tilliden i den retslige sfære er ligeledes grundlag for tillid i **privatsfæren**. Først når de unge nærer tillid til hinanden, vil de dele deres oplevelser, hvilket sker i den **subjektive verden**. Gennem deling af oplevelser får de unge indblik i hinandens livsverdener og kan derigennem anerkende hinanden i den **solidariske sfære**. Når de unge har anerkendt hinanden, kan de opsætte normer, der skal gælde i den **sociale verden** de skaber sammen, hvilket kan skabe et **tilhørsforhold**. Dette tilhørsforhold betragter vi som **fællesskabet**, hvori vedvarende relationer kan finde sted. Fællesskabet kan skabe grundlag for, at de unge får **sociale oplevelser** med hinanden, og samtidig kan de sociale oplevelser skabe grundlaget for, at fællesskabet fortsætter.

Vores design har derfor til formål, at skabe grundlaget for at dette fællesskab kan opstå, hvorefter intentionen er, at de unge selv skal have lysten til at viderebygge deres relationer.

5 Design

Med udgangspunkt i de opstillede designkriterier har vi udformet et koncept. Til at støtte vores designproces har vi inddraget Bill Buxton (2007) samt Peter Vistisen og Thessa Jensen (2013). Formålet er at opnå de bedst mulige forudsætninger for et funktionelt design, der tager hensyn til de unges behov.

5.1 Designperspektiv

Vi har fastlagt designperspektivet forud for at påbegynde designprocessen. Dette skyldes, at vi med vores design ønsker at skabe de bedste forudsætninger for, at brugerne får en god oplevelse, og at der er symmetri mellem hensigten og det færdige designkoncept. Med udgangspunkt i Vistisen og Jensen (2013) skelnede vi mellem de tre designperspektiver: *Apati, sympati og empati*.

Ved det **apatisk perspektiv** distancerer designeren sig fra brugerne og fokuserer på designets indhold frem for brugervenlighed gennem hele designprocessen. Brugere skal dermed tilpasse sig designet. Ud fra det **sympatisk perspektiv** designes efter hvad brugerne ønsker. Designet tilpasses således til brugerne ud fra, hvad de mener, de har behov for. Slutteligt er det **empatisk perspektiv**, hvorudfra der designes efter, hvad brugerne reelt har behov for, fremfor hvad de ønsker. Typisk involveres brugerne i designprocessen, for at de kan forholde sig til designet (Vistisen & Jensen, 2013, s. 5-7).

Vi vurderede vores designperspektiv som værende empatisk, da vi ønskede at skabe et design, der tilgodeser brugernes reelle behov. Det er derfor os, som designere, der har ansvar for, at der er symmetri mellem designkriterierne og designet (Vistisen & Jensen, 2013, s. 5-7). På trods af at vi forsøgte at tilgå designprocessen fra et empatisk perspektiv, valgte vi kun at inddrage de unge gennem interviews og ikke i selve udviklingen af designet. Dette skyldes, at vi, gennem vores interviews får afdækket de brugerbehov, vi skal designe efter at opfylde, samt at de danske informanter ikke er repræsentative for de reelle brugere af designet. Disse brugere bliver uddybet senere. Der kan derfor argumenteres for, at vi har skiftet designperspektiv fra at være empatiske til at være delvist apatiske ved designprocessens afslutning, idet de reelle brugere kunne være inddraget her. En større brugerinddragelse kunne have gjort vores tilgang mere

sympatisk, idet brugerne ville få mulighed for at udtrykke deres holdninger til konceptet og bidrage med idéer. Vi kunne således have tilpasset konceptet yderligere til de reelle brugeres ønsker. Dog betragter vi en empatisk tilgang som et bedre udgangspunkt, idet vi vurderer, behov er vigtigere end ønsker. Hvis vi skulle have inddraget brugerne mere, ville det have været ideelt allerede under idégenereringen, hvor de kunne udtrykke deres idéer og ønsker. Vores opgave ville efterfølgende være at udlede de reelle behov frem for ønskerne. Dette ville sikre, at vi bedre kunne imødekomme både unge danskere og unge flygtnings behov. En anden måde at imødekomme deres behov på kunne være at få reelle brugere til at teste vores koncept og derved få dem til at verificere eller falsificere konceptet. Næste led i designprocessen er derfor at teste vores koncept med de unge, for at udlede hvorledes det kan tilpasses deres behov yderligere.

5.2 Designmetode

Vores koncept skal opfylde alle de opstillede designkriterier, og det var derfor nødvendigt at indlede vores designproces med idégenerering ud fra designkriterierne. Vores valgte metode til idégenerering er inspireret af Saul Greenberg, Sheelagh Carpendale, Nicolai Marquardt & Bill Buxtons (2012) *10 plus 10-metode*. Gennem denne metode genererede vi idéer uden, i første omgang, at medtænke, hvorvidt de kunne fungere som løsningsforslag i praksis. Vi fokuserede i stedet på at udforske mulighederne for opfyldelse af de enkelte kriterier. Vi afsøgte forskellige løsninger hver især, som vi efterfølgende diskuterede og vurderede styrken af. Gennem processen søgte vi først at finde den bedste mulige løsning, *getting the right design*, forud for at tilpasse designets form til virkelighedskontekst, *getting the design right* (Greenberg et al., 2012, s. 8-18 ; Buxton, 2007, s. 77-80, 143-151).

5.2.1 10 plus 10 metoden

Metoden består i praksis af syv trin, hvorigennem en designproces udvikler sig fra idéer til et eller flere koncepter.

Første trin består i at fastsætte den designmæssige udfordring, hvilket for os er at udforme et design, der kan opfylde vores designkriterier og besvare vores problemformulering. Under **andet trin** udarbejdes der enkeltvis idéer i henhold til den designmæssige udfordring. Vi valgte at idégenerere på baggrund af de forskellige

designkriterier for at sikre os, at alle kriterierne blev medtænkt. På **tredje trin** forklares de forskellige idéer, hvortil designgruppen kan give konstruktiv kritik. Vi præsenterede her vores individuelle idéer og skrev dem på post-its under de repræsentative designkriterier. Herunder var der flere gentagelser under de forskellige kriterier. Således blev det tydeligt, hvilke idéer der indeholdt det største potentiale til at opfylde den designmæssige udfordring. Herudfra udvalgte vi de bedste idéer, hvilket er **fjerde trin**. I **femte trin** blev idéerne sammensmeltet til ét koncept, hvilket vi kan begrunde teoretisk som den bedste løsning på problemstillingen. I **sjette trin** satte vi konceptet i forhold til designkriterierne for at sikre, at alle blev opfyldt. **Syvende trin** består af re-design af den afsluttende idé, hvilket kan gentages et uendeligt antal gange ved at gå tilbage til processens trin to eller fem (Greenberg et al., 2012, s. 17-18). Det syvende trin er relevant i forhold til at teste konceptet på de reelle brugere og re-designe på baggrund af resultaterne.

I praksis adskiller vores anvendelse af 10 plus 10-metoden sig fra den oprindelige, idet vi valgte at nedskrive vores idéer i stikordsform fremfor at sketche, og ligeledes ikke begrænsede os til ti idéer, men i stedet lod os styre af vores opstillede designkriterier.

5.3 Konceptudvikling

I dette afsnit udledes vores koncept på baggrund af de teoretiske og analytiske designkriterier. Der er taget højde for barrierer udledt gennem analysen, og det endelige koncept imødekommer derfor både designkriterier og barrierer.

5.3.1 Designkriterier

Fælles for de teoretiske og analytiske kriterier er tillid, anerkendelse og personlig kontakt. Gensidig tillid er nødvendigt for, at en interaktion kan opstå og nødvendig for, at de unge er villige til at give indblik i deres livsverdener. Gensidig anerkendelse er et krav for, at de unge kan betragte sig som ligestillede i interaktionen. Den personlige kontakt er et kriterie forud for at skabe relationer. Disse kriterier betragtes i forhold til mulighederne for at skabe relationer. Hvis den gensidige tillid og anerkendelse ikke opstår, vurderer vi, at de unge ikke ønsker at vedligeholde relationen.

Kriteriet om ligestilling forudsætter den gensidige anerkendelse, da begge parter har bedre forudsætninger for at anerkende hinanden, hvis de på forhånd er ligestillede. Kriteriet om indbyrdes forståelse er essentielt for, at både gensidig anerkendelse og tillid kan opstå, idet dette først er muligt, når alle er blevet enige om forudsætningerne for situationen. Et fælles sprog er dertil en forudsætning for, at interaktionen kan ske, men betragtes også som et mål med interaktionen. Målet med vores design er således at skabe et fælles sprog. Dertil er vores overordnede mål at forudsætningerne for relationer og dermed fællesskab, hvilket kan lede til integration.

Alle informanter udtrykte, at den fysiske kontakt er at foretrække over den digitale, hvorfor den fysiske kontakt skal være bærende og den digitale kontakt supplerende. Både den fysiske og digitale kontakt betragter vi som udfald af den personlige kontakt. Kriteriet om at flygtninge skal deltage i danskernes hverdag definerer, hvor den fysiske kontakt skal foregå. Hertil er kriteriet om faste rammer essentielt, da de unge har behov for faste rammer, der udgør forudsætningerne for interaktionen. Fælles interesser betragtes i forhold til dette, da det er en fordel, at de unge har fælles mål at mødes om. Hertil er kriteriet om motivation vigtigt for at afgøre, hvordan de unge motiveres til at skabe relationer.

Vi kan således kategorisere designkriterierne i henholdsvis: Rammerne for den fysiske kontakt, forudsætningerne for kontakten, kvaliteten af kontakten og målet med kontakten. Den fysiske kontakt indeholder kriterierne: Fysisk kontakt, digital kontakt, flygtninge skal deltage i danskernes hverdag og faste rammer. Forudsætningerne for kontakt indeholder: Fælles interesser og fælles sprog. Kvaliteten af kontakten indeholder: Tillid, anerkendelse, ligestilling og indbyrdes forståelse. Sidst indeholder målet: Fælles sprog, fællesskab og integration.

Kriteriet om den gode oplevelse betragter vi som en forudsætning for, at interaktion og relationer kan opstå, idet tidligere oplevelser skaber erfaringer, der påvirker de unge i interaktionen med hinanden. Ligeledes er det nødvendigt at de unge får en god oplevelse for, at skabe relationer. Designet skal derfor tilgodese, at de unge får en god oplevelse, hvorudfra succesfuld integration kan opstå. Vi ønsker derfor at fremme den mellem menneskelige interaktion, hvori de unge kan få sociale oplevelser, der kan efterlade positive erfaringer og medføre lyst til at udvikle relationerne. Designkriterierne, der forholder sig til kvaliteten af kontakten, er tilkendegivende for den mellem menneskelige interaktion, og er derfor afgørende for om oplevelsen bliver god eller dårlig. Disse er derfor vigtige, for at skabe de bedste forudsætninger for vores design.

5.3.1.1 Barrierer

Flygtningeinformanterne er alle motiverede til at indgå i kontakt med danskere, hvor de danske informanter var mere tilbageholdende. Vi redegør i dette afsnit for de barrierer, vi vurderer kan hindre kontakten. Formålet er at udlede, hvorledes disse barrierer kan imødekommes.

Både flygtningeinformanterne og de danske informanter har udtrykt at være blevet påvirket af medier og omgangskreds, således at deres holdninger til hinanden er blevet påvirket, før de har mødtes. Flere af de danske informanter har ikke omgået flygtninge tidligere, og de eneste erfaringer de har med flygtninge er derfor gennem medier og omgangskreds. De danske informanter har ikke tilstrækkelig viden om flygtninge og har derfor accepteret sandfærdigheden i mediernes negative udsagn om flygtninge, hvilket har skabt fordomme. Dette kan påvirke, hvordan kontakten mellem de unge udfolder sig,

hvorfor vi skal tage højde for, at de unge mødes under forudsætninger, der fremmer ligestilling. Således denne påvirkning får mindst mulig betydning.

En anden barriere er forbeholdenhed. Flygtningeinformanterne er bange for, at danskerne ikke vil snakke med dem, og de danske informanter er påvirkede af deres fordomme. Både danskere og flygtninge agerer med forbeholdenhed i forhold til hinanden. Derudover nævner flere danske informanter ikke at vide, hvor de skal møde flygtninge. Vi skal derfor designe rammerne for, at de unge mødes et sted, hvor begge parter befinder sig i hverdagen.

Vi har desuden udledt, at flygtningeinformanternes sociale behov er større end de danske informanternes. Hertil udtrykker de danske informanter, at de ikke har tid og overskud i hverdagen til at skabe nye relationer. Designet skal derfor motivere unge danskere til at prioritere kontakt med flygtninge. Dette gøres, ved at tilrettelægge kontakten som en del af de unge danskeres hverdag.

Den sidste barriere er de danske informanternes opfattelse af, at integration sker gennem tilpasning til det danske samfund. Vi betragter denne tilpasning som assimilation, hvorfor de danske informanternes tankegang ikke gavner vores mål med at skabe integration på mellem menneskeligt niveau. Designet skal derfor have fokus på de unges samfundsmæssige og kulturelle baggrund, men hvad de har tilfælles.

5.3.2 Rammerne

Disse kriterier opfyldes og barrierer nedbrydes gennem et forløb på en institution, hvor både flygtninge og danskere er tilknyttet. Tilknytning institution findes i de fleste unges danskeres og unge flygtninges hverdag, hvorfor unge danskere ikke behøver at prioritere deres hverdag anderledes for at være i kontakt med flygtninge. Det samme gælder for flygtningene, på trods af at de er villige til at prioritere kontakt med danskere. Motivationen for at deltage er ydre faktorer, da de fleste danske uddannelsesinstitutioner er opbygget af belønning og straf i form af karakterer og fravær. Eftersom de unge danskere giver udtryk for ikke at have tid i hverdagen, vil denne 'tvungne' kontakt, et sted hvor begge parter befinder sig i forvejen, være ideel til at skabe grundlag for den indledende kontakt mellem de unge. Denne form for kontakt er bundet i fysisk kontakt, hvilket de unge foretrækker. Derved fjerner vi barriererne ved at påtvinge en interaktion,

der tvinger de unge danskere til at møde og prioritere flygtninge i deres hverdag. Dertil skal interaktionen foregå på tværs af klasserne på årgangen, således de unge kan skabe relationer med andre end den klasse de går i. Et uddannelsesforløb er opbygget af faste rammer, hvilket også er et designkriterie. De danske informanter foreslår, at den digitale kontakt kan anvendes som supplerende og kan derfor anvendes både før, under og efter det fysiske møde til at forstærke den fysiske kontakt. I denne specialeafhandling har vi fokus på at skabe grundlag for den indledende kontakt mellem unge danskere og unge flygtninge, hvilket vi empirisk og teoretisk har udledt, at det fysiske møde skaber det bedste udgangspunkt for. Habermas' (1981) skriver, at det er vigtigt at få indblik i hinandens livsverdener for at skabe relationer, og at det er lettere at afgøre gyldigheden af andres fremstillinger i det fysiske møde. Kropssproget har stor betydning herfor, hvilket empirien understøtter. Dertil har vi udledt, at tillid skabes bedst i det fysiske møde, hvorfor det fysiske møde er det optimale som grundlag for at skabe tillid. Derfor er det nødvendigt, at de unge nærer tillid til designet, for at det fysiske møde kan blive en god oplevelse. Vi udleder dermed, at grundlaget for den sociale oplevelse mellem unge danskere og unge flygtninge bedst kan skabes gennem fysisk kontakt. De fysiske rammer ved et uddannelsesforløb kan således fjerne barriererne og opfylde designkriterierne.

Forudsætningerne for kontakt består blandt andet af fælles interesser, hvorfor vi tager udgangspunkt i et uddannelsesforløb, hvor de unge selv har valgt uddannelsen. Denne uddannelse skal passe til vores målgruppe, hvilken er unge mellem 18-24 årige. Dette er derfor uddannelser på højere niveau end folkeskolen, hvor de unge begynder i alderen 18-24. Vi forventer derfor, at de unge som udgangspunkt har en fælles interesse, i form af den uddannelse de har valgt. Hertil er det nødvendigt for de unge at kunne interagere med hinanden for at finde yderligere fælles interesser, der kan motivere dem til at skabe vedvarende relationer. En anden forudsætning for at de unge kan kommunikere er et fælles sprog. De danske informanter gav udtryk for, at de ikke forventer, at flygtninge kan tale dansk fra begyndelsen af deres ophold i Danmark, hvorfor det fælles talte sprog kan være andet end dansk. De danske informanter nævnte at kunne kommunikere med kropssproget, hvorfor det talte sprog ikke nødvendigvis er en forudsætning. Som følge heraf finder vi det ideelt, at aktiviteten i forløbet består i at skabe et fælles sprog, som alle der indgår i forløbet kan forstå, samt at dette tager udgangspunkt i kropssproget. Således

kan der skabes indbyrdes forståelse i de kommunikative handlinger, hvorfor forudsætningerne for deres sociale verden defineres gennem det fælles sprog.

Tillid er fundamental for at de unge vil interagere med hinanden og skabe dette fælles sprog. Vi vurderer, at de unge nærer tillid til den objektive sandhed, der ligger til grund for uddannelsessystemet, hvorfor de har bestemte forventninger til forløbet baseret på deres erfaringer med tidligere uddannelser. Her kan forventningerne dog være forskellige mellem de unge danskere og unge flygtninge, idet de ikke besidder samme erfaringer, fordi de ikke nødvendigvis har gennemgået samme uddannelsessystem. På baggrund af vores teoretiske fundament kan vi argumentere for, at alle de unge indgår i forløbet med forskellige forventninger uanset etnicitet, idet deres tidligere oplevelser har påvirket, hvordan de handler i verden. Forløbet må derfor tage højde for tidligere påvirkninger fra medierne og deres omgangskreds. Som tidligere nævnt kan ligestilling mellem de unge mindske denne påvirknings betydning. Dette kan ske ved at implementere forløbet som et introforløb på uddannelsen, hvor alle er uden for sædvanlige rammer. Dette indsnævrer vores målgruppe til unge mellem 18-24 år, der skal begynde på en ny uddannelse.

De unge må derfor turde nære tillid hinanden, med udgangspunkt i at ingen har indbyrdes relationer i forvejen. Kvaliteten af kontakten er således afhængig af, hvorvidt de unge udviser tillid. I et introforløb vil de unge alle være gæster på institutionen. De unge må derfor alle acceptere den objektive sandhed, hvilken består af de faste rammer og regler, der er pålagt institutionen og introforløbet. Dette fungerer som ydre motivationsfaktorer, der skal motivere de unge til at deltage i forløbet.

Kvaliteten af kontakten er ligeledes præget af det gensidige anerkendelsesforhold, hvilket skabes på baggrund af ligestilling. De unge må derfor give hinanden indblik i deres livsverdener for at vide, hvorledes de kan bidrage til fællesskabet. Dette nedbryder barrieren om, at danskerne er uvidende om flygtninge. For at tage udgangspunkt i aktiviteten om at skabe et fælles sprog, kan de unge bidrage med viden om, hvorledes dette sprog kan defineres. Med udgangspunkt i Honneth (2003, 2006) sker anerkendelsen mellem to individer, hvorfor aktiviteten skal foregå i par, således de kan opnå et gensidigt anerkendelsesforhold. Vi vurderer det relevant at skabe flere gensidige anerkendelsesforhold, således de unge kan skabe flere relationer, hvorfor det er ideelt at

opsætte forskellige par. Dette kan ske ved at lade forløbet vare over to dage, hvor de unge arbejder i forskellige par de forskellige dage. I forhold til designkriteriet om den gode oplevelse er dette en forudsætning for, at de unge kan motiveres til at deltage begge dage. Hvis oplevelsen den første dag er god, skaber dette positive erfaringer, hvilket motiverer dem til at deltage den følgende dag. Hvis de unge får denne lyst til at fortsætte oplevelsen dagen efter, ændres den ydre motivation til indre. Skulle oplevelsen den første dag derimod være dårlig, ændres motivationen aldrig fra den ydre, idet de blot vil have overstået forløbet, eller i værste tilfælde ikke møder op dagen efter. Vores koncept skal dermed regulere de unges motivation til at interagere med hinanden, således de fremadrettet indgår i kontakt med hinanden af egen lyst frem for under tvang.

Med udgangspunkt i vores problemstilling er målet med interaktionen at skabe relationer mellem de unge, der kan medføre relationer, som fortsætter efter introforløbet. Ved at lade forløbet være det første de unge udsættes for på uddannelsen, kan dette skabe indledende relationer på uddannelsen, som de unge efterfølgende kan finde tryghed i. Ved at lade introforløbet vare over to dage forstærkes de relationer der skabes. Vi er dog bevidste om, at de unge ikke nødvendigvis alle finder sammen i par af en flygtning og en dansker, hvorfor aktiviteterne må fordre interaktion mellem de unge flygtninge og unge danskere. De unge skal derfor sammensættes i par fra begyndelsen af forløbet, således de ikke selv skal tage stilling til at danne par. Dette vil sikre, at interaktionen sker på tværs af de unge danskere og unge flygtninge. På den måde er begge parter ligestillede fra begyndelsen og kan derfor alle påtage sig samme rolle for at løse opgaven.

Det primære mål med introforløbet er at skabe integration på mellem menneskeligt niveau, hvilket sker gennem gensidig tillid og anerkendelse. Når de gensidige tillids- og anerkendelsesforhold er skabt gennem det nye fælles sprog, har de unge bidraget ligeværdigt til fællesskabet, og de handler således i den sociale verden med ligevægt.

5.3.3 Aktiviteten

Disse rammer for aktiviteten peger på et fælles sprog som udgangspunkt for aktiviteten. Målet med introforløbet er derfor at skabe en fælles ordbog, som de unge kan skabe et fællesskab ud fra. De unge motiveres således til, at fortsætte den oplevelse de får i forløbet gennem et fælles formål. De motiveres til at være en del af fællesskabet ved at bidrage til

det fælles mål. De unge kan derfor løse aktiviteten ved at fastlægge deres fælles værdigrundlag, og derigennem udlede hvordan de kan bidrage til fællesskabet. Dette bidrag sker ved, at de unge i par anvender deres kropssprog til at definere bestemte ord eller ordsprog som en del af deres ordbog. Ved først at vide hvorledes de unge kan bidrage til fællesskabet, kan de blive bevidste om, hvilke kompetencer de kan søge at mestre gennem forløbet, hvilket fungerer som indre motivationsfaktor. Der er derfor fokus på instant utility, ved at gøre oplevelsen så god som muligt, således de unge har lyst til at fortsætte aktiviteten og dermed oplevelsen.

For at fordre ligestilling kan vi argumentere for, at de unge skal påtage sig forskellige roller gennem forløbet, hvilke kan udforme sig i vært og gæst. Som vært skal de unge fremføre en historie for hinanden gennem deres nye fælles sprog - kropssproget. Denne historie skal de selv finde på, således de er medbestemmende i aktiviteten. Når de selv finder på historien bliver denne også præget af deres livsverden, idet de kan vælge en historie med udgangspunkt i deres erfaringer. Designets mål er, at aktiviteten drives af indre motivation, hvorfor skabelsen af det fælles sprog skal have karakter af leg. Med fokus på instant utility skal fastlæggelsen af det fælles sprog udgøres gennem en glæde i aktiviteten, der gør, at de ønsker at fortsætte. Dette gøres ved at give de unge medbestemmelse, således de drives af deres egen lyst til at løse det fælles mål. De unge skal således påtage sig forskellige roller for at dramatisere deres historie. For at skabe det gensidige anerkendelsesforhold må de derfor anerkende sandfærdigheden i hinandens roller.

Det digitale kan supplere ved at fungere som en online platform. De unge skal filme deres kropssprog, tilknyttet ordet, og uploade det til platformen, således alle får adgang til de sproglige udtryk, der bliver defineret gennem kropssproget. Deres ordbog bliver således digital, og de kan tage udgangspunkt i denne, når de skal fremføre deres historie. På denne måde skabes et fælles sprog, som de kan forme et fællesskab om. Det fælles sprog fungerer derfor som en del af normerne i deres sociale verden. Det digitale bliver et medie, der appellerer til remembered utility, idet de unge i interaktion med ordbogen kan blive bevidste om de tidligere erfaringer fra introforløbet.

5.3.4 Oplevelsesmæssig kvalitet

Dette koncept er udarbejdet med henblik på at skabe sociale oplevelser mellem unge flygtninge og unge danskere. Som tidligere nævnt betragter vi den gode sociale oplevelse som forudsætning for, at interaktionen mellem de unge kan skabe vedvarende relationer. Når de unge interagerer med hinanden, vil danskernes uvidenhed om flygtninge imødekommes. Hvis de unge danskere forud for interaktionen er påvirkede af negative historier om flygtninge, vil denne interaktion kunne bryde med deres forventninger og skabe en god oplevelse med flygtninge. Dette forudsætter dog, at begge parter indgår i interaktionen med gode intentioner og ikke handler egocentrisk. Når gode oplevelser skabes mellem de unge, sker en transformation, idet deres livsverdener udvides med ny viden om hinanden.

I denne specialeafhandling har vi haft fokus på, at den gode oplevelse er fundamental for integrationen. Vi vurderer, at sociale oplevelser er nødvendige for et fællesskab, idet deling af tidligere oplevelser kan tydeliggøre, hvorledes de unge kan bidrage til fællesskabet. Når de unge ved hvordan de kan bidrage, kan de skabe sociale oplevelser og derved skabe mulighed for vedvarende relationer. Sociale oplevelser er således fundamentale for, at relationerne fortsætter efter introforløbet, idet de unge fortsat kan dele deres oplevelser med hinanden. Den ydre motivation, der prægede de unge ved forløbets begyndelse, transformeres derved til indre motivation. Dette er muligt fordi vi designer med formålet om at skabe remembered utility, hvilket kan give de unge en indre lyst til at dele flere oplevelser med hinanden efter forløbets afslutning. Vi designer således for, at de unge får lyst til at skabe relationer og sociale oplevelser på længere sigt. Dermed kan integration på mellem menneskeligt niveau skabes.

5.4 Konceptet

Ud fra definition af hvordan vi opfylder de udledte designkriterier, præsenteres det endelige koncept i det følgende afsnit.

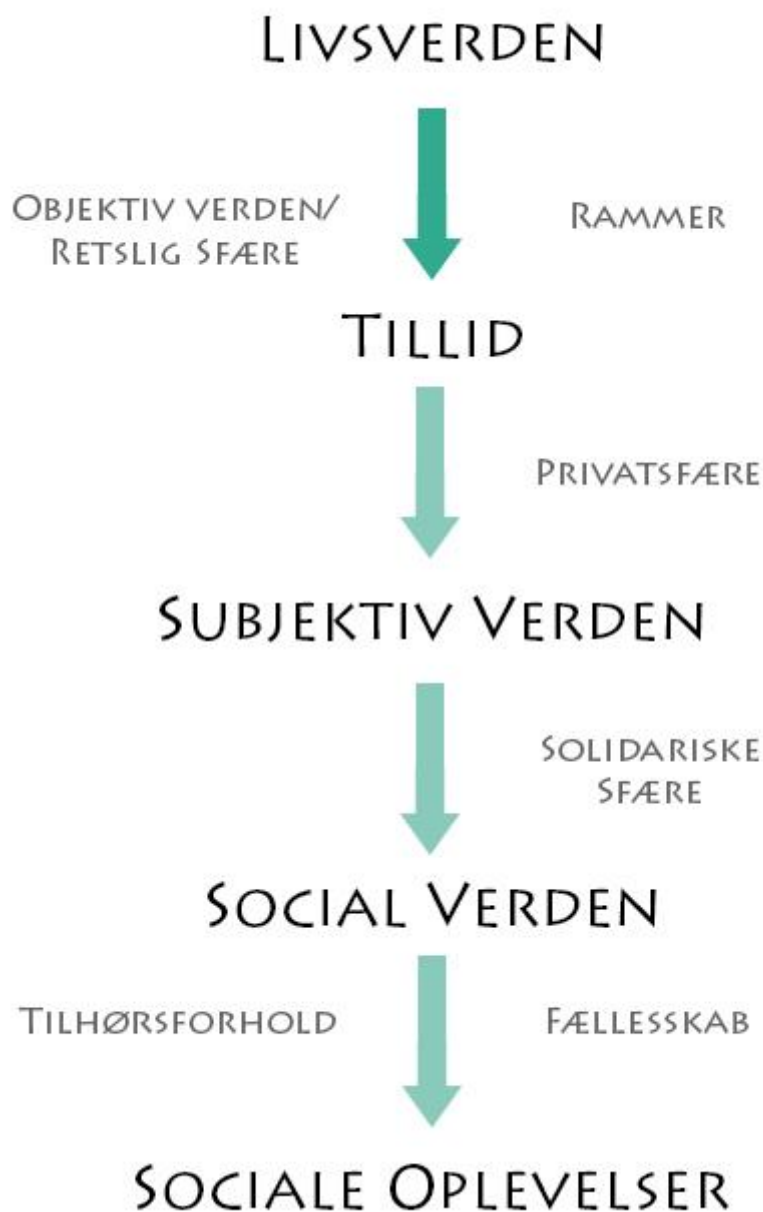
Konceptet er et introforløb på gymnasialt eller universitetsniveau, der er præget af ydre motivationsfaktorer. I introforløbet er alle de unge gæster og derfor ligestillede fra begyndelsen. Formålet med forløbet er at udvikle et fælles sprog, som de unge kan skabe et fællesskab ud fra. Dette fælles sprog definerer vi som en ordbog, der skal fungere som et digitalt værktøj til at styrke kommunikationen mellem de unge. Ordbogen skal bestå af en række små filmklip, hvori de unge udtrykker et ord eller en vending gennem kropssproget.

De unge når frem til denne ordbog gennem introforløbet, hvilket skal skabe gensidige tillids- og anerkendelsesforhold mellem de unge. Introforløbet skal foregå over to dage, hvor de unge skal skabe deres fælles sprog. Første dag skal de unge samarbejde i par, bestående af en dansker og en flygtning, for at definere bestemte ord gennem kropssproget, der filmes og uploades på en fælles digital platform. Den digitale platform kan tilgås af alle de unge i forløbet, og de kan derigennem få adgang til de andres kropslige udtryk. På den anden dag skal de unge samarbejde i nye par, stadig bestående af en dansker og en flygtning. Dette for at skabe flere relationer gennem flere gensidige tillids- og anerkendelsesforhold til hinanden. I de nye par skal de unge finde på en historie, som de vil fremføre for et andet par. Historien kan være en de selv finder på eller tage udgangspunkt i en kendt historie. De unge bestemmer således selv, hvilke roller de ønsker at påtage sig over for hinanden. Fremførelsen af historien er slutningen på forløbet, hvor målet er, at de unge har skabt et fællesskab, der fordrer indre motivationsfaktorer, således de har lyst til at fastholde fællesskabet efter forløbet. Her kan de unge fastholde fællesskabet, gennem det fælles sprog de har skabt. Det fælles sprog bliver således en gevinst ved relationen, hvorudfra det talte sprog kan udvikles. Fællesskabet skal også fjerne forbeholden mellem de unge. Når de har skabt relationer, og dermed opnået viden om hinanden, vil de ikke handle forbeholdent over for hinanden. Dertil er vores forventning, at særligt de unge danskere har opnået tilstrækkelig viden om flygtninge til, at agere på baggrund af deres nye personlige erfaringer i mødet med andre flygtninge.

Når de unge har skabt relationer til hinanden, fordres integrationen på det mellem menneskelige niveau, hvorfor danskere og flygtninge indgår i symmetriske relationer med hinanden.

5.4.1 Relationsprocessen

I afsnit 4.14 opsatte vi en model over processen, der ligger til grund for at skabe vedvarende relationer mellem de unge. Denne model sætter vi i forhold til vores koncept.

Figur 8: Egen illustration af relationsprocessen.

De unge handler altid ud fra erfaringer og dermed deres livsverden. Introforløbet udgør den objektive verden og retslige sfære og beskriver således de ydre motivationsfaktorer, der sikrer, at de unge indledningsvist interagerer med hinanden. Trygheden er en

forudsætning for, at de unge kan nære tillid til uddannelsessystemet og acceptere de universelle rettigheder i den retslige sfære. Idet de alle mødes som ligestillede, tager vi udgangspunkt i, at de tør nære tillid til hinanden, og at alle accepterer den objektive sandhed, der ligger til grund for introforløbet. Når de nærer tillid til hinanden, kan de løse opgaverne ved at give indblik i deres livsverdener, og udlede hvilke færdigheder der kan bidrage til at løse opgaverne. Derigennem kan der skabes et gensidigt anerkendelsesforhold i den solidariske sfære. Når de har løst opgaven og skabt et fælles sprog, fungerer dette som en norm i den sociale verden, de unge handler i. Sproget bliver noget de unge har tilfælles, hvorudfra fællesskabet bliver til. Fællesskabet bliver således grundlaget for, at de unge får sociale oplevelser med hinanden og derfor skaber vedvarende relationer.

6 Diskussion

Gennem denne specialeafhandling har vi løbende reflekteret over flere emner, vi finder relevante at diskutere. Dette afsnit er derfor bygget om med en reflekterende tilgang, der påviser hvorledes vores proces har foregået.

6.1 Sprogbarrieren

Sprogbarrieren har haft betydning for vores forståelse af asylansøgere og flygtningenes udtalelser, både i forhold til kontakten med asylansøgere i Tranum og flygtninge på VUC. I Tranum foregik al kommunikation med de unge asylansøgere på engelsk, hvor det blev klart, at både asylansøgerne og vi blev begrænsede af sprogbarrieren. Vi havde på forhånd nedskrevet vores interviewguide på engelsk for at være forberedte, men vi fandt det alligevel svært at udtrykke os, så asylansøgerne kunne forstå os, idet deres engelske sprogfærdigheder var begrænsede. Vi var derfor nødsagede til at omformulere vores spørgsmål undervejs, hvor dele af forståelsen kan være gået tabt. Samme problemstilling var gældende for asylansøgerne, som ofte konfererede på et andet sprog for at forstå meningen af vores spørgsmål og for derefter at hjælpe hinanden til at formulere sig på engelsk.

Dette gjorde sig også gældende under interviewet på VUC, hvor interviewet dog foregik på dansk. Problemet under dette interview gik på, hvorvidt informanterne forstod vores spørgsmål. Vi erfarede, at de undervejs kan have taget vores formuleringer for bogstaveligt, hvorfor vi ikke hver gang har fået svar på det spørgsmål vi ønskede. Eksempelvis skete dette, da vi spurgte ind til, hvordan danskerne havde taget imod dem. Vi var nødsagede til at omformulere spørgsmålet på flere måder, hvorfor vi i stedet har spurgt, hvor gode danskerne var til at sige velkommen (bilag 24, punkt 98-100). Flygtningeinformanternes forståelse af det omformulerede spørgsmål kan diskuteres, da det både kunne tages bogstaveligt men også forstås som, hvor imødekommende danskerne har været. Det er uklart at udlede, hvordan spørgsmålet er blevet forstået, men de kan have forstået det forskelligt. Sprogbarrieren kan således have påvirket vores resultater, idet der ikke altid har været symmetri mellem vores og deres forståelse af udtalelserne. Hertil kan det desuden diskuteres, hvorvidt vi har tolket for meget på deres besvarelser og dermed udledt noget, de ikke ville verificere (bilag 24).

6.2 Metodisk tilgang

Vi har løbende diskuteret, i hvilket omfang literacy skulle inddrages. Idet literacy har at gøre med mere end det talte sprog, ville en uddybende forståelse heraf kræve, at vi havde opnåede større indblik i de enkelte flygtningeinformanternes livsverden. Dette kunne have medført, at vores specialeafhandling havde større fokus på de unge flygtnings behov frem for de unge danskeres. Dette kunne være opnået gennem enkeltinterviews med flygtningene, da vi kunne have spurgt mere dybdegående ind til de enkelte flygtningeinformanternes udsagn og derved opnået større forståelse. Eftersom vi interviewede flygtningeinformanterne som en gruppe, blev dette besværliggjort, idet vi ønskede at de alle fik mulighed for at bidrage med deres holdninger. Det kan hertil diskuteres, om vi har opsat en idealtipe for en ung flygtning ved at afholde dette interview, hvorunder der ikke blev fokuseret på den enkelte flygtning. Vi har således ikke behandlet flygtningeinformanterne og de danske informanter lige under vores interviews. Valget om at afholde gruppeinterview blev taget ud fra vores formål om at skabe en forståelse for flygtninge, hvortil vi vurderede, at de kunne støtte sig til hinanden. Vi vurderede, at disse rammer kunne skabe et trygt miljø, hvorudfra de kunne besvare vores spørgsmål og give os indblik i deres livsverdener. Vi fandt derfor denne tryghed nødvendig for afholdelsen af interviewet, hvorfor det blev opsat med udgangspunkt heri, frem for at skabe ligestilling mellem flygtningeinformanterne og de danske informanter.

Hvis vi havde foretaget livsverdensinterviews med ti unge flygtninge, kunne vi ligestille dem med de danske informanter frem for at opstille en idealtipe for en flygtning. Dette kunne have bidraget med et bredere perspektiv på flygtninge, og givet et større indblik i hvor forskellige unge flygtnings livsverdener kan være på samme måde som de danske informanternes. Skulle dette have været muligt, skulle vi i kontakten med VUC have opstillet nogle krav før interviewet, for at sikre at det forløb på vores præmisser frem for deres. Det blev dog ikke gjort, eftersom vi var ydmyge og forsøgte at opføre os som gode gæster. Vores kontaktperson på VUC besluttede, at det var mest optimalt at lade de unge flygtninge vurdere, hvorvidt de ønskede at blive interviewet eller ej og hvordan. Dette skete på dagen. Vi valgte at stole på kontaktpersonens beslutning, idet vi antog, at hun vidste, hvad der var bedst for de unge flygtninge. På dagen tilpassede vi os de rammer,

der var blevet opsat og interviewede derfor de unge flygtninge, der frivilligt meldte sig som en gruppe.

6.3 Integration

Målet med at skabe relationer mellem unge danskere og unge flygtninge er at integrere de unge flygtninge bedre. Vi finder det derfor relevant at diskutere, hvorvidt det er muligt for os at skabe rammerne for, at integration mellem de unge kan finde sted. I forhold til Berrys (1997) integrationsbegreb betragter vi integration som umuligt at opnå. Dette fordi en fuldstændig ligevægt er svær at skabe, da de unges tilgang til interaktionen er afgørende for resultatet. I en interaktion mellem to individer er det typisk, at den ene vil agere som vært og den anden gæst, særligt mellem danskere og flygtninge. Dette fordi de unge danskere kan føle sig som værter i deres land, hvorfor flygtningene kan påtage sig rollen som gæster. For at integration kan opstå, er det derfor vigtigt for begge parter at kunne påtage sig rollerne skiftevis for at skabe ligevægt mellem deres kulturer. Dette har vi forsøgt at tage højde for i vores design, da vi finder det nødvendigt, at de unge mødes på lige fod. Dog kan denne værtsrolle være svær for danskerne at fralægge sig, da de er opvokset i Danmark, og flygtninge er kommet til senere. Det er derfor afgørende, at de unge danskere er villige til at skifte til gæstrollen for at få indblik i de unge flygtnings kultur.

Vi har gennem denne specialeafhandling redegjort for tre forskellige integrationsforståelser: Den samfundsbestemte, Berrys (1997) og integration på mellem menneskeligt niveau. Vi udledte indledningsvist, at den dominerende integrationsforståelse er samfundsbestemt (afsnit 1.2). Denne forståelse betragter vi, med udgangspunkt i Berry (1997), ikke som integration men derimod som assimilation. Berrys (1997) integrationsbegreb tager dog ikke højde for, på hvilket niveau integration foregår, men blot at der ligevægt mellem kulturerne. Vores forståelse af integration på mellem menneskeligt niveau tager udgangspunkt i Berrys (1997) begreb, men har afsæt i den gensidige anerkendelse, som grundlag for at integration kan finde sted. Anerkendelse af færdigheder og erfaringer kan kun ske mellem to individer, hvorfor vi har udledt, at integration på mellem menneskeligt niveau er den mest succesfulde integration. Vi kan derfor argumentere for, at vores design kan skabe forudsætningerne for integration

mellem de unge. Her er fokus på, at de unge indgår i et gensidigt anerkendelsesforhold og anerkender hinandens kulturelle forskelle. Dette for at indgå i en social verden hvor normerne er defineret gennem indbyrdes forståelse af disse forskelle.

7 Konklusion

Ud fra et ønske om at skabe bedre forudsætninger for succesfuld integration af unge flygtninge i Danmark opstillede vi følgende problemformulering:

Hvordan kan et oplevelsesdesign motivere danske unge og unge flygtninge til at skabe relationer?

På baggrund af vores analyse kan vi konkludere, at der er asymmetri mellem de unges motivation til at skabe nye sociale relationer. De danske informanternes sociale behov er allerede opfyldt, hvorfor de ikke opsøger nye relationer, medmindre de opstår som en naturlig del af deres hverdag. Flygtningeinformanternes sociale behov er ikke opfyldt, de har tværtimod et behov for at opbygge relationer til danskere for at kunne begå sig i Danmark. Vi kan derfor konkludere, at det er en forudsætning, at de unge er villige til at skifte mellem forskellige roller, for at sociale relationer kan opstå. Herunder er det nødvendigt, at de behandler hinanden som ligestillede. Dette kan ske gennem skift mellem vært- og gæstrollen. Når de unge får indblik i hinandens livsverdener, kan de finde et fælles sprog og skabe et gensidigt anerkendelsesforhold på trods af forskelligheder. Vi kan dertil konkludere, at det er nødvendigt, at de tør vise hinanden tillid, for at dette anerkendelsesforhold kan finde sted. Vi kan konkludere, at fysisk interaktion giver de bedste forudsætninger for gensidige anerkendelses- og tillidsforhold mellem de unge.

For at et oplevelsesdesign kan motivere både unge danskere og unge flygtninge til at skabe relationer, skal designet derfor danne rammen for en kontekst, hvor sociale behov ligestilles og samtidig giver symmetriske forudsætninger for at bidrage til interaktionen. Den bedste løsning på vores problemformulering er derfor at opbygge oplevelsesdesignet som et introforløb på en institution, hvor både unge danskere og unge flygtninge befinder sig i forvejen. Når forløbet implementeres ved uddannelsens begyndelse, kan vi sikre, at der er symmetri mellem de unges behov for sociale relationer, når ingen kender hinanden på forhånd. Gennem faste rammer kan vi derved skabe ydre motivationsfaktorer, der sikrer deltagelse, samt at de unge indgår i fysisk kontakt på samme præmisser. Nye relationer skabes, når de unge gennem interaktionen opbygger et nyt fælles sprog, ved at skabe en digital ordbog udtrykt gennem kropssproget. Når den fysiske kontakt har form af legende aktivitet, kan oplevelsesdesignets rammer forvandle de ydre

motivationsfaktorer til indre, idet de unge kan finde nydelse i aktiviteter, der har karakter af leg. Når de unge i højere grad drives af indre motivation, sker en emotionel forvandling, der kan motivere de unge til at indgå i vedvarende relationer med hinanden. Vores oplevelsesdesign skaber dermed rammerne for en symmetrisk interaktion mellem de unge.

Når de unge får indblik i hinandens livsverdener, kan de anerkende hinanden i den solidariske sfære, hvorudfra symmetriske relationer kan opstå på tværs af kulturer. Denne anerkendelse kan ikke påtvinges, men skal udspringe naturligt af positive sociale oplevelser. Gennem vores oplevelsesdesign konstrueres faste rammer, hvormed det sikres, at ligeværdig interaktion på tværs af kulturer finder sted. Ligeledes kan vores oplevelsesdesign sikre, at interaktionens indhold er præget af legende aktivitet. De unges lyst til at indgå i vedvarende relationer fremmes således gennem indre motivation.

Vores akademiske bidrag med denne specialeafhandling er derfor at flytte perspektivet på succesfuld integration fra samfundsniveau til mellem menneskeligt niveau, idet vi kan konkludere, at kulturelt ligeværd afhænger af gensidig anerkendelse mellem enkelte individer.

8 Litteraturliste

Aalborg Kommune (2007). Orientering om flygtninge. Lokaliseret den 24. januar 2017 på:
<http://www.aalborg.dk/integration>

Apter, M. J. (2007). Reversal Theory - The Dynamics of Motivation, Emotion, and Personality (2. udgave, s. 10-33). Oxford: Oneworld Publications.

Barton, D. (2007) Literacy: An introduction to the ecology of written language (2. udgave, s. 72-84). Oxford: Blackwell publishing Ltd.

Baarts, C. (2010). Autoetnografi. I: S. Brinkmann, & L. Tanggaard, Kvalitative metoder: En grundbog (s. 153-164). Viborg: Hans Reitzels Forlag.

Berger, P. L. & Luckmann, T. (2008). Den sociale konstruktion af virkeligheden – En videnssociologisk afhandling (3. Udgave). Akademisk Forlag.

Berry, J. W. (1997) Immigration, Acculturation, and Adaptation. Applied psychology: An international review, 46 (1), 5-68.

Burgos, M., Al-Adeimi, M. & Brown, J. (2017). Protective Factors of Family Life for Immigrant Youth. Child & Adolescent Social Work Journal, vol. 34(3), s. 235-245.

Buxton, B. (2007). Sketching User Experiences: getting the design right and the right design (s. 95-201). San Francisco: Morgan Kaufmann Publishers.

Brinkmann, S. (2006). John Dewey - En introduktion (s. 30-86). København: Hans Reitzels Forlag.

Dansk flygtningehjælp (2016). 25 Spørgsmål og svar om flygtninge. Lokaliseret den 8. februar 2017 på:

https://flygtning.dk/nyheder-og-fakta/25-sp%C3%B8rgsm%C3%A5l-og-svar-om-flygtninge?gclid=Cj0KEQiAhs3DBRDmu-rVkuif0N8BEiQAWuUJr7oeocsMqQdjXHmffFbd_0q3v2RzF5X06wl7lCqA88aApN_8P8HAQ

Dewey, J. (1934). *Art as Experience* (s. 204-221). New York: State University of New York Press.

Esses, V. M, Hamilton, L. K. & Gaucher, D. (2017). The Global Refugee Crisis: Empirical Evidence and Policy Implications for Improving Public Attitudes and Facilitating Refugee Resettlement. *Social Issues and Policy Review*, vol. 11(1), s. 78-123.

Forlizzi, J., & Battarbee, K. (2004). Understanding experience in interactive systems. *Proceedings of the 2004 Conference on Designing Interactive Systems (DIS 04): Processes, Practices, Methods, and Techniques*.

Gadamer, H.-G. (2007) *Sandhed og metode: Grundtræk af en filosofisk Hermeneutik* (2. udgave, s. 253-292). København: Hans Reitzels Forlag.

Greenberg, S., Carpendale, S., Marquardt, N., & Buxton, B. (2012). *Sketching User Experiences – The workbook* (s. 1-63). San Francisco: Morgan Kaufmann Publishers.

Habermas, J. (1981). *Teorien om den kommunikative handlen*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.

Honneth, A. (2003). *Behovet for anerkendelse*. København: Hans Reitzels Forlag.

Honneth, A. (2006). *Kamp om anerkendelse*. København: Hans Reitzels Forlag.

Husserl, E. (1999). *The Idea of Phenomenology*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.

Institut for Menneskerettigheder (2016). *Asyl*. Lokaliseret d. 8. februar 2017 på: https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/dokumenter/udgivelser/status/2015-16/delrapporter_med_issn/status_2015-16_-_delrapport_om_asyl_-_issn.pdf

Janks, H. (2010). *Literacy and Power* (s. ix-33). New York: Routledge.

Jantzen, C., & Rasmussen, T. A. (2014). *Oplevelsesstedet - Tekstanalytiske tilgange til oplevelsesdesigns*. Aarhus: Systime.

Jantzen, C., Vetner, M., & Bouchet, J. (2011). *Oplevelsesdesign*. Frederiksberg C: Samfundslitteratur.

Kahneman, D. (1999). Objective happiness. I: D. Kahneman, E. Diener & N. Schwarz, Well-being: The foundations of hedonic psychology (s. 3-25). New York: Russell Sage.

Knudsen, M., Thyssen, O., Bordum, A. & Kirkeby, O. F. (2001). Tillid som begreb og fænomen. I: Bordum, A., & Wenneberg, S. (2001). Det handler om tillid (s. 11-80). Gylling: Samfundslitteratur.

Koch, C. H. (u.å.). Ækvivalens. Lokaliseret d. 12. april 2017 på: <http://denstoredanske.dk/index.php?sideId=184567>

Retsinformation (u.å.). Bekendtgørelse om Danmarks ratifikation af den i Geneve den 28. juli 1951 undertegnede konvention om flygtninges retsstilling. Lokaliseret d. 8. februar 2017 på: <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=71110#K1>

Kolko, J. (2011). Exposing the magic of design: A practitioner's guide to the methods and theory of synthesis (s. 11-29 & 63-170). New York: Oxford University Press.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). Interview: introduktion til et håndværk. København: Hans Reitzels forlag.

Luhmann, N. (1999) Tillid – en mekanisme til reduktion af social kompleksitet (s. 31-160). København: Hans Reitzels Forlag.

Løgstrup, K. E. (2012) Den etiske fordring (4. udgave, s. 17-76), Århus: Forlaget Klim.

Oduntan, O. (2017). Information Behavior of Refugees: Viewing Refugee Integration Through an Information Science Lens. Bulletin of the American Society for Information Science and Technology (Wiley), vol. 43(3), s. 63-69.

Oyserman, D. (2017). Culture Three Ways: Culture and Subcultures Within Countries. The Annual Review of Psychology, vol. 68, s. 435-463.

Pink, D. (2011). Motivation: Den overraskende sandhed om hvad der motiverer os (s. 27-168). Livonia: L&R Business Egmont.

Retsinformation (u.å.). Bekendtgørelse om Danmarks ratifikation af den i Geneve den 28. juli 1951 undertegnede konvention om flygtnings retsstilling. Lokaliseret d. 8. februar 2017 på:

www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=71110#K1

Rivera, H., Lynch, J., Lu, J.-T., Obamehinti, F. & Drapeau, M. (2016). Infusing Sociocultural Perspectives into Capacity Building Activities to Meet the Needs of Refugees and Asylum Seekers. *Canadian Psychology*, vol. 57(4), s. 320-329.

Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2000a). Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. *Contemporary Educational Psychology*, vol 25, s. 54-67.

Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2000b). Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. *American Psychological Association*, vol. 55(1), s. 68-78.

Rudmin, F. W. (2003) Critical History of the Acculturation Psychology of Assimilation, Separation, Integration, and Marginalization. *Review of General Psychology*, Vol. 7 (1), 3-37.

Simmel, G. (1910). How is Society Possible?. *The American Journal of Sociology*, vol. 16, s. 372-391.

Scupin, R. (1997). The KJ method: A technique for analyzing data derived from Japanese ethnology. *Human Organization* 56 (2), s. 233-237.

Tyson, C. (2017). Towards a new framework for integration in the US. *Forced Migration Review*, vol. 54, s. 48-49.

Udlændingestyrelsen (2017/16. maj). Ny i Danmark. Lokaliseret d. 8. februar 2017 på: <https://www.nyidanmark.dk/da-dk>

Vistisen, P., & Jensen, T. (2013). The Ethics of User Experience Design: Discussed by the Terms of Apathy, Sympathy, and Empathy. In A. Gerdes, T. W. Bynum, W. Fleishman, S. Rogerson, & G. Møldrup Nielsen, *ETHICOMP 2013 Conference Proceedings: The possibilities of ethical ICT* Odense: Syddansk Universitetsforlag. (Ethicomp).

Wimelius, M., Eriksson, M., Isaksson, J. & Ghazinour, M. (2017). Swedish Reception of Unaccompanied Refugee Children—Promoting Integration?. *Journal of International Migration and Integration*, vol. 18(1), s 143-157.